

การใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษาศาสนาต่าง ๆ
ของกองทัพอากาศ

ปริญญานิพนธ์
ของ
วาทีณี เขมมาโรทัย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
พฤษภาคม 2546
ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

0217/6

10-17

52

การใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษาศาสนาต่าง ๆ
ของกองทัพอากาศ

17 พ.ย. 2546

บทคัดย่อ
ของ
วาทินี เขมมาภรณ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
พฤษภาคม 2546

10-17

วาทีน เขมมาโรทัย. (2546). การใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา สถาบันต่าง ๆ ของกองทัพอากาศ. ปรินซ์นิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์พวา พันธุ์เมฆา, อาจารย์พวงผกา คงอุทัยกุล.

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการใช้ ปัญหา ความต้องการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศ และเหตุผลที่ไม่เข้าใช้หรือเข้าใช้หอสมุดกองทัพอากาศน้อยของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา สถาบันต่าง ๆ ของกองทัพอากาศ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา ที่ได้เข้ารับการศึกษาศึกษาในสถาบันต่าง ๆ ของกองทัพอากาศ ได้แก่ วิทยาลัยการทัพอากาศ โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ โรงเรียนนายทหารอากาศอาวุโส โรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูง และโรงเรียนรวมสายวิทยาการ จำนวน 234 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามซึ่งประกอบด้วย ข้อคำถามแบบเลือกตอบ ข้อคำถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ และข้อคำถามแบบปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ F-test

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

1. สภาพการใช้หอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา สถาบันต่าง ๆ ของกองทัพอากาศ มีดังนี้ จุดมุ่งหมายในการใช้หอสมุดของนายทหารฯ สูงสุดข้อแรกคือ เพื่อศึกษาค้นคว้าและทำรายงาน และรองลงไปอีก 5 ระดับ คือ เพื่อยืม-คืนหนังสือ เพื่อค้นหาข้อมูลประกอบการทำวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ เพื่ออ่านเพิ่มพูนความรู้, เพื่ออ่านเรื่องราวที่น่าสนใจจากวารสารและหนังสือพิมพ์ และเพื่อเข้าไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมตามที่ผู้สอนแนะนำ นายทหารฯ ใช้วิธีการค้นหาวัสดุสารสนเทศโดยการเดินดูตามชั้นหนังสือ รองลงไปคือ สืบค้นจากคอมพิวเตอร์ นายทหารฯ ส่วนใหญ่มีการใช้วัสดุสารสนเทศในระดับมาก 2 ประเภท คือ เอกสารวิจัยและวิทยานิพนธ์ รองลงไปคือ หนังสือความรู้ทั่วไปภาษาไทย นายทหารฯ ส่วนใหญ่ใช้บริการยืม-คืนหนังสือ รองลงไปคือ บริการเอกสารวิจัยและวิทยานิพนธ์ เมื่อพบปัญหาในการใช้บริการ นายทหารฯ ส่วนใหญ่ใช้วิธีการแก้ปัญหาโดยสอบถามบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการตอบคำถามและช่วย-ค้นคว้า รองลงไปคือ ศึกษาค้นคว้าและแก้ปัญหาด้วยตนเอง

2. นายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา สถาบันต่าง ๆ ของกองทัพอากาศ มีปัญหาในการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีระดับปัญหาสูงสุดได้แก่ ปัญหาในเรื่องจำนวนเล่มหนังสือที่ให้ยืมน้อยไม่เพียงพอกับความต้องการ ระยะเวลาที่ให้ยืมหนังสือน้อยเกินไป วารสารใหม่ออกให้บริการล่าช้า จำนวนหนังสือเฉพาะสาขาวิชาไม่เพียงพอกับความต้องการ จำนวนหนังสือที่ใช้เพื่อประกอบการเรียนไม่เพียงพอกับความต้องการ และจำนวนหนังสือทั่วไปไม่เพียงพอกับความต้องการ จำนวนเครื่อง-คอมพิวเตอร์ที่มีไม่เพียงพอกับการใช้

3. ความต้องการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศที่มีค่าในระดับสูง ของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา สถาบันต่าง ๆ ของกองทัพอากาศ มีดังนี้ ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารของหอสมุด ต้องการให้มีบริการข่าวสารทันสมัย ต้องการให้หอสมุดเปิดให้บริการในวันเสาร์และอาทิตย์ และต้องการให้ขยายเวลาในการเปิด-ปิดหอสมุด

4. เหตุผลที่ไม่เข้าใช้และใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศน้อยที่มีค่าในระดับสูง ของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา สถาบันต่าง ๆ ของกองทัพอากาศ มีดังนี้ ไม่มีเวลามาหอสมุด และติดตามเหตุการณ์ข่าวสารข้อมูลจากแหล่งสารสนเทศอื่น

5. นายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษาที่สังกัดสถาบันต่างกัน มีปัญหาในการใช้บริการ และความต้องการบริการหอสมุดกองทัพอากาศโดยรวมไม่แตกต่างกัน

6. นายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษาที่ไม่เข้าใช้หอสมุดกองทัพอากาศ มีเหตุผลในการไม่เข้าใช้โดยรวมไม่แตกต่างกัน

THE USE OF THE ROYAL THAI AIR FORCE LIBRARY BY STUDENTS
IN THE ROYAL THAI AIR FORCE EDUCATIONAL INSTITUTES

AN ABSTRACT
BY
WATINEE KHEMAKAROTHAI

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Art degree in Library and Information Science
at Srinakharinwirot University
May 2003

Watinee Khemakarothei. (2003). *The Use of Royal Thai Air Force Library by Students in the Royal Thai Air Force Educational Institutes*. Master thesis, M.A. (Library and Information Science).
Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assoc. Prof.
Pawa Panmekha, Mrs. Paungphaka Konguthaikul.

This study aimed to investigate the usage, problems, and needs in using the Royal Air Force Library by students in the Royal Thai Air Force educational institutes.

The samples comprised of 234 students, from 5 institutes, namely : Air War College, Air Command and Staff College, Senior Air Officer College, Squadron Leader Officer College, and Career Development School. Which selected by stratified random sampling method. Checklist and rating scale. Questionnaires were used to collect data, and the data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, and F-test.

The results of the study revealed that:

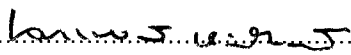
1. The high level objectives in using library by the students were to study and do report, to borrow books, to find data for research, to read for information, to read journals and newspapers, and to read more materials suggested by teachers. Most students searched information materials in the library by looking through the shelves and used opac. Research documents and general books in Thai were highest used by the students. They solved the problems in using library by asking reference librarians or try to solve by themselves.
2. The students confronted the problems in using library at moderate level such as small number borrowed books, time length to occupy book for each borrowing was rather short, bringing out new journals for service was always late, inadequate of books in specific area, inadequate auxiliary books for study in courses, inadequate computers for opac use.
3. The high level needs for services, the students mentioned that the library should regularly proposed library information through schools, the library should offer the current awareness service, the library should open on Saturday and Sunday and expand service hours.
4. The reasons that the students did not use library or used at least level were that they had no time to come to the library and they gained the information from other sources.
5. There was not significant difference among students in different educational institutes on the dependent variables of problems and needs in using library.
6. There was not significant difference among students who did not use library or used at least level in different educational institutes on the dependent variable of reasons for not using.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษาสถาบันต่าง ๆ
ของกองทัพอากาศ

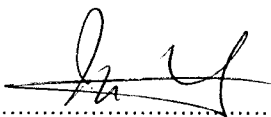
ของ
นางสาว วาทีนี เขมมาโรทัย

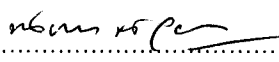
ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

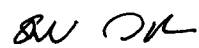
.... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.นภาพร หะวานนท์)

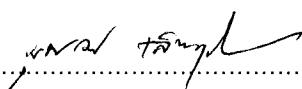
วันที่.....๖.....เดือน.....พฤษภาคม.....พ.ศ. 2546

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ พว พันธ์เมฆา)

.... กรรมการ
(อาจารย์พวงผกา คงอุทัยกุล)

.... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ธาตาคักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์)

.... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(นางบุญสม เล้าพูนพิทยะ)

ประกาศขอบคุณ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จากรองศาสตราจารย์ พวา พันธุ์เมฆา และอาจารย์พวงผกา คงอุทัยกุล ประธานและกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษา ให้แนวคิด ให้คำแนะนำ ให้ขวัญ และกำลังใจ ตลอดจนเสียสละเวลาอันมีค่าของท่านช่วยกรุณาตรวจแก้ไขข้อบกพร่องในปริญญานิพนธ์ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี และขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์ และคุณบุญสม เล้าพูนพิทยะ ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบเพิ่มเติม

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ พวา พันธุ์เมฆา ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์และช่วยเหลือผู้วิจัยในการทำสำเนาแบบสอบถาม รวมทั้งให้ความอนุเคราะห์สอนการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลแก่ผู้วิจัย ซึ่งผู้วิจัยมีความซาบซึ้งในความเมตตาของอาจารย์เป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒอันเป็นสถานที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้แก่ผู้วิจัย มาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณ พลอากาศเอก อัครชัย สกลรัตน์ ผู้บัญชาการกองบัญชาการฝึกศึกษา ทหารอากาศ นาวาอากาศเอก ศิริพงษ์ วนันตรากุล รองผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพอากาศ นาวาอากาศเอก พงษ์สุวรรณ ศรีสุวรรณ อาจารย์โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ นาวาอากาศเอก เชิดพงษ์ เอี่ยมสมุทร ผู้อำนวยการโรงเรียนนายทหารอากาศอาวุโส นาวาอากาศเอก จักรพงษ์ หอมไกรลาศ ผู้อำนวยการโรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูง นาวาอากาศเอก วรวัฒน์ แก้วเที่ยง ผู้อำนวยการโรงเรียนรวมสายวิทยาการ และบุคลากรหอสมุดกองทัพอากาศ ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ นาวาอากาศเอก เสถียร และคุณนวลน้อย เขมากโรทัย ผู้ให้ชีวิต ให้ความรู้ ให้ทุนทรัพย์เพื่อใช้ในการศึกษาและการดำรงชีวิตอยู่ในโลกใบนี้แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด และขอขอบคุณพี่ ๆ ของผู้วิจัยทุกท่าน ที่คอยรับฟังปัญหาของผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบคุณ คุณกิตติยา ขุมทอง ที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยผู้วิจัยจัดพิมพ์ปริญญานิพนธ์จนสำเร็จเป็นรูปเล่ม ตลอดจนช่วยเหลือและให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอ และขอขอบคุณ คุณภัทริยา ไชยณรงค์ และคุณวิภาภรณ์ โรจนวงศ์ ผู้เปรียบเสมือนพี่และเพื่อนที่คอยอยู่เคียงข้างผู้วิจัยในเกือบทุกแห่งที่ผู้วิจัยไปศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพื่อทำปริญญานิพนธ์ นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกท่านที่เป็นแรงผลักดัน เป็นแรงใจ และคอยเป็นห่วงผู้วิจัยมาโดยตลอด

วาทีณี เขมากโรทัย

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	2
	ความสำคัญของการวิจัย.....	3
	ขอบเขตของการวิจัย.....	3
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	3
	ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	3
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
	สมมติฐานในการวิจัย.....	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
	ความรู้เกี่ยวกับห้องสมุดเฉพาะ.....	6
	สถาบันการศึกษาของกองทัพอากาศ.....	13
	หอสมุดกองทัพอากาศ.....	22
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	26
	งานวิจัยในต่างประเทศ.....	26
	งานวิจัยในประเทศ.....	28
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	35
	การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	35
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	35
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	37
	การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	69
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	69
	สมมติฐานในการวิจัย.....	69

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
5(ต่อ) วิธีการดำเนินการวิจัย.....	69
สรุปผลการวิจัย.....	70
อภิปรายผลการวิจัย.....	72
ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย.....	77
 บรรณานุกรม.....	 78
 ภาคผนวก.....	 82
 ประวัติย่อผู้วิจัย.....	 101

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่างนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา จำแนกตามสถาบัน.....	41
2 จำนวนนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษาจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา.....	42
3 ปริมาณการเข้าใช้หอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา.....	43
4 สภาพการใช้หอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา.....	44
5 ปัญหาในการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา	47
6 เปรียบเทียบปัญหาในการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและ นายทหารนักศึกษา จำแนกตามสถาบันการศึกษาของกองทัพอากาศ.....	51
7 เปรียบเทียบปัญหาด้านบริการหนังสืออ้างอิงในเรื่องการหาหนังสืออ้างอิงไม่พบตามตัวแปร สถาบันการศึกษา ตามตัวแปรที่พบความแตกต่างเป็นรายคู่.....	58
8 ความต้องการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา	59
9 เปรียบเทียบความต้องการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและ นายทหารนักศึกษา จำแนกตามสถาบันการศึกษาของกองทัพอากาศ.....	60
10 เหตุผลที่ไม่เข้าใช้และใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศน้อยของนายทหารนักเรียนและ นายทหารนักศึกษา.....	62
11 เปรียบเทียบเหตุผลที่ไม่เข้าใช้และใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศน้อย ของนายทหาร นักเรียนและนายทหารนักศึกษา จำแนกตามสถาบันการศึกษากองทัพอากาศ.....	64
12 เปรียบเทียบเหตุผลที่ไม่เข้าใช้และใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศน้อย ในเรื่องอาจารย์ ผู้สอนไม่ได้มอบหมายให้ทำเอกสารวิจัยหรือรายงานจึงไม่มีความจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้า จากหอสมุด.....	67
13 เปรียบเทียบเหตุผลที่ไม่เข้าใช้และใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศน้อย ในเรื่องอาจารย์ ผู้สอนให้ความสำคัญกับเอกสารประกอบการเรียนหรือตำราเรียนของตนเองและการบรรยาย ในชั้นเรียนเป็นหลักจึงไม่ต้องไปค้นคว้าเพิ่มเติมจากหอสมุด.....	68

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ห้องสมุดเฉพาะ หมายถึง ห้องสมุดที่ให้บริการสารสนเทศ (หรือสารสนเทศซึ่งมาจากคำว่า "information" เหมือนกัน ในที่นี้ผู้วิจัยจะขอใช้คำว่า "สารสนเทศ" เพื่อเป็นแบบเดียวกันไปโดยตลอดงานวิจัยครั้งนี้) ในกลุ่มวิชาเฉพาะสาขาใดสาขาหนึ่ง ห้องสมุดเฉพาะมีหน้าที่เก็บรวบรวมวัสดุสารสนเทศ ได้แก่ หนังสือ วารสาร รายงานวิจัย รายงานการประชุมทางวิชาการ เอกสาร สิ่งพิมพ์ วัสดุย่อส่วน ดนตรีฉบับ ตัวเขียน โสตทัศนวัสดุ ตลอดจนสื่อสารสนเทศในรูปแบบอื่น ๆ เฉพาะสาขาที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้บริการแก่ผู้ใช้ซึ่งเป็นสมาชิกในหน่วยงานที่ห้องสมุดสังกัด (สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ. 2537 : 1) ซึ่งได้แก่ ห้องสมุดหน่วยงานราชการ บริษัท สมาคม โรงงาน ตลอดจนองค์กรระหว่างประเทศต่าง ๆ ห้องสมุดเฉพาะมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างจากห้องสมุดประเภทอื่นในด้านวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง ทรัพยากรสารสนเทศที่รวบรวม ขนาดของห้องสมุด ลักษณะงานบริการที่จัดให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้ใช้ ลักษณะ "เฉพาะ" หลายประการของห้องสมุดประเภทนี้ ทำให้ไม่มีคำจำกัดความใดที่สามารถครอบคลุมลักษณะของห้องสมุดได้อย่างครบถ้วน แต่สิ่งที่น่าจะได้ชัดเจนและแยกห้องสมุดเฉพาะออกจากห้องสมุดทั่วไป น่าจะเป็นวัตถุประสงค์ของการก่อตั้งห้องสมุดประเภทนี้ในองค์กร คือ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากร (ประยงค์ พิพัฒน์กิจจำรูญ. 2540 : 47) ดังนั้นการให้บริการห้องสมุดเฉพาะจะแตกต่างจากห้องสมุดทั่วไป ห้องสมุดเฉพาะจะให้บริการหนังสือน้อย สิ่งที่ใช้ต้องการมักเป็นข้อมูลเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งแหล่งค้นคว้าจะได้จากบทความในวารสาร งานวิจัย สิ่งพิมพ์รัฐบาลและเอกสารอื่น ๆ การให้บริการที่เน้นบริการถึงตัวผู้ใช้ ช่วยเหลือผู้ใช้ให้ผู้ใช้ได้รับสารสนเทศที่ตรงตามความต้องการของผู้ใช้มากที่สุด ประหยัดเวลาที่สุด และให้บริการผู้ใช้ด้วยข้อมูลและเอกสารที่ทันต่อเหตุการณ์ (นวลจันทร์ รัตนกร. 2522 : 10)

หอสมุดกองทัพอากาศ เป็นห้องสมุดเฉพาะทางด้านการทหาร สถานที่ตั้งอยู่ภายในบริเวณเขตพื้นที่กองทัพอากาศ ดอนเมือง โดยอยู่ตรงข้ามสนามกีฬาจันทร์เบกษาฝั่งตรงข้ามกับโรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช ก่อสร้างขึ้นมาเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในมหามงคลวโรกาสทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 6 รอบในปี พ.ศ. 2542 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าวิชาการต่าง ๆ ของนายทหารนักเรียน นายทหารนักศึกษา ของสถาบันต่าง ๆ ของกองทัพอากาศ รวมทั้งให้ข้าราชการ ลูกจ้าง และครอบครัวทหารอากาศได้มีโอกาสรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ อย่างไรก็ตามนิสิต นักศึกษา ประชาชนทั่วไปก็สามารถเข้าร่วมในโครงการและใช้ประโยชน์ในหอสมุดกองทัพอากาศได้

หอสมุดกองทัพอากาศเป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก 4 ชั้น บนพื้นที่ 4 ไร่ 2 งาน มีพื้นที่ใช้สอย 5,562 ตารางเมตร เริ่มก่อสร้างเมื่อวันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ. 2541 สร้างเสร็จสมบูรณ์เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม พ.ศ. 2542 งบประมาณที่ใช้ในการก่อสร้างประมาณ 80 ล้านบาท หอสมุดกองทัพอากาศตั้งอยู่บนพื้นที่ที่แวดล้อมไปด้วยสถานศึกษาของกองทัพอากาศอันประกอบไปด้วย วิทยาลัยการทัพอากาศ โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ โรงเรียนนายทหารอากาศอาวุโส โรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูง และโรงเรียนรวมสายวิทยาการ

หอสมุดกองทัพอากาศมีภารกิจหลักคือ อำนวยความสะดวก ประสานงาน กำกับ การควบคุมและดูแลดำเนินการเกี่ยวกับกิจการหอสมุด การบริการทรัพยากรสารสนเทศแก่สถานศึกษาของกองทัพอากาศ ข้าราชการและลูกจ้างของกองทัพอากาศ

ปัจจุบันหอสมุดกองทัพอากาศมีหนังสือให้บริการประมาณ 37,000 เล่ม แบ่งเป็นหนังสือภาษาไทย 30,000 เล่ม และหนังสือภาษาอังกฤษ 7,000 เล่ม มีวารสารให้บริการ 36 ชื่อเรื่อง แบ่งเป็นวารสารภาษาไทย 24 ชื่อเรื่อง วารสารภาษาอังกฤษ 12 ชื่อเรื่อง มีเอกสารวิจัยของนายทหารนักเรียนโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศให้บริการจำนวน 4,658 เล่ม และเอกสารวิจัยของนายทหารนักศึกษาวิทยาลัยการทัพอากาศจำนวน 460 เล่ม รวมถึงมีวิทยานิพนธ์ของข้าราชการที่ลาศึกษาต่อให้บริการจำนวน 143 เล่ม นอกจากนี้ทางหอสมุดกองทัพอากาศยังให้บริการโสตทัศนูปกรณ์อันได้แก่ ซีดีและดีวีดีซึ่งมีให้บริการประมาณ 100 แผ่น วีดิทัศน์มีให้บริการประมาณ 200 ตลับ และเทปคาสเซ็ทมีให้บริการประมาณ 50 ตลับ จากการสัมภาษณ์บรรณารักษ์ถึงจำนวนสถิติผู้ใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศ ทำให้ทราบว่าตั้งแต่เปิดให้บริการจนถึงปัจจุบันสถิติของผู้ใช้ในแต่ละวันโดยเฉลี่ยจะอยู่ที่ประมาณ 250 คนต่อวัน โดยผู้ใช้ส่วนใหญ่จะเป็นนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษาที่ศึกษาในสถาบันที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงหอสมุดกองทัพอากาศ ตลอดจนอาจารย์ทหาร และข้าราชการทหารอากาศ

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการให้บริการของหอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียน และนายทหารนักศึกษาของสถาบันต่าง ๆ ของกองทัพอากาศ เนื่องจากในการสัมภาษณ์บรรณารักษ์ของหอสมุดกองทัพอากาศ (อัญชลี อนันตศิริ. 2545 : สัมภาษณ์) บรรณารักษ์ให้ความสนใจในการศึกษาการให้บริการหอสมุดกองทัพอากาศของกลุ่มผู้ใช้ที่เป็นวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งหอสมุดกองทัพอากาศเป็นอย่างยิ่ง อีกทั้งบรรณารักษ์ต้องการจะปรับปรุงหอสมุดกองทัพอากาศแต่ไม่มีเวลาว่างพอในการจัดทำ ตัวผู้วิจัยเองเคยได้รับการฝึกงานที่ห้องสมุดโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศเมื่อปีพ.ศ. 2541 และได้พบเห็นปัญหาหลายด้านของห้องสมุดโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ เช่น การขาดเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ในงานห้องสมุด ความล่าช้าในการให้บริการหนังสือใหม่ ปัญหาการใช้เครื่องมือสืบค้นหนังสือในห้องสมุดของผู้ใช้ เป็นต้น ประกอบกับทางกองทัพอากาศได้จัดสร้างหอสมุดกองทัพอากาศขึ้นและได้ทำการยุบห้องสมุดของหน่วยงานต่าง ๆ ภายในกองทัพอากาศซึ่งก็รวมถึงห้องสมุดโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศด้วย โดยได้นำวัสดุสารสนเทศมารวมกันไว้ในหอสมุดกองทัพอากาศแห่งนี้ ซึ่งตั้งแต่หอสมุดกองทัพอากาศเปิดให้บริการยังไม่เคยมีการสำรวจหรือศึกษาในด้านใด ๆ เลย ผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะศึกษางานบริการอันเป็นหัวใจของห้องสมุด ซึ่งการให้บริการแก่ผู้ใช้เป็นภารกิจหลักของห้องสมุด และเป้าหมายที่สำคัญของห้องสมุดคือ การตอบสนองความต้องการสารสนเทศของผู้ใช้ (พิมพ์รพีไฟ เปรมสมิทธิ์. 2535 : 33) ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการศึกษาการให้หอสมุดกองทัพอากาศครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงสภาพทั่วไปในการให้บริการ ปัญหาในการใช้ ความต้องการใช้บริการของหอสมุดกองทัพอากาศ และเหตุผลที่ไม่เข้าใช้หรือเข้าใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศน้อย เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาบริการหอสมุดกองทัพอากาศให้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้ ตลอดจนเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานภายในกองทัพอากาศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งผลการวิจัยที่ได้ยังสามารถนำมาใช้ให้เกิดการพัฒนาหอสมุดกองทัพอากาศซึ่งเป็นการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าอีกด้วย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการให้บริการของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา
2. เพื่อศึกษาปัญหาในการให้บริการของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา
3. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาในการให้บริการของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษาที่เข้ารับการศึกษาในสถาบันการศึกษาของกองทัพอากาศ จำแนกตามสถาบันการศึกษาของกองทัพอากาศ
4. เพื่อศึกษาความต้องการใช้บริการของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา

5. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการใช้บริการของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา จำแนกตามสถาบันการศึกษาของกองทัพอากาศ
6. เพื่อศึกษาเหตุผลที่ไม่เข้าใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา
7. เพื่อเปรียบเทียบเหตุผลที่ไม่เข้าใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา จำแนกตามสถาบันการศึกษาของกองทัพอากาศ

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ จะทำให้ทราบถึงสภาพการให้บริการของผู้เข้าใช้บริการว่าเป็นอย่างไร ทราบถึงปัญหาของผู้เข้าใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศ และทราบความต้องการของผู้เข้าใช้ถึงบริการต่าง ๆ ที่ต้องการให้ทางหอสมุดกองทัพอากาศจัดให้บริการเพิ่มขึ้น ในขณะเดียวกันก็ทำให้ทราบถึงเหตุผลของผู้ที่ไม่เข้าใช้และเข้าใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศน้อยว่ามีเหตุผลสำคัญประการใดบ้าง หอสมุดกองทัพอากาศสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนาการบริการให้เกิดประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุด เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ รวมทั้งเป็นการประเมินการให้บริการในปัจจุบันของหอสมุดกองทัพอากาศ เพื่อจะได้หาแนวทางในการที่จะส่งเสริมให้กลุ่มบุคคลที่ยังไม่เข้าใช้บริการได้เข้ามาใช้ในโอกาสต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการทั้งฝ่ายทหาร ตำรวจ ข้าราชการพลเรือน และพนักงานรัฐวิสาหกิจ ที่ได้เข้ารับการศึกษานในสถาบันต่าง ๆ ที่อยู่ในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงกับหอสมุดกองทัพอากาศ ได้แก่ วิทยาลัยการทัพอากาศ โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ โรงเรียนนายทหารอากาศอาวุโส โรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูง และโรงเรียนรวมสายวิทยาการ จำนวน 582 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่เข้าใช้บริการและผู้ที่ไม่เข้าใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศ โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากประชากรข้อ 1 ด้วยตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970 : 607) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 234 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระที่ใช้ศึกษากับกลุ่มผู้ที่เข้าใช้หอสมุดกองทัพอากาศ คือ

1.1 สถาบันการศึกษาของกองทัพอากาศ ได้แก่

- 1.1.1 วิทยาลัยการทัพอากาศ
- 1.1.2 โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ
- 1.1.3 โรงเรียนนายทหารอากาศอาวุโส
- 1.1.4 โรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูง
- 1.1.5 โรงเรียนรวมสายวิทยาการ

- 1.2 ตัวแปรตามคือ
 - 1.2.1 ปัญหาในการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศ
 - 1.2.2 ความต้องการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศ
- 2 ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษากับกลุ่มผู้ที่ไม่เข้าใช้หอสมุดกองทัพอากาศ คือ
 - 2.1 สถาบันการศึกษาของกองทัพอากาศ ได้แก่
 - 2.1.1 วิทยาลัยการทัพอากาศ
 - 2.1.2 โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ
 - 2.1.3 โรงเรียนนายทหารอากาศอาวุโส
 - 2.1.4 โรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูง
 - 2.1.5 โรงเรียนรวมสายวิทยาการ
 - 2.2 ตัวแปรตาม คือ เหตุผลที่ไม่เข้าใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สถาบันการศึกษาของกองทัพอากาศ หมายถึง สถานศึกษาต่าง ๆ ของกองทัพอากาศที่อยู่ในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงกับหอสมุดกองทัพอากาศ ได้แก่ วิทยาลัยการทัพอากาศ โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ โรงเรียนนายทหารอากาศอาวุโส โรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูง และโรงเรียนรวมสายวิทยาการ
2. ผู้เข้าใช้หอสมุดกองทัพอากาศ หมายถึง นายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษาที่ศึกษาในสถาบันการศึกษาของกองทัพอากาศ ที่เข้าใช้หอสมุดกองทัพอากาศตั้งแต่ 4 -16 ครั้งต่อเดือนขึ้นไป
3. นายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา หมายถึง ข้าราชการทั้งฝ่ายทหาร ตำรวจ ข้าราชการพลเรือน และพนักงานรัฐวิสาหกิจ ที่ได้เข้ารับการศึกษานในสถาบันต่าง ๆ ของกองทัพอากาศในข้อ 1
4. การใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศ หมายถึง สภาพการให้บริการหอสมุดกองทัพอากาศ ปัญหาในการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศ ตลอดจนความต้องการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศ
5. สภาพการให้บริการหอสมุดกองทัพอากาศ หมายถึง การเข้าไปใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศของผู้ใช้ ซึ่งครอบคลุมเรื่องปริมาณในการเข้าใช้ เหตุผลในการใช้ ช่วงเวลาที่ใช้ ประเภทของบริการหอสมุดกองทัพอากาศที่ใช้ ปริมาณการใช้วัสดุสารสนเทศ การเข้าถึงแหล่งข้อมูล และการเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการ
6. ปัญหาในการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศ หมายถึง ข้อขัดข้องหรือสิ่งที่ไม่ได้รับความสะดวกในการใช้บริการวัสดุสารสนเทศของหอสมุดกองทัพอากาศ ซึ่งวัดได้ด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ
7. ความต้องการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศ หมายถึง ความปรารถนา ความอยากได้ของผู้ใช้ที่นอกเหนือจากที่ทางหอสมุดจัดให้บริการ เช่น บริการยืมระหว่างห้องสมุดทางด้านการทหาร บริการกฤตภาคหนังสือพิมพ์ บริการคู่มือการใช้หอสมุดกองทัพอากาศ บริการสาระสังเขปเอกสารวิจัย เป็นต้น ซึ่งวัดได้ด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ
8. ผู้ที่ไม่เข้าใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศ หมายถึง นายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษาที่ศึกษาในสถาบันการศึกษาของกองทัพอากาศ ที่ไม่เข้าใช้หอสมุดกองทัพอากาศหรือเข้าใช้หอสมุดกองทัพอากาศน้อย โดยเข้าใช้ไม่เกิน 3 ครั้งต่อเดือน
9. เหตุผลที่ไม่เข้าใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศ หมายถึง ข้อจำกัดที่ทำให้นายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษาไม่สามารถเข้าใช้หรือเข้าใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศได้น้อย ซึ่งข้อจำกัดอาจมาจาก

สาเหตุส่วนตัว เช่น นายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษามีหนังสือใช้ส่วนตัวเพียงพอ นายทหารฯ ไม่มีเวลามาใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศ นายทหารฯ ไปใช้บริการห้องสมุดที่อื่น เป็นต้น นอกจากนี้อาจจะมาจากเหตุการณ์สถานที่ เช่น สิ่งแวดล้อมภายในหอสมุดไม่เอื้ออำนวยต่อการเข้าใช้ เช่น มีเสียงดัง ที่อ่านหนังสือไม่เพียงพอ เป็นต้น อีกทั้งอาจจะมาจากเหตุของอาจารย์ผู้สอน เช่น อาจารย์ไม่ได้กำหนดให้อ่านเอกสารประกอบการเรียนเพิ่มเติม อาจารย์ผู้สอนไม่ได้มอบหมายให้ทำเอกสารวิจัยหรือรายงานจึงไม่มีความจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าจากหอสมุด เป็นต้น

สมมติฐานในการวิจัย

1. นายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษาที่ใช้หอสมุดกองทัพอากาศที่ศึกษาในสถาบันต่างกัน มีปัญหาในการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศแตกต่างกัน
2. นายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษาที่ใช้หอสมุดกองทัพอากาศที่ศึกษาในสถาบันต่างกัน มีความต้องการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศแตกต่างกัน
3. นายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษาที่ไม่เข้าใช้หอสมุดกองทัพอากาศที่ศึกษาในสถาบันต่างกัน มีเหตุผลที่ไม่เข้าใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับห้องสมุดเฉพาะ
2. สถาบันการศึกษาของกองทัพอากาศ
3. หอสมุดกองทัพอากาศ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความรู้เกี่ยวกับห้องสมุดเฉพาะ

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหอสมุดกองทัพอากาศที่มีลักษณะเป็นห้องสมุดเฉพาะ ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนวคิดเกี่ยวกับห้องสมุดเฉพาะในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ความหมาย

ได้มีผู้ให้นิยามความหมายของห้องสมุดเฉพาะไว้ต่าง ๆ ดังนี้

บรอดแมน (Brodman. 1974 : 349) ให้ความหมายคำว่าห้องสมุดเฉพาะ หมายถึง ห้องสมุดที่รวบรวมหนังสือเฉพาะเรื่อง ให้บริการแก่ผู้ใช้เฉพาะกลุ่ม มีเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการฝึกอบรมมาในสาขาวิชาเฉพาะเพื่อให้บริการแก่ผู้ใช้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับสถาบันนั้น ซึ่งอาจเป็นหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน

ไวท์ (White. 1984 : 6) ให้ความหมายห้องสมุดเฉพาะ คือ ห้องสมุดที่ให้บริการสารสนเทศที่มีข้อจำกัดในด้านเนื้อหา ผู้ใช้ห้องสมุดจะเป็นผู้ที่มีความต้องการสารสนเทศเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดเฉพาะจะมีความละเอียดในเนื้อหาเฉพาะเรื่องที่ห้องสมุดให้บริการ โดยทั่วไปผู้ใช้บริการห้องสมุด คือ เจ้าหน้าที่ที่ทำงานในองค์กรที่ห้องสมุดสังกัด

เกต (Gate. 1994 : 19) ให้ความหมายห้องสมุดเฉพาะ หมายถึง ห้องสมุดที่มีการจัดเก็บและให้บริการทรัพยากรสารสนเทศที่มีความสำคัญกับผู้ใช้ที่อยู่ในองค์กรที่หอสมุดตั้งอยู่ อาจเป็นสารสนเทศเฉพาะสาขาวิชา หรือสารสนเทศรูปแบบเฉพาะ ส่วนใหญ่ห้องสมุดเฉพาะจะตั้งอยู่ในสถาบัน หรือองค์กรใดองค์กรหนึ่ง เช่น โรงงาน บริษัท หนังสือพิมพ์ โบสถ์ สมาคมต่าง ๆ เป็นต้น

สุวรรณ อกัยวงศ์ (2542 : 12) กล่าวว่าห้องสมุดเฉพาะ คือ แหล่งสารสนเทศที่จัดตั้งขึ้นในหน่วยราชการ กระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจ สถาบันการค้นคว้าวิจัย สำนักงาน องค์กร บริษัท ธนาคาร หรือสมาคมวิชาชีพ องค์กรระหว่างประเทศ เพื่อให้บริการสารสนเทศเฉพาะสาขาวิชาแก่บุคคลหรือกลุ่มบุคคล เน้นการให้บริการเพื่อความรู้และการวิจัย ห้องสมุดเฉพาะจึงมีหน้าที่จัดหาสารสนเทศที่ทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นนักวิชาการ นักวิจัย และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา โดยบรรณารักษ์ นักเอกสารสนเทศ หรือบุคลากรสารสนเทศที่มีพื้นความรู้ หรือเคยฝึกอบรมในเฉพาะวิชานั้น เป็นผู้รับผิดชอบและบริหารงานบริการ

มาตรฐานห้องสมุดเฉพาะ พ.ศ. 2544 ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ (สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ. ชมรมห้องสมุดเฉพาะ. 2544 : ออนไลน์) ได้ให้ความหมายของคำว่าห้องสมุดเฉพาะ หมายถึง ห้องสมุด ศูนย์เอกสาร ศูนย์บรรณสาร หรือเรียกชื่ออื่นที่ให้บริการทรัพยากรสารสนเทศในกลุ่มวิชาเฉพาะสาขาใดสาขาหนึ่ง

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ห้องสมุดเฉพาะหมายถึง ห้องสมุดที่จัดให้บริการสารสนเทศที่เฉพาะสาขา เจาะจงเรื่องใดเรื่องหนึ่ง วิชาชีพใดวิชาชีพหนึ่ง ให้บริการแก่ผู้ใช้เฉพาะกลุ่ม ซึ่งผู้ใช้ส่วนใหญ่ก็คือ บุคคลที่ทำงานในสถาบัน หรือองค์กรที่ห้องสมุดสังกัด หรือผู้ใช้ที่ต้องการ สารสนเทศเฉพาะเรื่อง สารสนเทศที่ห้องสมุดให้บริการจะเน้นเนื้อหาสารสนเทศเฉพาะเรื่อง และมีความทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ เพื่อให้ผู้ใช้ได้รับสารสนเทศที่รวดเร็วตรงกับความต้องการ

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งห้องสมุดนั้นได้ประมวลจากงานเขียนของธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์ (2522 : 48) และละออง แก้วเกาะจาก (2536 : 8) พอสรุปได้ดังนี้

1. เพื่อให้ความรู้แก่สมาชิกภายในหน่วยงานที่ห้องสมุดสังกัด
2. เพื่อให้บริการแก่ผู้ใช้ โดยมีลักษณะพิเศษ คือ ให้บริการแบบถึงตัวผู้ใช้ ไม่ต้องรอให้ผู้ใช้มาร้องขอรับบริการ การบริการเน้นให้ความช่วยเหลือผู้ใช้ให้มากที่สุด ให้ผู้ใช้ได้รับสารสนเทศที่ทันสมัยทันต่อเหตุการณ์มากที่สุด และประหยัดเวลาที่สุด

ประเภทของห้องสมุดเฉพาะ

ด้วยความที่ห้องสมุดเฉพาะเป็นห้องสมุดที่มีความหลากหลาย ดังนั้นจึงมีผู้จัดแบ่งประเภทของห้องสมุดเฉพาะแตกต่างกันไป เช่น เซอร์นิก (Chernik. 1982 : 113) ได้แบ่งห้องสมุดเฉพาะออกเป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ห้องสมุดวิจัย (Research libraries)
2. ห้องสมุดสมาพันธ์รัฐ หรือห้องสมุดหน่วยงานของรัฐ (Federal libraries)
3. ห้องสมุดด้านธุรกิจ (Business libraries)
4. ห้องสมุดสถาบัน (Institution libraries)

ละออง แก้วเกาะจาก (2536 : 10) ได้แบ่งประเภทของห้องสมุดเฉพาะตามสังกัดของหน่วยงานออกเป็น 7 ประเภท คือ

1. ห้องสมุดเฉพาะในมหาวิทยาลัย ได้แก่ ห้องสมุดคณะหรือสถาบันในมหาวิทยาลัย ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดคณะหรือสถาบันจะเน้นในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรของคณะหรือสถาบันนั้น ๆ เช่น ห้องสมุดคณะเกษตรศาสตร์ ห้องสมุดคณะศึกษาศาสตร์ ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ เป็นต้น
2. ห้องสมุดเฉพาะของหน่วยราชการ ได้แก่ ห้องสมุดของกระทรวง ทบวง กรม และกองต่าง ๆ ส่วนมากจะก่อตั้งขึ้นมาพร้อมกับหน่วยราชการที่สังกัดนั้น ๆ เช่น กองสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กรมวิทยาศาสตร์บริการ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ห้องสมุดกระทรวงการต่างประเทศ เป็นต้น
3. ห้องสมุดเฉพาะของสถาบัน ห้องสมุดประเภทนี้มีหน้าที่ส่งเสริมการค้นคว้าวิจัยของบุคคลในสถาบันอันเป็นภารกิจหลักของสถาบัน เช่น ศูนย์บริการเอกสารการวิจัย สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ศูนย์ข้อมูลเพื่อการพัฒนา สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย เป็นต้น

4. ห้องสมุดเฉพาะของรัฐวิสาหกิจ รัฐวิสาหกิจเป็นกิจการที่รัฐเป็นผู้ลงทุนหรือถือหุ้นข้างมาก การดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจจะเน้นด้านสาธารณูปโภคเป็นหลัก ห้องสมุดเฉพาะของรัฐวิสาหกิจ เช่น ห้องสมุดการทางพิเศษแห่งประเทศไทย ห้องสมุดการทำอากาศยานแห่งประเทศไทย ห้องสมุดบรรษัทเงินทุน-อุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นต้น

5. ห้องสมุดเฉพาะของธนาคารและบริษัทเอกชน ห้องสมุดประเภทนี้ตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมการทำงานของพนักงานธนาคาร หรือพนักงานบริษัทที่ต้องการสารสนเทศ เช่น ห้องสมุดธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ห้องสมุดบริษัทไทยประกันชีวิต จำกัด ห้องสมุดหนังสือพิมพ์มติชน เป็นต้น

6. ห้องสมุดเฉพาะของสมาคม สมาคมที่มีห้องสมุดส่วนมากจะเป็นสมาคมทางวิชาการหรือสมาคมวิชาชีพ ห้องสมุดประเภทนี้ตั้งขึ้นเพื่อให้บริการแก่สมาชิกของสมาคมซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่อยู่ในวิชาชีพเดียวกัน และมีความสนใจในสาขาวิชาเดียวกัน เช่น ศูนย์ข้อมูลทางเทคโนโลยีและห้องสมุดสมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย - ญี่ปุ่น) ห้องสมุดสอนภาษาเอ.ยู.เอ เป็นต้น

7. ห้องสมุดเฉพาะขององค์กรระหว่างประเทศ ห้องสมุดประเภทนี้เป็นผู้นำและมีบทบาทต่อห้องสมุดอื่น ๆ อย่างมาก รวมทั้งมีส่วนช่วยห้องสมุดเฉพาะอื่น ๆ ด้วย เช่น ห้องสมุดองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ห้องสมุดองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) เป็นต้น

มาตรฐานห้องสมุดเฉพาะ พ.ศ. 2544 ได้แบ่งประเภทของห้องสมุดเฉพาะในประเทศไทยออกเป็น 8 ประเภท คือ (สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ. ชมรมห้องสมุดเฉพาะ. 2544 : ออนไลน์)

1. ห้องสมุดในหน่วยงานของรัฐ คือ ห้องสมุดกระทรวง กรม กอง
2. ห้องสมุดรัฐวิสาหกิจ และห้องสมุดเอกชน
3. ห้องสมุดสมาคม ชมรมวิชาชีพ และห้องสมุดมูลนิธิ
4. ห้องสมุดธนาคาร และสถาบันการเงิน
5. ห้องสมุดสถาบันวิจัย
6. ห้องสมุดคณะวิชาในมหาวิทยาลัย
7. ห้องสมุดองค์การระหว่างประเทศ และสถาบันนานาชาติ
8. ห้องสมุดเฉพาะอื่น ๆ เช่น ห้องสมุดโรงเรียนคนตาบอด เป็นต้น

ลักษณะของห้องสมุดเฉพาะ

ห้องสมุดเฉพาะมีลักษณะและหน้าที่ที่แตกต่างจากห้องสมุดอื่น ๆ ซึ่งสามารถแบ่งลักษณะของห้องสมุดเฉพาะได้ดังนี้ (Bierbaum. 1993 : 7)

1. มีขนาดเล็ก โดยขนาดเล็กคือ ลักษณะเบื้องต้นของห้องสมุดเฉพาะ แม้ว่าจะมีข้อยกเว้นบ้าง เช่น ห้องสมุดในพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์อเมริกาที่มีขนาดใหญ่ เป็นต้น ห้องสมุดเฉพาะมีแนวโน้มที่จะเล็กลงในเรื่องของขนาดพื้นที่ จำนวนเจ้าหน้าที่ และจำนวนหนังสือ
2. สถานที่ตั้ง ห้องสมุดเฉพาะมักจัดตั้งขึ้นเป็นการเฉพาะภายในองค์กรใดองค์กรหนึ่ง ซึ่งองค์กรนั้นอาจจะเป็นองค์กรที่เกี่ยวกับรัฐบาลหรือตัวแทนของรัฐบาล องค์กรที่ดำเนินงานโดยไม่มุ่งหวังผลกำไรหรือองค์กรที่ดำเนินงานโดยหวังผลกำไร การจัดตั้งห้องสมุดเฉพาะในแต่ละที่จะแตกต่างกันออกไป ภายในองค์กรจะมีหน้าที่เป้าหมาย และความต้องการสารสนเทศที่เป็นของตนเอง สถานที่ตั้งของห้องสมุดส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ภายในอาคารขององค์กรที่ห้องสมุดสังกัดอยู่

3. งบประมาณ แหล่งเงินทุนในการสนับสนุนห้องสมุดเฉพาะแต่ละที่จะแตกต่างกันออกไป จึงเป็นการยากที่จะคาดการณ์ล่วงหน้าในเรื่องงบประมาณที่จะได้รับเมื่อเปรียบเทียบกับที่กำหนดงบประมาณของห้องสมุดประเภทอื่น ๆ ยกตัวอย่างเช่น ภาษีของประชาชนเป็นแหล่งรายได้เบื้องต้นสำหรับห้องสมุดประชาชน และห้องสมุดโรงเรียน ทางด้านห้องสมุดมหาวิทยาลัยได้แหล่งเงินทุนมาจากงบประมาณของมหาวิทยาลัย ส่วนห้องสมุดเฉพาะจะได้งบประมาณจากองค์กรที่ห้องสมุดสังกัด แม้ว่าบางที่ห้องสมุดเฉพาะอาจจะไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการจัดทำงบประมาณภายในองค์กร แต่ห้องสมุดเฉพาะอาจจะได้เงินทุนมาจากแผนกอื่น ๆ ภายในองค์กร หรืออาจจะได้แหล่งเงินทุนจากกิจกรรมภายในองค์กร หรือห้องสมุดอาจจะมีหารายได้เพื่อตนเอง เช่น การเก็บค่าธรรมเนียมการเข้าใช้บริการ หรือคิดค่าบริการต่าง ๆ ที่ทางห้องสมุดจัดบริการขึ้นกับผู้ขอใช้บริการนั้น

4. ทรัพยากรสารสนเทศ การเก็บรวบรวมทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดเฉพาะจะเน้นเนื้อหาที่เฉพาะเรื่อง ปกติครั้งที่ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดเฉพาะส่วนใหญ่จะเป็นหนังสือและรูปแบบของสื่อโสตทัศนวัสดุที่มีความเฉพาะ ห้องสมุดเฉพาะที่ใดที่มีทรัพยากรสารสนเทศที่ขึ้นอยู่กับฐานข้อมูลที่มีหลากหลายสาขาวิชา อาจกล่าวได้ว่าห้องสมุดเฉพาะที่นั้นไม่ได้ดำเนินงานอย่างถูกต้อง

5. กลุ่มผู้ใช้บริการ ผู้ใช้บริการห้องสมุดเฉพาะส่วนใหญ่จะเป็นเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรของหน่วยงานที่ห้องสมุดเฉพาะตั้งอยู่ ผู้ใช้จะมีลักษณะที่จำกัดมากกว่าห้องสมุดประเภทอื่น ๆ ซึ่งกลุ่มผู้ใช้จะมีความต้องการสารสนเทศที่มีความเฉพาะด้าน ลึกซึ้งกว่าผู้ใช้ห้องสมุดประเภทอื่น ๆ

บริการต่าง ๆ ของห้องสมุดเฉพาะ

หน้าที่สำคัญของห้องสมุดเฉพาะ คือ การให้บริการผู้ใช้อย่างรวดเร็ว ให้บริการที่รวดเร็ว และให้สารสนเทศตรงกับความต้องการของผู้ใช้ ประเภทของบริการที่เน้นในห้องสมุดเฉพาะ แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้ (Christian, King & Ahrensfield. 1991 : 27)

1. บริการอ้างอิงหรือบริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า (Reference service) เป็นบริการพื้นฐานที่ห้องสมุดทุกแห่งจัดให้บริการแก่ผู้ใช้ และมีความสำคัญสำหรับห้องสมุดเฉพาะเนื่องจากเป็นบริการที่เน้นการแสวงหาคำตอบให้ผู้ใช้แต่ละคนที่ร้องขอในแต่ละวัน หน้าที่นี้ต้องมีความรู้และทักษะในการสืบค้นสารสนเทศเป็นอย่างดี ซึ่งเป็นคุณสมบัติของบรรณารักษ์ห้องสมุดเฉพาะ

2. บริการข่าวสารทันสมัย (Current awareness services) หมายถึง บริการที่ห้องสมุดทำการแจ้งข่าวสารหรือสารสนเทศใหม่ ๆ ที่ห้องสมุดได้รับให้กับผู้ใช้ เพื่อให้ผู้ใช้สามารถติดตามสารสนเทศใหม่ ๆ ได้ทันเวลา ซึ่งเป็นประโยชน์สำหรับบุคลากรในองค์กร ช่วยให้ติดตามความก้าวหน้าของความรู้ในสาขาวิชาที่สนใจได้เป็นอย่างดีและทันต่อกัน ห้องสมุดเฉพาะสามารถจัดบริการข่าวสารทันสมัยได้หลายรูปแบบ ดังนี้

2.1 บริการหมุนเวียนวารสาร (Routing service) เป็นบริการที่ห้องสมุดทำการเวียนวารสารที่ได้รับใหม่จากคนหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่งที่น่าสนใจอ่านวารสารชื่อเดียวกัน โดยเป็นกระบวนการที่ทำหลังจากบรรณารักษ์ทำการบันทึกข้อมูลการรับวารสารไว้ในระบบเรียบร้อยแล้ว ประสิทธิภาพการหมุนเวียนวารสารขึ้นอยู่กับจำนวนของกลุ่มผู้ใช้ ซึ่งหากเป็นองค์กรขนาดเล็ก มีสมาชิกที่ต้องการหมุนเวียนน้อย ห้องสมุดอาจส่งวารสารให้ผู้ใช้ตามบ้าน หรือหมุนเวียนภายในองค์กร แต่หากเป็นองค์กรขนาดใหญ่ที่บอกรับวารสารเพียงเล่มเดียวและมีผู้ต้องการอ่านจำนวนมาก ห้องสมุดอาจทำได้โดยให้บริการหน้าสารบัญวารสารและให้ผู้ใช้แจ้งความจำนงบทความที่ต้องการอ่าน หลังจากนั้นก็จะถ่ายสำเนาบทความนั้นส่งไปให้ หรือให้มาอ่านในห้องสมุดด้วยตนเอง

2.2 บริการเลือกสรรและเผยแพร่สารสนเทศตามความสนใจเฉพาะบุคคลหรือบริการ SDI (Selective dissemination of information) เป็นบริการที่บรรณารักษ์ทำหน้าที่อ่านและสำรวจสารสนเทศที่เข้ามาใหม่และนำเสนอให้ผู้ใช้งานแต่ละคน หากพบว่าเป็นรายการที่เกี่ยวข้องและตรงกับความต้องการของผู้ใช้ สิ่งสำคัญของการให้บริการ SDI คือ บรรณารักษ์ต้องทราบถึงความต้องการของผู้ใช้แต่ละคน ซึ่งหากเป็นห้องสมุดองค์กรขนาดเล็กบรรณารักษ์มักจะจดจำความต้องการของผู้ใช้แต่ละคนได้ แต่หากเป็นองค์กรขนาดใหญ่บรรณารักษ์ต้องเก็บข้อมูลผู้ใช้แต่ละคนไว้ในบัตรหรือแฟ้มข้อมูลคอมพิวเตอร์

2.3 บริการถ่ายสำเนาหน้าสารบัญ/สำเนาบทความวารสารฉบับใหม่ เมื่อห้องสมุดได้รับวารสารฉบับใหม่ บางครั้งบทความวารสารอาจไม่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ และทำให้ผู้ใช้เสียเวลาในการเดินทางมาห้องสมุด ห้องสมุดอาจอำนวยความสะดวกโดยการให้บริการสำเนาหน้าสารบัญ เพื่อแจ้งให้ผู้ใช้งานทราบเกี่ยวกับรายชื่อบทความใหม่ที่ห้องสมุดได้รับ หากตรงกับความต้องการผู้ใช้สามารถแจ้งความจำนงค์บทความที่ต้องการอ่านมายังห้องสมุด ห้องสมุดอาจทำสำเนาของบทความส่งให้ หรือผู้ใช้สามารถมาอ่านตัวเล่มที่มีไว้ให้บริการในห้องสมุด

2.4 บริการแจ้งรายชื่อเอกสารสิ่งพิมพ์ เพื่อให้ผู้ใช้ทราบว่าห้องสมุดได้รับเอกสารสิ่งพิมพ์ใหม่ รายการใดบ้าง เช่น รายชื่อหนังสือ วารสาร สิทธิบัตร รายงานวิจัย หรือฐานข้อมูลออนไลน์ที่บอกรับหรือได้รับใหม่โดยบางแห่งอาจจัดทำบทคัดย่อเพื่อแจ้งให้ผู้ใช้งานทราบเนื้อเรื่องโดยย่อ ปัจจุบันห้องสมุดเฉพาะสามารถให้บริการได้หลายวิธี เช่น การแจ้งทางอีเมล ทางจดหมายข่าว การจัดนิทรรศการ หรือการแจ้งผ่านเว็บไซต์ของห้องสมุด เป็นต้น

2.5 บริการจัดทำสาระสังเขปสิ่งพิมพ์ใหม่ (Abstract service) การทำสาระสังเขปเป็นงานที่จำเป็นต้องอาศัยความรู้เฉพาะสาขาวิชาอย่างมาก โดยบรรณารักษ์ทำการวิเคราะห์เนื้อหาของเอกสารสิ่งพิมพ์ใหม่ที่ห้องสมุดได้รับใหม่และทำการย่อเรื่องเฉพาะประเด็นสำคัญ เพื่อให้ผู้ใช้เข้าถึงเนื้อหาความรู้ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ประหยัดเวลาในการอ่านเอกสารฉบับเต็ม เอกสารสิ่งพิมพ์รายการใหม่ที่ห้องสมุดเฉพาะมักจะทำสาระสังเขปให้ส่วนใหญ่ได้แก่ บทความวารสารและรายงานวิชาการ

2.6 การใช้บริการข่าวสารทันสมัยของหน่วยงานภายนอก ปัจจุบันได้มีบริการข่าวสารทันสมัยของหน่วยงานภายนอกในเชิงการค้าซึ่งห้องสมุดสามารถสมัครเป็นสมาชิกได้ หน่วยงานเหล่านี้มักให้บริการจัดทำสาระสังเขปเอกสารสิ่งพิมพ์ใหม่ ๆ และเผยแพร่ในหลายรูปแบบทั้งสิ่งพิมพ์ ฐานข้อมูลซีดีรอมหรือฐานข้อมูลออนไลน์ เช่น Legal Information Resources ของบริษัท Swet and Maxwell ให้บริการสาระสังเขปด้านกฎหมายและสาขาที่เกี่ยวข้อง

2.7 การติดตามข่าวสารสนเทศใหม่ทางบริการของสถาบันบริการฐานข้อมูลเชิงพาณิชย์ ฐานข้อมูลออนไลน์ของสถาบันบริการฐานข้อมูลเชิงพาณิชย์บางฐาน เช่น DIALOG ที่ให้บริการข่าวสารทันสมัยด้วย โดยเผยแพร่สารสนเทศใหม่ ๆ ที่ผู้ใช้สามารถสืบค้นและคัดเลือกเรื่องที่ตรงกับความต้องการ

3. บริการสารสนเทศจากแหล่งภายนอก (Use of outside sources of information) บางครั้งผู้ใช้งานต้องการสารสนเทศที่เจาะลึกที่ไม่สามารถหาได้ในห้องสมุดของตน ก็จำเป็นต้องที่ห้องสมุดจะต้องอำนวยความสะดวกในการสืบค้นสารสนเทศจากแหล่งอื่น แหล่งสารสนเทศภายนอกที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้ใช้งานห้องสมุด มีดังนี้

3.1 บุคคลหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา ซึ่งอาจเป็นนักวิชาการหรือนักวิจัย บุคคลเหล่านี้มักมีข้อมูลสารสนเทศเฉพาะสาขาที่เก็บรวบรวมไว้ อาจเป็นงานวิจัยที่ตนเอง หรือเป็นสารสนเทศที่ได้จากการเป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพ ห้องสมุดเฉพาะมักจะรวบรวมรายชื่อของผู้เชี่ยวชาญเหล่านี้ไว้ เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ใช้

3.2 ห้องสมุดหรือศูนย์สารสนเทศอื่น ความต้องการสารสนเทศบางอย่างของผู้ใช้บรรณารักษ์ อาจหาคำตอบได้จากสารสนเทศในห้องสมุด แต่บางอย่างอาจจำเป็นต้องไปใช้แหล่งหรือห้องสมุดอื่นที่มีสารสนเทศที่ผู้ใช้อยู่ต้องการ

3.3 บริการยืมระหว่างห้องสมุด หมายถึง การที่ห้องสมุดเฉพาะติดต่อขอยืมทรัพยากร-สารสนเทศที่ห้องสมุดไม่มีจากห้องสมุดอื่นที่มีข้อตกลงร่วมกัน มาให้บริการแก่ผู้ใช้ที่แจ้งความจำนงค์เท่าที่จำเป็น

3.4 อินเทอร์เน็ต เป็นแหล่งสารสนเทศที่เชื่อมโยงสารสนเทศที่ผลิตจากที่ต่าง ๆ ทั่วโลกในรูปของฐานข้อมูลออนไลน์ ดังนั้นจึงมีสารสนเทศอย่างกว้างขวางหลายสาขาวิชาและทันสมัย ประกอบด้วยบรรณานุกรม สารสังเขป และเนื้อหาฉบับเต็ม อาจเป็นบทความวารสาร รายงานวิจัย หรือหนังสืออ้างอิง ในปัจจุบันยังมีวารสารอิเล็กทรอนิกส์จำนวนมากที่เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต

3.5 สถาบันบริการสารสนเทศเชิงพาณิชย์ เป็นแหล่งให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ที่กว้างขวางครอบคลุมหลายสาขาวิชา ซึ่งอาจเป็นองค์กรและบริษัทต่าง ๆ สถาบันเหล่านี้ทำหน้าที่เป็นศูนย์บริการข้อมูล-ออนไลน์ ให้บริการสารสนเทศหลายรูปแบบ เช่น รายการบรรณานุกรม สารสังเขป หรือเนื้อหาฉบับเต็ม บางครั้งอาจมีสารสนเทศที่เจาะลึกเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มักเป็นบริการที่ห้องสมุดต้องเสียค่าใช้จ่ายเพื่อให้ได้สารสนเทศที่ต้องการ เช่น บริการ Uncover ของบริษัทในเครือ Carl Corporation ซึ่งรวบรวมบทความวารสารหลายสาขาวิชา หรือศูนย์บริการสารสนเทศทางเทคโนโลยี (TIAC) ให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ด้านเทคโนโลยี 3 สาขา คือ คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีชีวภาพ และทางด้านโลหะวัสดุ

3.6 บริการส่งเอกสารของหน่วยงานภายนอก (Document delivery services) หมายถึง การที่ห้องสมุดเฉพาะใช้บริการจากหน่วยงานภายนอกในการให้บริการด้านการนำส่งเอกสาร เอกสารที่น่าส่งมีหลากหลายรูปแบบทั้งสิ่งพิมพ์ วัสดุย่อส่วนหรือเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ สถาบันบริการสารสนเทศเชิงพาณิชย์ที่ให้บริการส่งเอกสารทางออนไลน์ ได้แก่ Carl Corporation, LexisNexis Group, EBSCO Industries เป็นต้น

3.7 นายหน้าค้าสารสนเทศ (Information broker) นายหน้าค้าสารสนเทศทำหน้าที่เป็นตัวกลางจำหน่ายสารสนเทศ ซึ่งให้บริการสารสนเทศคล้ายกับห้องสมุด แต่ต่างกันที่เป็นการให้บริการที่สนองความต้องการของผู้ใช้ได้มากกว่าและมีความรวดเร็ว รวมทั้งจะต้องมีค่าใช้จ่ายในการใช้บริการด้วย

4. บริการประเภทอื่น ๆ (Other library services)

4.1 บริการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศจากฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ ได้แก่

4.1.1 บริการสืบค้นฐานข้อมูลซีดีรอม ส่วนมากเป็นฐานข้อมูลที่จัดเก็บรายการบรรณานุกรมและสารสังเขปของบทความวารสาร รายงานวิชาการ รายงานวิจัย รายงานการประชุม และอื่น ๆ

4.1.2 บริการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ ปัจจุบันฐานข้อมูลแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ ฐานข้อมูลออนไลน์ของสถาบันบริการฐานข้อมูลเชิงพาณิชย์ ที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการสืบค้น เช่น ฐานข้อมูล News Library ของ DowJones ซึ่งเสียค่าสมาชิกเดือนละ 77 เหรียญสหรัฐ เป็นต้น และฐานข้อมูลออนไลน์ที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการสืบค้น ที่จัดทำโดยหน่วยงานต่าง ๆ สารสนเทศที่ได้จากฐานข้อมูลออนไลน์มีความทันสมัย มีหลายสาขาวิชา สารสนเทศที่ได้จากฐานข้อมูลออนไลน์ประกอบด้วยข้อมูลบรรณานุกรมและสารสังเขปของเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ บางฐานข้อมูลให้เนื้อหาฉบับเต็ม การสืบค้นฐานข้อมูลประเภทนี้ต้องผ่านคอมพิวเตอร์และระบบโทรคมนาคมที่เชื่อมต่อกับฐานข้อมูลของบริษัทผู้จำหน่ายฐานข้อมูล

4.1.3 บริการสืบค้นฐานข้อมูลเฉพาะเรื่อง ที่จัดทำโดยห้องสมุดหรือองค์กรต้นสังกัด เช่น ห้องสมุดตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ให้บริการฐานข้อมูลภาพลักษณ์จาก Canofile ฐานข้อมูลเอกสารวิเคราะห์หลักทรัพย์ ฐานข้อมูลกฎหมาย และฐานข้อมูลเอกสารจดหมายเหตุตลาดหลักทรัพย์ เป็นต้น

4.2 บริการฝึกอบรมการสืบค้น (User training) เนื่องจากฐานข้อมูลออนไลน์หรือฐานข้อมูลซีดีรอมบางฐานมีความซับซ้อนในการใช้งาน ห้องสมุดควรทำการสาธิตการสืบค้นสารสนเทศแก่ผู้ใช้ ให้ความช่วยเหลือผู้ใช้ที่มีความยากลำบากในการสืบค้นฐานข้อมูลที่มีโครงสร้างซับซ้อน จัดให้บริการฝึกอบรมการสืบค้นฐานข้อมูลให้กับผู้ใช้ มีการจัดตารางเวลาการใช้ฐานข้อมูลทั้งภายในช่วงเวลาฝึกอบรมและภายหลังการอบรม เพื่อให้ผู้ใช้ได้ฝึกฝนเทคนิคการสืบค้น

4.3 บริการรวบรวมบรรณานุกรม บริการรวบรวมบรรณานุกรมเป็นบริการที่ห้องสมุดเฉพาะทำการรวบรวมรายการบรรณานุกรมสารสนเทศเฉพาะเรื่องอาจเป็นรายการหนังสือ รายงานการวิจัย รายงานการประชุม หรือบทความวารสาร ให้แก่ผู้ใช้ที่แจ้งความจำนงค์ เพื่อใช้ประโยชน์ในการค้นคว้าหรือวิจัย

4.4 บริการสารสนเทศสำเร็จรูป (Repackaged information) เป็นบริการที่บรรณารักษ์ทำการสรุปย่อและตัดทอนเฉพาะเนื้อหาที่สำคัญของสารสนเทศ หรือการนำสารสนเทศเรื่องเดียวกันจากหลายแหล่งมาติดต่อ เรียบเรียง บรรณาการใหม่ ให้มีเนื้อหาที่สมบูรณ์สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทันที

4.5 บริการแปล (Translations) ในบางครั้งสารสนเทศที่สำคัญและตรงกับความต้องการของผู้ใช้ในองค์กรเป็นภาษาต่างประเทศ ที่ผู้ใช้ไม่มีความรู้เกี่ยวกับภาษานั้น ๆ ห้องสมุดสามารถดำเนินการแปลเนื้อหาสารสนเทศที่ผู้ใช้ต้องการได้หลายวิธี ดังนี้

4.5.1 การติดต่อว่าจ้างบริษัทหรือหน่วยงานภายนอกที่ทำธุรกิจเกี่ยวกับการแปลเอกสาร หรือผ่านตัวแทน เช่น ศูนย์การแปลคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำหน้าที่แปลเอกสารโดยผู้เชี่ยวชาญภาษาต่าง ๆ ถึง 13 ภาษา

4.5.2 บรรณารักษ์ทำหน้าที่แปลเอง การให้บริการลักษณะนี้บรรณารักษ์ต้องมีความรู้เฉพาะสาขาวิชาเป็นอย่างดี

4.5.3 การใช้บริการจากสถาบันที่ทำหน้าที่รวบรวมและให้บริการเอกสารงานวิจัย วิธีการนี้ได้รับความนิยมในห้องสมุดเฉพาะในต่างประเทศ เช่น บริการเอกสารงานแปลของศูนย์งานแปลแห่งชาติประเทศสหรัฐอเมริกา (The National Translations Center) ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดของหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน ทำหน้าที่จัดเก็บงานแปลที่ไม่ได้มีการพิมพ์เผยแพร่จำนวนมากที่ได้รับจากบริษัทธุรกิจอุตสาหกรรมและหน่วยงานของรัฐบาลทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ นอกจากนี้ทางศูนย์ยังได้มีการจัดทำรายชื่องานแปลใหม่ ๆ เผยแพร่อีกด้วย

4.6 บริการเอกสารจดหมายเหตุ (Archives) ห้องสมุดเฉพาะเป็นแหล่งจัดเก็บเอกสารจดหมายเหตุขององค์กร จดหมายเหตุเป็นเอกสารที่แสดงถึงพัฒนาการและความก้าวหน้าขององค์กรตั้งแต่อดีต บรรณารักษ์ควรมีการอนุรักษ์สารสนเทศที่เป็นประวัติศาสตร์ขององค์กรโดยการรวบรวม จัดหมู่และทำดัชนี และเนื่องจากเป็นเอกสารที่มีอายุยาวนานและไม่คงทน ดังนั้นจึงต้องอาศัยการจัดการที่เป็นพิเศษและการจัดเก็บที่เหมาะสมแตกต่างจากทรัพยากรประเภทอื่น

นอกจากบริการของห้องสมุดเฉพาะที่กล่าวมายังมีบริการพื้นฐาน ซึ่งห้องสมุดควรจัดให้มีขึ้นเพื่อสนองความต้องการในการใช้วัสดุสารสนเทศของผู้ใช้ บริการพื้นฐานที่ห้องสมุดควรจัดให้บริการ มีดังนี้

1. บริการการอ่านเสรี เป็นบริการที่ให้ผู้ได้เข้ามศึกษาค้นคว้าสารสนเทศที่ต้องการได้อย่างอิสระ ห้องสมุดมีหน้าที่จัดเตรียมวัสดุสารสนเทศให้อยู่ในสภาพพร้อมจะให้บริการเสมอ

2. บริการยืม-คืน ผู้ใช้ห้องสมุดสามารถยืมวัสดุสารสนเทศต่าง ๆ ได้ตามสิทธิ์ และระเบียบของการยืม - คืนที่ทางห้องสมุดกำหนดขึ้น

สถาบันการศึกษาของกองทัพอากาศ

สถาบันการศึกษาของกองทัพอากาศในงานวิจัยนี้ หมายถึง สถานศึกษาต่าง ๆ ของกองทัพอากาศ ที่อยู่ในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงกับหอสมุดกองทัพอากาศ ได้แก่

1. วิทยาลัยการทัพอากาศ
2. โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ
3. โรงเรียนนายทหารอากาศอาวุโส
4. โรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูง
5. โรงเรียนรวมสายวิทยาการ

วิทยาลัยการทัพอากาศ

ข้อมูลของวิทยาลัยการทัพอากาศสามารถสรุปได้ดังนี้ (วิทยาลัยการทัพอากาศ. 2545 : 1)

ประวัติ

วิทยาลัยการทัพอากาศเริ่มก่อตั้งครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2509 โดยความริเริ่มของ พล.อ.อ.บุญชู จันทรเบกษา ผู้บัญชาการทหารอากาศในขณะนั้น ซึ่งกองทัพอากาศได้รายงานขออนุมัติจัดตั้งวิทยาลัยการทัพอากาศ ไปยังกองบัญชาการทหารสูงสุด เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2508 และได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2509 โดยกำหนดให้เป็นส่วนราชการขึ้นตรงต่อกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ และเปลี่ยนมาเป็นส่วนราชการขึ้นตรงต่อสถาบันวิชาการทหารอากาศชั้นสูง เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2526 วิทยาลัยการทัพอากาศได้เปิดการสอนนักเรียนรุ่นแรก เมื่อวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2510 โดยให้การศึกษาในเรื่องการเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา การสังคม การทหาร และความมั่นคงปลอดภัยของชาติเพื่อนำมาประยุกต์การใช้อำนาจทางทหาร สนับสนุนวัตถุประสงค์และนโยบายของชาติให้บรรลุผล โดยก่อนที่จะเปิดการเรียนการสอนรุ่นแรกกองทัพอากาศได้ส่งเจ้าหน้าที่ของกรมยุทธศึกษาทหารอากาศคณะหนึ่งเดินทางไปดูกิจการวิทยาลัยการทัพอากาศในประเทศต่าง ๆ ทั้งในยุโรปและสหรัฐอเมริกาและบางประเทศในเอเชีย เพื่อนำแนวความคิดและประสบการณ์มาประกอบการพิจารณาจัดทำหลักสูตรของวิทยาลัยการทัพอากาศให้เหมาะสมกับความจำเป็น สถานการณ์ และขีดความสามารถของกองทัพไทยในขณะนั้น และที่สำคัญคือ กองทัพอากาศได้รับความช่วยเหลือจาก Air University ของกองทัพสหรัฐอเมริกา ในการกำหนดหลักสูตรในรุ่นแรก และต่อมาในปี พ.ศ. 2526 ยังได้ส่งหน่วย Mobile Training Team (MTT) มาช่วยพัฒนาหลักสูตรทั้งวิทยาลัยการทัพอากาศและโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศอีกด้วย

ภารกิจ

ให้การฝึกและศึกษา และอบรมแก่นายทหารสัญญาบัตรของกองทัพอากาศในทางยุทธศาสตร์ ยุทธวิธี และการบริหาร อันจำเป็นสำหรับผู้บังคับบัญชาและฝ่ายอำนวยการชั้นสูง มีผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพอากาศเป็นผู้รับผิดชอบ

ปรัชญาการศึกษา

เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถเป็นผู้บังคับบัญชาระดับสูงของกองทัพอากาศที่มีคุณภาพและคุณธรรม

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. ให้สามารถเป็นผู้นำและฝ่ายอำนวยการระดับสูง
2. ให้สามารถบริหารทรัพยากรของหน่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ให้เข้าใจกระบวนการกำหนดนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ และการประเมินยุทธศาสตร์ (National strategic appraisal)

4. ให้สามารถกำหนดหลักนิยามทางทหาร ยุทธศาสตร์ทหารและบทบาทของกำลังทางอากาศ ให้สอดคล้องกับนโยบายความมั่นคงแห่งชาติด้านการป้องกันประเทศ

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษา

1. นายทหารสัญญาบัตรที่จะเข้ารับการศึกษาในวิทยาลัยการทัพอากาศต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- 1.1 ยศนาวาอากาศเอก อัตราเงินเดือนนายทหารสัญญาบัตรระดับ 4 ขึ้นไป
- 1.2 อายุไม่เกิน 50 ปี โดยนับอายุตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร
- 1.3 คุณวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป
- 1.4 เป็นผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ หรือโรงเรียนเสนาธิการเหล่าทัพทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งมีหลักสูตรการศึกษาเทียบเท่าไม่ต่ำกว่าหลักสูตรการศึกษาของโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศหรือโรงเรียนนายทหารอากาศอาวุโส
- 1.5 ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษาตามข้อ 1.4 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2542 เป็นต้นไป ต้องมีผลการประเมินในด้านความรู้ความสามารถได้รับคะแนนเฉลี่ยตลอดหลักสูตรตั้งแต่ 2.80 ขึ้นไป และมีผลการประเมินค่าคุณลักษณะส่วนบุคคลแตกต่างไปจากระบบนี้ ให้อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการโครงการศึกษาของกองทัพอากาศ
- 1.6 ไม่เป็นผู้ที่เคยสำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร หรือวิทยาลัยการทัพบกทั้งในประเทศและนอกประเทศ
- 1.7 สุขภาพสมบูรณ์ โดยผ่านการตรวจจากคณะกรรมการแพทย์ของกรมแพทย์ทหารอากาศ กองบัญชาการสนับสนุนทางอากาศ
- 1.8 เป็นผู้ที่มีความไว้วางใจให้เข้าถึงความลับของทางราชการชั้น “ลับที่สุด”
- 1.9 ไม่เป็นผู้ที่อยู่ระหว่างการศึกษา หรือฝึกงาน หรือดูงาน ณ สถานศึกษา หรือองค์กรใด ๆ ในเวลาราชการ
- 1.10 เป็นผู้ที่มีผลการประเมินสมรรถภาพข้าราชการทหารตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบกองทัพอากาศว่าด้วยการประเมินสมรรถภาพข้าราชการทหาร พ.ศ.2541

2. ผู้ที่ส่วนราชการอื่นฝากเข้ารับการศึกษา จะต้องมีความสมบัติตามข้อ 1 โดยอนุโลมหลักสูตร

หลักสูตรวิทยาลัยการทัพอากาศแบ่งเป็นหมวดวิชา ได้ดังนี้

หมวดวิชาที่ 1 ผู้นำและการบริหาร

วัตถุประสงค์ เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ประสบการณ์และทักษะการเป็นผู้นำ และผู้บริหารให้สามารถวิเคราะห์และประเมินผลการกำหนดภารกิจ กำหนดวิสัยทัศน์ กำหนดนโยบาย การวางแผนงาน และจัดสรรทรัพยากรในการบริหารงานที่เหมาะสมกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลโดยยึดหลักคุณธรรมและจริยธรรม ตลอดจนสามารถถ่ายทอดแนะนำผู้ใต้บังคับบัญชาในเรื่องการเป็นผู้นำ การบริหาร และวิชาการทั่วไปได้

หมวดวิชาที่ 2 ความมั่นคงแห่งชาติและยุทธศาสตร์ชาติ

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาในเรื่องผลประโยชน์แห่งชาติ วัตถุประสงค์แห่งชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการกำหนดและประเมิน ยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติและประเมินยุทธศาสตร์ชาติของประเทศต่าง ๆ ได้

หมวดวิชาที่ 3 ยุทธศาสตร์ทหาร และบทบาทของกำลังทางอากาศ

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาในเรื่องหลักนิยมทางทหาร ยุทธศาสตร์ทหาร และกำลังพลทางอากาศ เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในพื้นฐาน ขั้นตอน และสามารถกำหนดหลักนิยมทางทหาร ยุทธศาสตร์ทหารและบทบาทของกำลังทางอากาศให้สอดคล้องกับนโยบายการป้องกันประเทศ

หมวดวิชาที่ 4 เอกสารวิจัย กิจกรรม การดูงาน การศึกษาภูมิประเทศ และการบรรยายพิเศษ

วัตถุประสงค์ มีดังนี้

1. เสริมสร้างความรู้ความสามารถนักศึกษาในการวิเคราะห์ปัญหา เสนอผล การวิเคราะห์แก้ไขปัญหาในรูปของเอกสารวิจัยได้และตระหนักถึงความสำคัญของงานวิจัย โดยเพิ่มประสิทธิภาพ งานด้วยการวิจัย
2. เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ด้านต่าง ๆ แก่นักศึกษา โดยการพบปะแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นกับบุคคลสำคัญของหน่วยงานและการสัมผัสกับสภาวะแวดล้อมที่แท้จริงตามภูมิภาค ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ รวมทั้งการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักศึกษา ผู้บังคับบัญชาและคณะอาจารย์
3. เพื่อเสริมการศึกษาหมวดวิชาในหลักสูตรให้กว้างขวางยิ่งขึ้น รวมทั้งให้เข้าใจถึง เหตุการณ์ที่น่าสนใจซึ่งเกิดขึ้นในปัจจุบัน

โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ

ข้อมูลของโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศสามารถสรุปได้ดังนี้ (โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ. 2545 : 1)

ประวัติ

จอมพลสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้าจักรพงษ์ภูวนารถ กรมหลวงพิษณุโลกประชานารถ ทรงเป็นผู้วางรากฐานเสนาธิการโดยทรงก่อตั้งโรงเรียนเสนาธิการทหารบกขึ้นเมื่อวันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2452 ซึ่งนับได้ว่าพระองค์ทรงเป็นบิดาของเสนาธิการของกองทัพไทย กองทัพอากาศได้ริเริ่มจัดตั้งโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ (ร.ร.สท.อ.) ตั้งแต่ พ.ศ. 2476 แต่มีอุปสรรคนานับประการไม่สามารถจัดตั้งได้จนกระทั่งในสมัย พล.อ.ท.หลวงเทเวศร์พันธุ์ เป็นผู้บัญชาการทหารอากาศ จึงได้ประสบความสำเร็จสามารถเปิดโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศรุ่นแรกได้เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2492 โดยมีหลวงเชิดวุฒากาศ เป็นผู้อำนวยการ น.ท.हरิน หงสกุล (ยศในขณะนั้น) เป็นรองผู้อำนวยการ มีนายทหารอากาศเข้ารับการศึกษ 16 นาย และเรียกว่า นายทหารฝึกหัดราชการ

ในปี พ.ศ. 2493 – พ.ศ. 2497 กองทัพอากาศอยู่ในระหว่างช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของการพัฒนา กองทัพอากาศจำเป็นต้องใช้บุคลากรในการปฏิบัติงาน จึงไม่สามารถจัดนายทหารเข้ารับการศึกษในโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศได้ เป็นเหตุให้โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศต้องหยุดชะงักลงเป็นเวลา 5 ปี ในวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2497 โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศได้เปิดการศึกษารุ่นที่ 2 และได้เปลี่ยนชื่อตำแหน่ง จาก "ผู้อำนวยการ" เป็น "ผู้บัญชาการ" และ "นายทหารฝึกหัดราชการ" เป็น "นายทหารนักเรียน" รุ่นที่ 3 เปิดการศึกษเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2499 และรุ่นที่ 4 เปิดการศึกษเมื่อวันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2502

และตั้งแต่รุ่นที่ 4 เป็นต้นมา โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศได้เปิดการศึกษาปีละรุ่นติดต่อกันโดยไม่ขาดช่วง จนถึงปัจจุบัน

ภารกิจ

โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ มีหน้าที่ให้การฝึกศึกษาอบรมแก่นายทหารสัญญาบัตร กองทัพอากาศ ในด้านยุทธวิธี เสนาธิการกิจ และการบริหาร อันจำเป็นสำหรับผู้บังคับบัญชาและฝ่าย-
อำนวยการระดับกองบิน มีผู้บัญชาการโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ เป็นผู้รับผิดชอบ

ปรัชญาการศึกษา

เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษา มีความรู้ ความสามารถ และมีวิสัยทัศน์ เหมาะสมที่จะเป็นผู้บังคับ-
บัญชาและฝ่ายเสนาธิการของกองทัพอากาศที่มีคุณภาพและคุณธรรม

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. ให้สามารถเป็นผู้นำหน่วย และฝ่ายเสนาธิการ ที่มีความรอบรู้ มีวิสัยทัศน์ที่ก้าวไกล สอดคล้องเหมาะสมกับฐานะของผู้บังคับบัญชา และฝ่ายเสนาธิการของกองทัพอากาศ
2. ให้สามารถเข้าใจยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายความมั่นคงของชาติ และยุทธศาสตร์ทหาร
3. ให้สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ วางแผน และออกคำสั่งในการใช้กำลังทางอากาศได้ เหมาะสม โดยเฉพาะสถานการณ์ในระดับยุทธวิธี และระดับปฏิบัติการ
4. ให้สามารถเสนอแนะ ตัดสินตกลงใจในฐานะฝ่ายเสนาธิการ ผู้บังคับบัญชาหรือผู้นำได้ อย่างมีประสิทธิภาพ
5. ให้สามารถประเมินสภาวะแวดล้อมและแก้ปัญหาของหน่วยได้ ตลอดจนสามารถใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารหน่วย

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษา

1. ชั้นยศนาวาอากาศตรี – นาวาอากาศโท
1. เป็นนายทหารสัญญาบัตรชาย อายุไม่เกิน 40 ปี นับตามพระราชบัญญัติการรับราชการ-
ทหาร พ.ศ. 2497
3. มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป
4. สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูง หรือเทียบเท่ามาแล้วไม่น้อย
กว่า 4 ปี นับถึงวันเปิดการศึกษา
5. ผลการศึกษาตามข้อ 4 ควรได้รับคะแนนเฉลี่ยตลอดหลักสูตร ตั้งแต่ 2.8 ขึ้นไป และ
ควรมีผลการประเมินค่าคุณลักษณะส่วนบุคคลตั้งแต่ร้อยละ 75 ขึ้นไป
6. ต้องไม่เป็นผู้สำเร็จหลักสูตรโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศเหล่าทัพ หรือเทียบเท่าทั้งใน
ประเทศและต่างประเทศ
7. ไม่เป็นผู้อยู่ระหว่างการศึกษา หรือการฝึกงาน หรือดูงานในสถานศึกษาหรือองค์กรใด ๆ
ในเวลาราชการ
8. เป็นผู้ที่ทางราชการพิจารณาให้เข้าถึงความลับของทางราชการชั้น “ลับมาก” ได้
9. เป็นผู้ที่มิสุขภาพสมบูรณ์โดยผ่านการตรวจร่างกายจากคณะกรรมการแพทย์ของกรม-
แพทย์ทหารอากาศ กองบัญชาการสนับสนุนทางอากาศ
10. เป็นผู้ที่มีผลการประเมินสมรรถภาพข้าราชการทหาร ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน
ระเบียบกองทัพอากาศว่าด้วยการประเมินสมรรถภาพข้าราชการทหาร พ.ศ.2541 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม
11. ผู้ที่หน่วยงานอื่นฝากเข้ารับการศึกษาจะต้องมีคุณสมบัติตามข้อ 1 – 10 โดยอนุโลม

หลักสูตร

รูปแบบหลักสูตรของโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ มีดังนี้

หมวดวิชาที่ 1 การบังคับบัญชา และการบริหาร

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นายทหารนักเรียนเข้าใจเรื่องของการบังคับบัญชาและการบริหารงาน ตลอดจนการกระทำหน้าที่ฝ่ายอำนวยการในการเสนอแนะ วิเคราะห์ ตกลงใจให้แก่ผู้บังคับบัญชา โดยให้นายทหารนักเรียนศึกษาวิชาผู้นำ การติดต่อประสานและการบังคับบัญชา หลักการคิดและวิเคราะห์เพื่อตัดสินใจ หลักการบริหารงาน ตลอดจนความรู้ทั่วไปที่ใช้ประกอบการตัดสินใจในการเป็นฝ่ายอำนวยการและเป็นผู้บังคับบัญชา

หมวดวิชาที่ 2 ความมั่นคงแห่งชาติ และยุทธศาสตร์

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นายทหารนักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของชาติ การกำหนดนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายและยุทธศาสตร์ของไทย ยุทธศาสตร์ทหาร องค์ประกอบกำลังอำนาจแห่งชาติ ภูมิรัฐศาสตร์และภูมิศาสตร์ทหารของไทย การเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทางทหาร และสงครามข้อมูลข่าวสาร เมื่อจบบทเรียนแล้ว นายทหารนักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการวางแผนทางทหารได้

หมวดวิชาที่ 3 การทหาร

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นายทหารนักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับการสงคราม แนวความคิดของนักการทหารในอดีตที่สำคัญ ประวัติศาสตร์และวิวัฒนาการของการใช้กำลังทางทหาร การวิเคราะห์การใช้กำลังทางอากาศของการยุทธ์ที่สำคัญ หลักนิยมการใช้กำลังทางอากาศ รวมถึงศึกษาภารกิจ ชีตความสามารถ ข้อจำกัดของกำลังทางอากาศและกำลังรบอื่น ๆ เช่น กำลังทางบก กำลังทางเรือ กำลังพลเรือน และกำลังสนับสนุนอื่น ๆ ที่ใช้ในการรบร่วม สามารถวางแผนการยุทธ์ทางอากาศและอำนวยการยุทธ์ในการรบร่วมได้

หมวดวิชาที่ 4 เสนาธิการกิจ

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นายทหารนักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับพันธกิจของงานฝ่ายอำนวยการ ตลอดจนการแก้ปัญหา และเกิดทักษะในการเขียนรายงานฝ่ายอำนวยการ และการทำแผนคำสั่ง การฝึกซ้อมทางทหารจนสามารถนำแผนที่ได้มาทดสอบในระบบการจำลองยุทธ์ทางอากาศได้

หมวดวิชาที่ 5 กิจกรรม การฝึก และความรู้พิเศษ

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นายทหารนักเรียนมีความรู้ในด้านการเมือง การเศรษฐกิจ การทหาร สังคมจิตวิทยา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชีตความสามารถ ข้อจำกัด ปัญหาข้อขัดข้อง แนวทางในการพัฒนาและแก้ไขของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน (จากการบรรยายของผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้รับผิดชอบของหน่วยงานนั้น ๆ) ตลอดจนได้รับประสบการณ์ตรงจากการดูงาน ชมกิจการ และการเดินทางไปศึกษาภูมิประเทศทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อพัฒนาแนวความคิดในการวิเคราะห์และวิจัยในด้านต่าง ๆ การฝึกงานในหน้าที่ฝ่ายอำนวยการ รวมทั้งฝึกในสถานการณ์จำลองในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งเสริมสร้างคุณลักษณะและบุคลิกภาพในการเป็นผู้นำและฝ่ายอำนวยการที่มีประสิทธิภาพ (จากกิจกรรม กีฬา/การสังคม)

โรงเรียนนายทหารอากาศอาวุโส

ข้อมูลของโรงเรียนนายทหารอากาศอาวุโสสามารถสรุปได้ดังนี้ (โรงเรียนนายทหารอากาศอาวุโส.
2545 : 1)

ประวัติ

โรงเรียนนายทหารอากาศอาวุโส (รร.นอส.) เป็นหน่วยขึ้นตรงต่อสถาบันวิชาการทหารอากาศ
ชั้นสูง (สอช.) ตั้งอยู่ที่ดอนเมือง แขวงตลาดบางเขน เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ก่อตั้งขึ้นเมื่อ วันที่ 17
ตุลาคม พ.ศ. 2522 เพื่อให้การศึกษาและฝึกอบรมแก่นายทหารสัญญาบัตรระดับนาวาอากาศโท ให้มีความรู้
ความสามารถในด้านการบริหารงาน การบริหารทรัพยากร การปกครองบังคับบัญชาและในด้านอื่น ๆ เท่าที่
จำเป็นต่อหน้าที่การงาน มีผู้อำนวยการโรงเรียนนายทหารอากาศอาวุโสเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

ภารกิจ

มีหน้าที่ให้การศึกษาและอบรมแก่นายทหารสัญญาบัตรของกองทัพอากาศในด้านการบริหาร
และอำนวยการอันจำเป็นสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ในระดับกอง มีผู้อำนวยการโรงเรียนนายทหารอากาศอาวุโส
เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

ปรัชญาการศึกษา

เพื่อสร้างเสริมและเพิ่มพูนทักษะทางความคิดในการแก้ปัญหาและพัฒนาหน่วยงานเพื่อให้
สามารถปฏิบัติหน้าที่ผู้บังคับบัญชาหรือฝ่ายอำนวยการระดับกองที่มีคุณภาพ คุณธรรม และจรรยาบรรณของ
ทหารอาชีพ

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. สามารถเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างเป็นระบบเพื่อเตรียมกองทัพให้มีความพร้อมรบ
2. สามารถวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมด้านความมั่นคงแห่งชาติและยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อกำหนดบทบาทของทหารต่อสถานการณ์ความมั่นคงนั้น ๆ ได้
3. สามารถวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ทหาร หลักนิยมทางทหาร และกำลังทางอากาศได้
4. มีทักษะในการวิเคราะห์ ประเมิน และวางแผนอย่างเป็นระบบ จนสามารถประเมินสถานการณ์ ให้ข้อเสนอแนะและตัดสินใจตกลงใจได้
5. มีจิตสำนึกและจรรยาบรรณของทหารอาชีพ

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษา

1. ชั้นยศนาวาอากาศตรี – นาวาอากาศโท
2. อายุไม่เกิน 45 ปี โดยนับอายุตาม พ.ร.บ.รับราชการทหาร พ.ศ. 2497
3. สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป
4. สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูงหรือเทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่า 4 ปี นับถึงปีที่เปิดการศึกษา และไม่เป็นผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ หรือ เทียบเท่า และหลักสูตรนายทหารอากาศสายวิทยาการอาวุโส
5. เป็นผู้ที่ได้รับความไว้วางใจให้เข้าถึงความลับของทางราชการชั้น “ลับมาก”
6. ไม่เป็นผู้อยู่ในระหว่างการศึกษา หรือฝึกงาน หรือดูงาน ณ สถานศึกษา หรือองค์กรใด ๆ ในเวลาราชการ
7. เป็นผู้ที่ผู้บังคับบัญชาระดับหัวหน้าหน่วยขึ้นตรงกองทัพอากาศ หรือหัวหน้าหน่วยขึ้นตรงกองบัญชาการ (ระดับกรม) เห็นสมควรให้เข้าศึกษา และหัวหน้าสายวิทยาการให้ความเห็นชอบ

8. เป็นผู้ที่มิใช่สภาพสมบูรณ์โดยผ่านการตรวจจากคณะกรรมการแพทย์ของกรมแพทย์ทหาร-อากาศ กองบัญชาการสนับสนุนทางอากาศ และต้องไม่เป็นผู้อยู่ในระหว่างตั้งครมภ์

หลักสูตร

รูปแบบหลักสูตรของโรงเรียนนายทหารอากาศอาวุโส มีดังนี้

หมวดวิชาที่ 1 การบังคับบัญชาและการบริหาร

วัตถุประสงค์ สามารถเข้าใจหลักการ ทฤษฎี เทคนิคด้านการบริหาร และบทบาทของผู้นำ เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายได้

หมวดวิชาที่ 2 ความมั่นคงแห่งชาติ

วัตถุประสงค์ สามารถเข้าใจปัจจัยแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงเพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์สถานการณ์ด้านความมั่นคงได้

หมวดวิชาที่ 3 การทหาร

วัตถุประสงค์ สามารถวิเคราะห์ภารกิจหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อการสนับสนุนการปฏิบัติของกำลังทางอากาศได้

หมวดวิชาที่ 4 ฝ่ายอำนวยการ

วัตถุประสงค์ สามารถประมาณสถานการณ์ได้อย่างเป็นระบบเพื่อการวางแผนและให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้บังคับบัญชา

หมวดวิชาที่ 5 กิจกรรม

วัตถุประสงค์ สามารถปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามระเบียบและเหมาะสมกับกาลเทศะ รวมทั้งสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ได้อย่างเหมาะสม

โรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูง

ข้อมูลของโรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูงสามารถสรุปได้ดังนี้ (โรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูง.

2545 : 1)

ประวัติ

เมื่อ พ.ศ. 2472 กองทัพอากาศขณะยังมีฐานะเป็นกรมอากาศยาน ได้พิจารณาเห็นความจำเป็นว่าควรจะต้องเปิดการศึกษาชั้นสูงสำหรับนายทหารนักบินขึ้น ซึ่งในขณะนั้นมีนายทหารนักบินที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนการบินชั้นสูง (Air Tactical School) ของสหรัฐอเมริกา จำนวน 3 นาย กับนายทหารชั้นผู้ใหญ่อีกจำนวนหนึ่งเพียงพอที่จะช่วยดำเนินการนี้ให้เป็นผลได้ จึงได้จัดตั้ง “โรงเรียนการบินชั้นสูง” ขึ้น และได้เริ่มเปิดเรียนเมื่อ พ.ศ. 2475 มีนายทหารฝึกหัดราชการ จำนวน 10 นาย โรงเรียนการบินชั้นสูงนี้ต้องประสบกับปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับความผันผวนทางการเมือง ใน พ.ศ. 2476 จึงทำให้ต้องหยุดดำเนินการ ต่อมาในปี พ.ศ. 2481 ทางราชการได้ปรับปรุงหลักสูตรของโรงเรียนการบินชั้นสูงเดิมให้เหมาะสมกับกาลสมัย และเปิดการศึกษาชั้นใหม่ เรียกว่า “โรงเรียนเพิ่มวิชานายทหารอากาศ” มีนายทหารฝึกหัดราชการ จำนวน 15 นาย โรงเรียนนี้เปิดการสอนจนจบหลักสูตรปีที่ 1 ก็ต้องประสบอุปสรรค ไม่อาจเปิดสอนปีที่ 2 ได้ นับแต่นั้นมากองทัพอากาศมีภารกิจต้องปฏิบัติราชการสนาม ทำให้ไม่มีนายทหารเพียงพอที่จะดำเนินการของโรงเรียน จึงต้องหยุดกิจการ ในปี พ.ศ. 2490 ทางราชการได้เปิด “โรงเรียนนายทหารนักบิน” ขึ้น หลักสูตร 1 ปี โดยวางความมุ่งหมายไว้ว่า นายทหารชั้นยศเรืออากาศเอกจะต้องเข้าศึกษาก่อนเป็นผู้บังคับฝูงบิน และเลื่อนยศเป็นนาวาอากาศตรี โดยได้เปิดการศึกษาทั้งหมด 7 รุ่น มีนายทหารฝึกหัดราชการ 165 นาย สำเร็จการศึกษา 162 นาย ซึ่งแต่ละรุ่นได้ปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลาโดยนายทหารที่สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศ ทำให้

มาตรฐานของผู้บังคับฝูงบินดีขึ้น สามารถปฏิบัติงานร่วมกับฝูงบินจากต่างประเทศได้เป็นอย่างดี แต่การให้การศึกษาแก่นายทหารนักบินเพียงเหล่าเดียวไม่อาจทำให้กองทัพอากาศเจริญก้าวหน้าไปเป็นส่วนรวมได้ ดังนั้นผู้บังคับบัญชาชั้นสูงจึงให้เปิดโรงเรียนสำหรับนายทหารเป็นส่วนรวมขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2499 กรมยุทธศึกษาทหารอากาศได้เปิด “โรงเรียนนายทหารสัญญาบัตรชั้นยศเรืออากาศเอกถึงนาวาอากาศตรี” ขึ้น เพื่อให้การศึกษาแก่นายทหารชั้นยศเรืออากาศเอกถึงนาวาอากาศตรีของทุกเหล่า ยกเว้นเหล่านักบิน นายทหารนักเรียนเข้ารับการศึกษารวมทั้งหมด 5 รุ่น จำนวน 357 นาย สำเร็จการศึกษา 310 นาย

ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2503 กองทัพอากาศได้รวมโรงเรียนนายทหารนักบิน และโรงเรียนนายทหารสัญญาบัตรชั้นยศเรืออากาศเอกถึงนาวาอากาศตรี เข้าด้วยกันโดยเรียกชื่อใหม่ว่า “โรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูง” และได้ทำการปรับปรุงหลักสูตรใหม่ เพื่อให้นายทหารทุกเหล่าได้รับการฝึกศึกษาเป็นมาตรฐานเดียวกันสามารถประสานงานในระดับฝูงบินหรือระดับแผนกได้เป็นอย่างดี ทั้งต้องการให้นายทหารที่เข้ารับการศึกษานำนำพินความรู้ หรือแนวความคิดไปใช้ในการครองตำแหน่งสูงขึ้นตามโอกาสด้วย

ภารกิจ

โรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูง มีหน้าที่ให้การฝึกและศึกษาแก่นายทหารสัญญาบัตรของกองทัพอากาศในด้านยุทธวิธีและการบริหาร อันจำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในระดับฝูงบิน มีผู้อำนวยการโรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูงเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

ปรัชญาการศึกษา

เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษา สามารถเป็นผู้บังคับบัญชาและฝ่ายอำนวยการระดับต้นของกองทัพอากาศที่มีคุณภาพและคุณธรรม

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. สามารถเป็นผู้นำหน่วยและฝ่ายอำนวยการระดับต้นหรือแผนกได้
2. สามารถติดต่อประสานกับผู้เกี่ยวข้องได้ ชัดเจน กระตือรือร้น ถูกต้อง ตามแบบธรรมเนียมของทางราชการ
3. สามารถทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. รู้หลักการและเข้าใจยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ทหารและการใช้กำลังทางอากาศเบื้องต้น
5. สามารถแก้ปัญหาและเสนอแนะผู้บังคับบัญชาอย่างมีหลักการและเหตุผล
6. เข้าใจหลักการในการบริหารทรัพยากร
7. เห็นความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษ

1. ชั้นยศเรืออากาศเอก
2. ผ่านการตรวจจากคณะกรรมการแพทย์ของกรมแพทย์ทหารอากาศ กองบัญชาการสนับสนุนทางอากาศ มีความเห็นว่าสมควรเข้ารับการศึกษ
3. เป็นผู้ที่มีความไว้วางใจให้เข้าถึงความลับของทางราชการชั้น “ลับมาก”

หลักสูตร

รูปแบบหลักสูตรของโรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูง มีดังนี้

หมวดวิชาที่ 1 ความเป็นผู้นำ การบังคับบัญชาและการบริหาร

วัตถุประสงค์ ให้นายทหารนักเรียนสามารถแก้ปัญหา เข้าใจหลักการในการบริหารทรัพยากรและการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้นำหน่วยได้

หมวดวิชาที่ 2 การติดต่อสื่อสาร

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นายทหารนักเรียนสามารถติดต่อประสานกับผู้เกี่ยวข้องได้ชัดเจน กะทัดรัด ถูกต้อง และเสนอแนะผู้บังคับบัญชาได้อย่างมีหลักการและเหตุผล

หมวดวิชาที่ 3 ความมั่นคงแห่งชาติและการทหาร

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นายทหารนักเรียนรู้หลักการและเข้าใจยุทธศาสตร์ชาติดุทธศาสตร์ทหาร และการใช้กำลังทางอากาศเบื้องต้น

หมวดวิชาที่ 4 ฝ่ายอำนวยการ

วัตถุประสงค์ ให้นายทหารนักเรียนเข้าใจหน้าที่มูลฐานและความรับผิดชอบของฝ่ายอำนวยการ สามารถปฏิบัติหน้าที่เป็นฝ่ายอำนวยการระดับต้นได้

โรงเรียนรวมสายวิทยาการ

ข้อมูลของโรงเรียนรวมสายวิทยาการสามารถสรุปได้ดังนี้ (โรงเรียนรวมสายวิทยาการ. 2545 : 1)

ประวัติ

เนื่องจากกองทัพอากาศมีจุดมุ่งหมายที่จะปรับปรุง และพัฒนากำลังพลที่ปฏิบัติงานอยู่ในสายวิทยาการต่าง ๆ ให้มีความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้น ทนต่อความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในปัจจุบัน และพร้อมที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบได้อย่างเหมาะสมเมื่อมียศและตำแหน่งสูงขึ้น โรงเรียนเหล่าสายวิทยาการต่าง ๆ จึงเป็นแหล่งพัฒนากำลังพลที่สำคัญที่จะช่วยส่งเสริมในเรื่องนี้ อีกทั้งกองทัพอากาศยังมีนโยบายให้กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ กองบัญชาการฝึกศึกษาทหารอากาศ ดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนรวมสายวิทยาการขึ้นเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2539 เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับสายวิทยาการทุกสายวิทยาการและดำเนินการตามนโยบายการศึกษาของกองทัพอากาศที่มุ่งเน้นให้การศึกษาเป็นไปอย่างมีระบบ และยังมุ่งที่จะให้ทุกหน่วยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก โดยให้ใช้ทรัพยากรร่วมกันให้มากที่สุดและเกิดประโยชน์สูงสุด

ภารกิจ

มีหน้าที่อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เข้ารับการศึกษาในโรงเรียนรวมสายวิทยาการทุกสายวิทยาการ เสนอแนะการพัฒนาการศึกษา ตลอดจนประสานกับสายวิทยาการเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร และดำเนินการศึกษา มีผู้อำนวยการโรงเรียนรวมสายวิทยาการเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

ปรัชญาการศึกษา

เพื่อปรับปรุงและพัฒนากำลังพลที่ปฏิบัติงานอยู่ในสายงานวิทยาการต่าง ๆ ให้มีความรู้ และประสบการณ์เพิ่มขึ้น ทนต่อความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อลดความซ้ำซ้อนของวิชาที่จัดสอนในหลักสูตรของสายวิทยาการต่าง ๆ
2. มุ่งเน้นให้การจัดการศึกษาในระดับสายวิทยาการต่าง ๆ ดำเนินไปอย่างมีระบบและ

เน้นเอกภาพ

3. มุ่งให้ทุกหน่วยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก โดยให้ใช้ทรัพยากรร่วมกันให้มากที่สุด ประหยัด และเกิดประโยชน์สูงสุด

4. ให้กำลังพลของกองทัพอากาศมีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบได้อย่างเหมาะสม เมื่อครองยศและตำแหน่งสูงขึ้น

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษา

เนื่องจากโรงเรียนรวมสายวิทยาการเป็นหน่วยงานกลางสนับสนุนการจัดการศึกษาให้หน่วยหัวหน้าสายวิทยาการของกองทัพอากาศในหลักสูตรต่าง ๆ ทั้งในระดับลูกจ้าง นายทหารชั้นประทวนและนายทหารสัญญาบัตร เปิดสอนเฉพาะบางวิชาที่มีการสอนที่ซ้ำซ้อนกันเท่านั้น ในด้านคุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษา กองทัพอากาศได้กำหนดให้หน่วยหัวหน้าสายวิทยาการเป็นผู้กำหนดขึ้นตามมาตรฐานของหน่วย รวมทั้งจำนวนผู้เข้ารับการศึกษาในแต่ละชั้นยศด้วย

หลักสูตร

เนื่องด้วยโรงเรียนรวมสายวิทยาการเป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเฉพาะวิชาที่ซ้ำซ้อนของหน่วยหัวหน้าสายวิทยาการของกองทัพอากาศ ดังนั้นหลักสูตรการเรียนการสอนจึงจะมีเฉพาะ หมวดวิชาที่ 1 เท่านั้น ซึ่งมีหลักสูตรดังนี้

1. หลักสูตรชั้นประทวนและลูกจ้าง

หมวดวิชาที่ 1 วิชาทั่วไป

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้ารับการศึกษาอธิบายวินัยและการปรับปรุงพฤติกรรมมนุษย์ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ ความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน มารยาทและการสมาคมของทหารแบบธรรมเนียมและสิทธิกำลังพล การสารบรรณ แนวทางการพัฒนาภาษาอังกฤษ คุณธรรมและจริยธรรม นิรภัยภาคพื้น การรักษาความปลอดภัย และยาเสพติดได้อย่างถูกต้อง

2. หลักสูตรชั้นเรืออากาศ

หมวดวิชาที่ 1 วิชาทั่วไป

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้ารับการศึกษาอธิบายแนวคิดของการบริหาร เทคโนโลยี-สารสนเทศ แนวทางการพัฒนาภาษาอังกฤษ ศิลปะในการจูงใจ คุณธรรมและจริยธรรม กฎหมายทหาร การสารบรรณ นิรภัยภาคพื้นดิน การรักษาความปลอดภัย และยาเสพติดได้อย่างถูกต้อง

3. หลักสูตรชั้นนาวาอากาศ

หมวดวิชาที่ 1 วิชาทั่วไป

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้ารับการศึกษาอธิบายแนวความคิดของการบริหารงาน เทคนิคการบริหารงานสมัยใหม่ การพัฒนาบุคลิกภาพของผู้บริหาร การสารบรรณ ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับผู้บริหาร กฎหมายทหาร ยาเสพติด การรักษาความปลอดภัย และนิรภัยภาคพื้นได้อย่างถูกต้อง

หอสมุดกองทัพอากาศ

ข้อมูลของหอสมุดกองทัพอากาศสามารถสรุปได้ดังนี้ (อัญชลี อนันตศิริ. 2543 : 16)

ประวัติ

นับตั้งแต่เริ่มจัดตั้งกิจการบินในสมัยอดีตจนมีฐานะเป็นกองทัพอากาศในปัจจุบันยังไม่มีหอสมุดกลางในกองทัพอากาศเลย เนื่องในมหามงคลวโรกาสทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 6 รอบ ในปี พ.ศ. 2542 กองทัพอากาศจึงจัดให้มีโครงการจัดตั้งหอสมุดกองทัพอากาศเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติ และเพื่อเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าวิชาการต่าง ๆ ของนายทหารนักเรียน นายทหารนักศึกษา ของสถาบันต่าง ๆ ของกองทัพอากาศ รวมทั้งให้ข้าราชการ ลูกจ้าง และครอบครัวได้มีโอกาสรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ ตลอดจนให้บริการนิสิต นักศึกษา ประชาชนทั่ว ๆ ไปมีส่วนร่วมในโครงการและใช้ประโยชน์ในหอสมุดกองทัพอากาศต่อไป

กองทัพอากาศได้จัดสรรงบประมาณจำนวน 80 ล้านบาทให้กับโครงการนี้ โดยอยู่ในความรับผิดชอบของกองเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา กองบัญชาการฝึกศึกษาทหารอากาศ เริ่มก่อสร้างเมื่อวันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ. 2541 แล้วเสร็จเมื่อวันที่ 27 ธันวาคม พ.ศ. 2542 ซึ่งผู้บัญชาการทหารอากาศในขณะคือ พล.อ.อ.ธนิตย์ เนียมทันต์ได้ประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารแล้วเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2541 อาคารหอสมุดกองทัพอากาศออกแบบโดยกรมช่างโยธาทหารอากาศ ตั้งอยู่บนพื้นที่ 4 ไร่ 2 งาน มีพื้นที่ใช้สอยในอาคาร 5,562 ตารางเมตร เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก 4 ชั้น กองทัพอากาศได้รับพระมหากรุณาธิคุณจาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ พระราชทานนามหอสมุดกองทัพอากาศ นามว่า "หอสมุดกองทัพอากาศเฉลิมพระเกียรติ 6 รอบ พระชนมพรรษา"

ภารกิจ

อำนาจการ ประสานงาน กำกับ การ ควบคุมและดำเนินการเกี่ยวกับกิจการหอสมุด การบริการทรัพยากรสารสนเทศแก่สถานศึกษา ข้าราชการและลูกจ้างของกองทัพอากาศ มีผู้อำนวยการหอสมุดกองทัพอากาศเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ ขอบเขตความรับผิดชอบและหน้าที่ที่สำคัญ ดังนี้

1. อำนาจการ ประสานงาน ควบคุม กำกับดูแล การดำเนินงานของหอสมุดกองทัพอากาศ
2. จัดหา วิเคราะห์ รวบรวม จัดเตรียมและเผยแพร่สารสนเทศ
3. บริการทรัพยากรสารสนเทศแก่บุคลากรของกองทัพอากาศและผู้สนใจ
4. ศึกษาและพัฒนาระบบห้องสมุดอัตโนมัติ และเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา
5. ผลิต รวบรวมสื่อสารสนเทศ ซ่อมบำรุงและให้การบริการโสตทัศนูปกรณ์ในกิจการหอสมุด

กองทัพอากาศ

6. ให้คำแนะนำและบริการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศของหอสมุดกองทัพอากาศ ให้กับผู้สนใจทั้งภายในและภายนอกกองทัพอากาศ

วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าวิชาการต่าง ๆ ของนายทหารนักเรียน นายทหารนักศึกษาของสถาบันต่าง ๆ ของกองทัพอากาศ รวมทั้งให้ข้าราชการ ลูกจ้าง และครอบครัว ได้มีโอกาสรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ ตลอดจนให้บริการนิสิต นักศึกษา ประชาชนทั่วไป มีส่วนร่วมในโครงการและใช้ประโยชน์ในหอสมุดกองทัพอากาศต่อไป

สถานที่ตั้ง

หอสมุดกองทัพอากาศตั้งอยู่ที่ ถนนพหลโยธิน เขตดอนเมือง กรุงเทพฯ 10220 โดยอยู่ตรงข้ามสนามกีฬาจันทบุรีเบกษา ฝั่งตรงข้ามกับโรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช

สถานที่ติดต่อ

หอสมุดกองทัพอากาศ

โทร. 02 – 5346283

URL: <http://www.rtaf.mi.th/library>

ทรัพยากรสารสนเทศ

หอสมุดกองทัพอากาศมีทรัพยากรสารสนเทศ อันประกอบไปด้วย หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ เอกสารวิจัย หนังสือราชการ รวมทั้งโสตทัศนวัสดุและโสตทัศนอุปกรณ์ วิเคราะห์เลขหมู่หนังสือด้วยระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน (LC : Library of Congress Classification System)

จำนวนวัสดุสารสนเทศ

- หนังสือภาษาไทย มีประมาณ 30,000 เล่ม
- หนังสือภาษาอังกฤษ มีประมาณ 7,000 เล่ม
- เอกสารวิจัย มีจำนวน 5,118 เล่ม
- หนังสือพิมพ์ มีจำนวน 8 ชื่อเรื่อง
- วารสารภาษาไทย มีจำนวน 24 ชื่อเรื่อง
- วารสารภาษาอังกฤษ มีจำนวน 12 ชื่อเรื่อง
- ซีดีและดีวีดี มีประมาณ 100 แผ่น
- วีดิทัศน์ มีประมาณ 200 คลิป
- เทปคาสเซ็ท มีประมาณ 50 คลิป

รายชื่อวารสารภาษาไทยที่หอสมุดกองทัพอากาศให้บริการ ได้แก่ กอล์ฟไดเจสต์

ใกล้หมอ ข่าวยานการ ข่าวทหารอากาศ คอมพิวเตอร์วิวิ เทคโนโลยีชาวบ้าน เทียวรอบโลก เนคเทค เนชั่นแนลจีโอกราฟิก เนชั่นสุดสัปดาห์ บ้านและสวน มติชนสุดสัปดาห์ วิศวกรรมลาดกระบัง รัฐบริหารักษ์ สมรภูมิสยามจดหมายเหตุ สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ส่งเสริมเทคโนโลยี เสนาธิปไตย สารคดี อ.ส.ท. เอเชียปริทัศน์ เอเชียศึกษา ไอทีซอพดี

รายชื่อวารสารอังกฤษที่หอสมุดกองทัพอากาศให้บริการ ได้แก่ Aerospace Power,

Air Forces Magazine, Airline Business, Airport World, Asian Review, ATW (Air transport World), Aviation Informatics, Far Eastern Economic Review, Flight International, Jane's Airport, Payload Asia, Time

งบประมาณ

หอสมุดได้รับงบประมาณ 30,000 บาท ต่อ ปี และได้รับงบประมาณพิเศษที่มีจำนวนไม่แน่นอนในทุกปีด้วย

บุคลากร

- บรรณารักษ์ 3 อัตรา
- เจ้าหน้าที่ 20 อัตรา
- ลูกจ้างประจำ 10 อัตรา

การจัดหน่วยงาน

หอสมุดกองทัพอากาศได้จัดแบ่งหน่วยงานออกเป็น 4 แผนก กับอีก 1 ฝ่าย ดังนี้

แผนกพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ

มีหน้าที่ กำหนดแผน สำรวจ คัดเลือก พิจารณาความต้องการ จัดให้ได้มาซึ่ง ทรัพยากรสารสนเทศ การทำสำเนา การซ่อมบำรุงรักษา และการตรวจสอบทรัพยากรสารสนเทศ รวมทั้ง

ประเมินผลระบบสารสนเทศ มีหัวหน้าแผนกพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

แผนกวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ

มีหน้าที่ วิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศให้อยู่ในสภาพพร้อมที่จะค้นหาเป็นหมวดหมู่ จัดทำบัตรรายการหนังสือ บัตรดรรชนีและเครื่องมือว่าหรับค้นหาในระบบคอมพิวเตอร์ มีหัวหน้าแผนกวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

แผนกบริการทรัพยากรสารสนเทศ

มีหน้าที่ ดำเนินการเกี่ยวกับการบริการสารสนเทศ ให้คำแนะนำและการสืบค้นงานทะเบียนสมาชิกหอสมุดกองทัพอากาศ บริการยืม-คืน บริการจองหนังสือ การทวงถาม การจัดเก็บวัสดุสารสนเทศให้อยู่ในสภาพเรียบร้อย มีหัวหน้าแผนกบริการทรัพยากรสารสนเทศเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

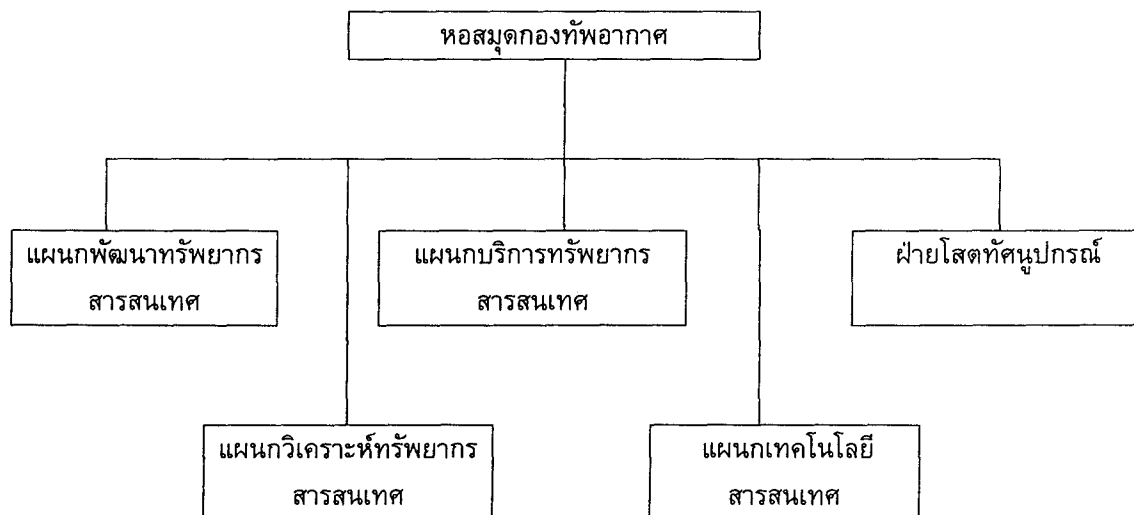
แผนกเทคโนโลยีสารสนเทศ

มีหน้าที่ ดำเนินการเกี่ยวกับการวิเคราะห์ศึกษาออกแบบ และพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ สนับสนุนงานบริการทรัพยากรสารสนเทศด้วยระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ รวมทั้งจัดทำระบบสารสนเทศทางการศึกษา มีหัวหน้าแผนกเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

ฝ่ายโสตทัศนูปกรณ์

มีหน้าที่ ดำเนินการเกี่ยวกับการออกแบบ ผลิต จัดเก็บรวบรวมสื่อสารสนเทศ ซ่อมบำรุงและให้บริการโสตทัศนวัสดุ โสตทัศนูปกรณ์ ในกิจการหอสมุดกองทัพอากาศ มีหัวหน้าฝ่ายโสตทัศนูปกรณ์เป็นผู้บังคับบัญชา

แผนผังการจัดหน่วยงานของหอสมุดกองทัพอากาศ

การจัดบริการ

บริการของหอสมุดกองทัพอากาศ มีดังนี้

- บริการยืม-คืนหนังสือ
- บริการวารสารและหนังสือพิมพ์
- บริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า
- บริการยืมระหว่างห้องสมุด เป็นบริการที่ทางหอสมุดร่วมมือกับ 3 ห้องสมุด คือ ห้องสมุดการบินไทย, ห้องสมุดสถาบันการบินพลเรือน และห้องสมุดการทำอากาศยานแห่งประเทศไทย
- บริการสืบค้นข้อมูลหนังสือ และเอกสารวิจัยของนายทหารนักศึกษาโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศกับวิทยาลัยการทัพอากาศด้วยคอมพิวเตอร์
- บริการโสตทัศนูปกรณ์
- บริการห้องใช้สื่อประสม
- บริการถ่ายเอกสาร
- บริการแนะนำการใช้ห้องสมุด
- บริการหนังสืออ้างอิง
- บริการสารบัญวารสารที่ได้รับใหม่
- บริการเอกสารราชการของหน่วยงานภายในกองทัพทหารอากาศ รวมทั้งแบบธรรมเนียมและคู่มือต่าง ๆ ที่ข้าราชการควรทราบ
- บริการห้องประชุมใหญ่จำนวน 139 ที่นั่ง

ระเบียบการยืม – คืน

หนังสือทั่วไป 3 เล่ม / สัปดาห์ ค่าปรับในการคืนหนังสือล่วงเวลา 5 บาท / เล่ม / วัน

เอกสารวิจัย 3 เล่ม / สัปดาห์ ค่าปรับในการคืนหนังสือล่วงเวลา 5 บาท / เล่ม / วัน

วารสาร (ฉบับล่วงเวลา) 1 เล่ม / วัน ค่าปรับในการคืนวารสารล่วงเวลา 5 บาท / เล่ม / วัน

เวลาเปิดให้บริการ

วันราชการ ตั้งแต่เวลา 8.00 น. – 16.00 น.

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยต่างประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยในต่างประเทศได้มีผู้วิจัยเกี่ยวกับ สภาพการใช้บริการห้องสมุดประเภทต่าง ๆ ทั้งห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดมหาวิทยาลัย และห้องสมุดเฉพาะ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวกับสภาพการใช้บริการห้องสมุดประเภทต่าง ๆ ดังนี้

ชิปส์ (Shipp. 1970 : 5009-A) ได้ประเมินการใช้ห้องสมุดฐานทัพอากาศอเมริกัน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในโครงการศึกษาระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี ซึ่งได้รับความร่วมมือจากวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยฝ่ายพลเรือน จากการประเมินพบว่า ห้องสมุดไม่สามารถให้บริการแก่โครงการได้อย่างเพียงพอเนื่องจากขาดงบประมาณสำหรับซื้อวัสดุเข้าห้องสมุด และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดยังไม่มีอำนาจเต็มในการจัดหาวัสดุ นอกจากนี้ห้องสมุดยังขาดความสัมพันธ์กับผู้บริหารของสถานศึกษา ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญในการจัดวัสดุในห้องสมุดทำให้เกิดความไม่สัมพันธ์กันกับหลักสูตรของโครงการ

ที (Tee. 1970 : 105) ได้สำรวจห้องสมุดเฉพาะของหน่วยราชการต่าง ๆ ในสิงคโปร์และมาเลเซีย ตะวันตกจากการศึกษาพบว่า ห้องสมุดมีปัญหาและข้อบกพร่องดังนี้ 1) ห้องสมุดเกือบทุกแห่งมีจำนวน เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ และขาดเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ 2) ห้องสมุดส่วนมากได้รับ งบประมาณไม่เพียงพอ 3) ห้องสมุดบางแห่งไม่ได้จัดทำบรรณรายการและแบ่งหมวดหมู่หนังสือ 4) ห้องสมุด เฉพาะทางวิทยาศาสตร์เกือบทั้งหมดมีหนังสือและวารสารไม่เพียงพอ 5) ขาดสหบัตรเพื่อช่วยให้ความสะดวกใน การยืมหนังสือระหว่างห้องสมุด

ราชิด (Rashid. 1985 : Online) ได้วิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้ใน ห้องสมุดการแพทย์ และการเปรียบเทียบกับห้องสมุดประเภทอื่น ๆ (วิธีการปฏิบัติงาน การบริการ นโยบายการ พัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ) การจัดหาหนังสือที่ผู้ต้องการไว้ให้บริการเป็นวิธีการที่เสนอแนะให้ใช้เพื่อประเมิน ประสิทธิภาพของห้องสมุด และวิธีนี้ได้รับการพิสูจน์แล้วว่ามีความเหมาะสมมากในการศึกษาวิจัยยุคแรก ๆ ในสหรัฐ อเมริกาและอังกฤษ สำหรับงานวิจัยนี้เป็นการศึกษาตามแนวคิดดังกล่าวโดยการใช้แบบสอบถามเพื่อวัดความ พึงพอใจต่อการได้รับสารสนเทศของผู้ใช้ในห้องสมุดวิทยาศาสตร์สุขภาพที่คลีฟแลนด์

การวิจัยนี้ใช้เทคนิคการวิเคราะห์การใช้ประโยชน์ของแคนเตอร์ที่สร้างขึ้นในปี 1976 โดยวัด องค์ประกอบที่มีผลต่อหนังสือที่ให้บริการในรูปของความพึงพอใจของผู้ใช้ มีการค้นพบว่าเมื่อผู้ต้องการหนังสือ มีองค์ประกอบอะไรบ้างที่ทำให้ผู้ใช้เกิดความพึงพอใจ และมีสาเหตุใดที่ทำให้เกิดความไม่พึงพอใจ

องค์ประกอบ 7 ประการที่มีผลต่อการที่มีหนังสือที่ต้องการให้บริการหรือไม่ประกอบด้วย ความผิดพลาดทางข้อมูลบรรณานุกรมสำหรับผู้ใช้ ความล้มเหลวของนโยบายการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ ความล้มเหลวของนโยบายการจัดหา ความผิดพลาดของข้อมูลรายการ ความล้มเหลวของนโยบายการบริการ ยืม-คืน ความล้มเหลวโดยรวมของห้องสมุด และความผิดพลาดในการสืบค้นของผู้ใช้

ในการศึกษาเปรียบเทียบนั้นได้อาผลการวิจัยครั้งนี้นำไปเปรียบเทียบกับผลการวิจัยที่ได้รับ จากห้องสมุดชนิดอื่น ๆ

ผลการวิจัยพบว่าหนังสือที่มีให้บริการตรงตามความต้องการของผู้ใช้ โดยผู้ใช้สืบค้นได้เองโดย รวมมีร้อยละ 58.4 และถ้าให้บรรณารักษ์สืบค้นให้ด้วยจะเพิ่มเป็นร้อยละ 62.2 ตัวแปรที่พบว่าเด่นที่สุดต่อการมี หนังสือบริการตรงตามความต้องการของผู้ใช้คือ นโยบายการจัดหา ผลการวิจัยที่สำคัญที่สุดคือ พบว่าการวิเคราะห์ เช่นนี้เป็นวิธีที่ดีที่สุดในการพิจารณาประสิทธิภาพของห้องสมุด ทั้งช่วยในการตัดสินใจต่อการจัดการบริการของ ห้องสมุดได้อย่างเป็นรูปธรรม

ทามิม (Tameem. 1991: Online) ได้วิจัยเรื่องความพึงพอใจของผู้ใช้ห้องสมุดของรัฐ กรณีศึกษา กระทรวงการต่างประเทศของซาอุดีอาระเบีย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) วัด ประเมิน และวิเคราะห์ความพึงพอใจ ของลูกจ้าง เจ้าหน้าที่ต่อบริการต่าง ๆ 2) เพื่อพัฒนาแบบจำลองการประเมินความพึงพอใจต่อการให้บริการ ห้องสมุดของผู้ใช้บริการเพื่อนำไปเป็นแบบประเมินการใช้ห้องสมุดอื่น ๆ ของรัฐในซาอุดีอาระเบียต่อไป

เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามส่งให้ลูกจ้าง เจ้าหน้าที่ของกระทรวงการต่างประเทศของ ซาอุดีอาระเบีย จำนวน 425 ชุด ได้รับกลับคืนมา 280 ชุด คิดเป็นร้อยละ 65.88 นำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม SPSS⁺ โดยใช้ค่าสถิติไค-สแควร์ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาสูง และมีระยะเวลาการปฏิบัติงานในกระทรวงนาน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการห้องสมุดในระดับต่ำ ตัวแปรที่แสดงผลแตกต่างของความพึงพอใจได้แก่ ตำแหน่งงาน อายุ เชื้อชาติ และวุฒิทางการศึกษาขั้นสุดท้าย

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยคือ ได้ผลสรุปแบบจำลองการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ ห้องสมุดที่สามารถนำไปใช้ประเมินห้องสมุดอื่น ๆ ในประเทศได้

งานวิจัยในประเทศ

ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวกับสภาพการใช้บริการของห้องสมุดในประเทศไทย ดังนี้
 ตรีณี ณ ลำปาง (2522 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการสำรวจสภาพและการใช้ห้องสมุดธนาคารและธนาคารพาณิชย์ในกรุงเทพมหานคร โดยการวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพ และการใช้ห้องสมุดธนาคารกลางและธนาคารพาณิชย์ของพนักงานธนาคาร และบุคคลภายนอกในด้านที่ให้บริการประชาชนทางวิชาการ ตลอดจนการใช้เป็นที่ค้นคว้าหาความรู้ และเป็นที่ย่านหนังสือทั่วไป และศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้ที่มีต่อบริการห้องสมุดธนาคาร โดยได้ศึกษาผู้ใช้ห้องสมุดที่เป็นพนักงานธนาคารต่าง ๆ 7 แห่ง และผู้ใช้ห้องสมุดที่เป็นบุคคลภายนอกที่มาใช้บริการของห้องสมุดธนาคาร 3 แห่ง ใน 7 แห่ง คาดว่าผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของห้องสมุด และทำให้ห้องสมุดมีบริการที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย คือ

1. ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ส่งให้ผู้ใช้ห้องสมุดธนาคารที่ได้รับเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างจากธนาคารต่าง ๆ 7 แห่ง จำนวน 650 คน และได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนมา 624 ชุด เป็นแบบสอบถามที่ได้รับจากพนักงาน 422 ชุด จากบุคคลภายนอกที่มาใช้ห้องสมุด 202 ชุด หรือร้อยละ 96 ของจำนวนที่แจกทั้งหมด

2. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์บรรณารักษ์ห้องสมุดธนาคารแห่งประเทศไทย ห้องสมุดธนาคารกรุงเทพ จำกัด ห้องสมุดธนาคารกรุงไทย จำกัด ห้องสมุดธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด ห้องสมุดธนาคารกสิกรไทย จำกัด ห้องสมุดธนาคารทหารไทย จำกัด และห้องสมุดธนาคารศรีนคร จำกัด

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. พนักงานส่วนมากมีเวลาว่างเล็กน้อยในการมาใช้ห้องสมุดเพื่อยืมหนังสือที่สนใจไปอ่านที่บ้าน พนักงานธนาคารส่วนมากมักอ่านหนังสือเพื่อหาความรู้ทั่วไป รองลงมาอ่านเพื่อหาข้อมูลในการทำงาน และส่วนมากเลือกอ่านหนังสือภาษาไทย ส่วนบุคคลภายนอกที่เข้ามาใช้ห้องสมุดธนาคารนั้นส่วนมากใช้ห้องสมุดเพื่ออ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ผู้ใช้ห้องสมุดต้องการอ่านหนังสือเพื่อหาความรู้ทั่วไปและนิยมอ่านหนังสือภาษาไทย
2. พนักงานธนาคารและบุคคลภายนอก ส่วนมากนิยมใช้บริการค้นหาข้อมูลในหนังสือและบทความวารสาร และมักจะได้รับความช่วยเหลืออย่างดีจากเจ้าหน้าที่ห้องสมุด จึงพอใจการให้บริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด
3. สถานที่ตั้งและสภาพของห้องสมุดหลายแห่งไม่สู้จะมีความเหมาะสม และห้องสมุดธนาคารทุกแห่งมีที่นั่งน้อยไม่พอเพียงกับจำนวนผู้มาใช้บริการ
4. พนักงานธนาคารทั้ง 7 แห่ง ต้องการให้ห้องสมุดจัดบริการจัดทำรายชื่อหนังสือใหม่และบริการจัดชั้นแสดงหนังสือใหม่ รองลงมาพนักงานธนาคาร 6 แห่ง ต้องการให้ห้องสมุดจัดบริการตอบคำถามมาก ส่วนบุคคลภายนอกที่มาใช้ห้องสมุดธนาคารต้องการให้ห้องสมุดจัดบริการต่อไปนี้มาก คือ บริการจัดทำบรรณนิวารสาร บริการตอบคำถาม บริการยืมระหว่างห้องสมุด และบริการจัดอภิปรายในโอกาสที่เหมาะสม รองลงมาผู้ใช้ห้องสมุด 2 ใน 3 แห่งนี้ ต้องการให้ห้องสมุดจัดบริการต่อไปนี้มาก คือ บริการแนะนำการใช้ห้องสมุด บริการจัดทำรายชื่อหนังสือใหม่ บริการจัดชั้นแสดงหนังสือใหม่ การจัดฉายภาพยนตร์ให้ความรู้เกี่ยวกับงานอาชีพ การจัดอภิปรายทางวิชาการขยายเวลาเปิดบริการของห้องสมุดและการเพิ่มสิทธิ์ในการยืมหนังสือ

กาญจนา พุทธิมนต์ (2529 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องความสนใจในการอ่านและการใช้ห้องสมุดของนักเรียนนายเรือ การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงความสนใจในการอ่านและการใช้ห้องสมุดของนักเรียนนายเรือ ตลอดจนความคิดเห็นของนักเรียนนายเรือที่มีต่อห้องสมุดและบริการของห้องสมุดโรงเรียนนายเรือ เพื่อเป็นแนวทางส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนนายเรือ และเป็นแนวทางปรับปรุงการดำเนินงานและการจัดบริการของห้องสมุดให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนนายเรือ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่นักเรียนนายเรือปีที่ 2 ถึงชั้นปีที่ 5 ในปีการศึกษา 2529 รวมทั้งสิ้น 544 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนนายเรือส่วนใหญ่เห็นว่าการอ่านหนังสือและวัสดุสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ มีความสำคัญในระดับมาก นักเรียนนายเรือใช้เวลาว่างด้วยการอ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ มากที่สุด สาเหตุที่ทำให้นักเรียนนายเรือสนใจอ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ คือ เกิดจากความสนใจของตนเองซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด สาเหตุรองลงมาคือ วิทยุ และได้รับแรงกระตุ้นจากอาจารย์ วิธีที่นักเรียนนายเรือใช้ในการหาหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ มาอ่านส่วนใหญ่ใช้วิธีการซื้ออ่านด้วยตนเอง วิธีรองลงมาคือ ขอยืมจากห้องสมุดโรงเรียนนายเรือ และขอยืมจากเพื่อนหรือญาติ นักเรียนนายเรือส่วนใหญ่ชอบอ่านหนังสือที่เป็นภาษาไทย โดยเลือกจากเนื้อเรื่องที่ตรงกับความสนใจของตนเอง ปัญหาที่นักเรียนนายเรือส่วนใหญ่ประสบในการอ่านในระดับมากคือ การมีภาระทางโรงเรียนมากเกินไป และการมีเวลาว่างในการอ่านหนังสือไม่เพียงพอ ในด้านการใช้ห้องสมุดโรงเรียนนายเรือ ปรากฏว่านักเรียนนายเรือเกือบทั้งหมดใช้ห้องสมุด โดยนักเรียนนายเรือส่วนน้อยที่ไม่เข้าใช้ห้องสมุดนายเรือมีสาเหตุในระดับมาก คือ ไม่มีเวลาว่างมาห้องสมุด

เกี่ยวกับปัญหาในการใช้ห้องสมุด นักเรียนนายเรือจำนวนมากกว่าครึ่งหนึ่งประสบปัญหาหนังสือเล่มที่ต้องการไม่มีในห้องสมุด และนักเรียนนายเรือจำนวนน้อยประสบปัญหาเครื่องถ่ายเอกสารเสียบ่อย อากาศในห้องสมุดร้อนอบอ้าว วารสารฉบับที่ต้องการไม่มีในห้องสมุด และจำนวนเล่มของหนังสือที่ให้ยืมออกน้อยเกินไป

พูนสิน หัสดี (2529 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการใช้บริการห้องสมุดวิชาการของข้าราชการกรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการใช้ห้องสมุด ปัญหาและความต้องการใช้บริการห้องสมุดวิชาการของข้าราชการกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน ที่ปฏิบัติหน้าที่มาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี ในหน่วยงานที่มีสถานที่ทำงานภายในศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้คือ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สภาพการใช้ห้องสมุดวิชาการ ข้าราชการที่เข้าใช้ห้องสมุดมีจุดมุ่งหมายเพื่ออ่านหนังสือพิมพ์หรือวารสารในช่วงเวลาพักกลางวัน และค้นหาข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน โดยค้นหาหนังสือบนชั้นแล้วยืมไปอ่านนอกห้องสมุด เมื่อใช้หนังสือไม่เสร็จตามกำหนดต้องยืมหนังสือต่ออีก

ปัญหาการใช้บริการห้องสมุดวิชาการที่สำคัญมาก คือ ห้องสมุดมีขนาดเล็กและคับแคบ โต๊ะ เก้าอี้ไม่เหมาะสมและมีไม่เพียงพอกับผู้ใช้ เวลาที่ห้องสมุดเปิดบริการน้อยเกินไป ไม่มีบริการแนะนำห้องสมุด และจำนวนหนังสือมีน้อย

ความต้องการใช้บริการห้องสมุดวิชาการ ข้าราชการต้องการให้จัดทำรายชื่อนหนังสือใหม่รวมทั้งให้มีบริการถ่ายเอกสารราคาถูกภายในห้องสมุด ข้าราชการที่มีอายุน้อยมีความต้องการใช้บริการห้องสมุดสูงกว่าข้าราชการสูงอายุ สำหรับด้านหนังสือและวัสดุห้องสมุด ข้าราชการส่วนใหญ่ต้องการให้ห้องสมุดจัดหาหนังสือประเภทตำรา วารสาร และนิตยสารทางด้านวิชาการที่เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่เพิ่มขึ้น ข้าราชการที่การศึกษาในระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีมีความต้องการหนังสือและวัสดุสูงกว่าข้าราชการที่มีระดับการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี และข้าราชการที่มีอายุน้อยต้องการหนังสือและวัสดุห้องสมุดสูงกว่าข้าราชการสูงอายุ

ชนิดดา โกวิทวาท (2531 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องความต้องการของนิสิตอักษรศาสตร์ในการใช้บริการห้องสมุดคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ห้องสมุด ความต้องการและปัญหา ในการใช้บริการห้องสมุดคณะอักษรศาสตร์ ของนิสิตคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การค้นหาสิ่งที่ต้องการไม่พบมีส่วนทำให้นิสิตจำนวนสูงสุด (32 เปอร์เซนต์) เข้าใช้ห้องสมุดน้อยกว่า 1 ครั้ง/สัปดาห์ นิสิตมีวัตถุประสงค์ในการใช้ห้องสมุดเพื่อใช้หนังสือทำการบ้าน และทบทวนบทเรียน บริการที่ใช้มาก คือ บริการถ่ายเอกสารและบริการจ่าย - รับ ประเภทของสิ่งพิมพ์ที่ใช้มาก คือ หนังสือทั่วไปภาษาไทย สาขาของสิ่งพิมพ์ที่ใช้มาก คือ ภาษาและวรรณคดี นอกจากนี้ยังพบว่า ฐานะชั้นปีและสาขาวิชาที่นิสิตเลือกเรียนเป็นวิชาเอกมีส่วนทำให้นิสิตใช้ห้องสมุดแตกต่างกัน

บริการที่นิสิตต้องการมาก คือ บริการถ่ายเอกสารและบริการจ่าย - รับ บริการที่นิสิตต้องการให้ห้องสมุดจัดเพิ่มขึ้น คือ มุมสบายสำหรับนั่งอ่านหนังสือ บริการโสตทัศนวัสดุ ที่นั่งอ่านเฉพาะบุคคล บริการรวบรวมบรรณานุกรมเฉพาะเรื่อง บริการจัดทำสารสังเขป และบริการจัดทำกฤตภาค ประเภทของสิ่งพิมพ์ที่นิสิตต้องการมาก คือ พจนานุกรม หนังสือทั่วไปภาษาไทย นวนิยายหรือเรื่องสั้น หนังสือทั่วไปภาษาต่างประเทศ วารสารเพื่อความบันเทิงภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ หนังสือพิมพ์ภาษาไทย สาขาของสิ่งพิมพ์ที่นิสิตต้องการมาก คือ ภาษาและวรรณคดี ความรู้ทั่วไป

ปัญหาที่นิสิตประสบมาก ได้แก่ เรื่องการมีผู้อื่นยืมหนังสือทั่วไปและหนังสืออ่านนอกเวลาเล่มที่นิสิตต้องการไปอ่านก่อน เรื่องการรูดถ่ายเอกสารนาน และในเรื่องที่นั่งอ่านหนังสือมีน้อย

อัญชลี อนันตศิริ (2533 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ความต้องการและการใช้สารสนเทศของนักศึกษาและอาจารย์ประจำวิทยาลัยการทัพอากาศ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการและการใช้สารสนเทศในด้านเนื้อหาวิชา รูปแบบและภาษา ตลอดจนวัตถุประสงค์ในการใช้สารสนเทศของนักศึกษาและอาจารย์ประจำวิทยาลัยการทัพอากาศ

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาใช้สารสนเทศสาขาสังคมศาสตร์มากที่สุด รูปแบบของวัสดุตีพิมพ์ใช้ตำราของวิทยาลัยการทัพอากาศและหนังสือพิมพ์มากที่สุด รูปแบบของวัสดุไม่ตีพิมพ์ใช้สไลด์ แผ่นใสมากที่สุด ส่วนภาษาของสารสนเทศ ใช้ภาษาไทยมากที่สุด สำหรับความต้องการสารสนเทศพบว่า ต้องการสาขากฎศาสตร์ ประวัติศาสตร์ การบริหารทั่วไป และการบริหารบุคคลมากที่สุด สำหรับวัสดุตีพิมพ์นั้นต้องการวารสารวิชาการมากที่สุด รูปแบบของวัสดุไม่ตีพิมพ์ ต้องการเทปโทรทัศน์มากที่สุด ในด้านภาษานักศึกษาต้องการภาษาไทยมากที่สุด ส่วนอาจารย์ประจำพบว่า ใช้สารสนเทศสาขาวิชาสังคมศาสตร์ การบริหารทั่วไป สภาวะแวดล้อมของความมั่นคงแห่งชาติ สภาวะแวดล้อมจากภายนอกประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ทหาร หลักและวิธีทำเอกสารวิจัยมากที่สุด นอกจากนี้ยังพบว่า นักศึกษามีความต้องการในการใช้สารสนเทศแตกต่างกันตามวัตถุประสงค์เช่นเดียวกับอาจารย์ประจำ

ปิยวรรณ ทิพย์วงศ์ (2535 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ความต้องการบริการห้องสมุดของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการใช้ความต้องการ ตลอดจนปัญหาในการใช้บริการต่าง ๆ ของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักศึกษาเข้าใช้ห้องสมุด 3 ครั้ง/สัปดาห์ นักศึกษารู้จักวิธีใช้ห้องสมุดจากการเรียนในโรงเรียนระดับมัธยม วัตถุประสงค์ในการเข้าใช้ห้องสมุด คือ เพื่อใช้หนังสือทั่วไปที่มีในห้องสมุด ใช้วารสาร นิตยสารหรือหนังสือพิมพ์ และทำการบ้านหรือทำรายงานประเภทของสิ่งพิมพ์ที่ใช้มาก คือ หนังสือพิมพ์ บริการที่ใช้อยู่ในระดับปานกลางเป็นอันดับแรกคือบริการจ่าย - รับ

ประเภทของสิ่งพิมพ์ที่นักศึกษาต้องการใช้มากคือหนังสือพิมพ์ภาษาไทย หนังสือคู่มือคู่มือการศึกษา และวารสารเพื่อความบันเทิงภาษาไทย สำหรับบริการที่นักศึกษาต้องการใช้มาก คือ บริการถ่ายเอกสารและบริการจ่าย-รับ นอกจากนี้บริการที่นักศึกษาต้องการให้ห้องสมุดจัดเพิ่มขึ้นในระดับมาก คือ จัดมุมสบายสำหรับนั่งอ่านหนังสือ จัดที่นั่งอ่านเฉพาะบุคคลและขยายเวลาเปิดทำงานของห้องสมุด

ปัญหาที่นักศึกษาประสบส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คือ ปัญหาในการใช้บริการจ่าย-รับ บริการถ่ายเอกสาร และปัญหาในการใช้หนังสือทั่วไป นอกจากนี้นักศึกษายังประสบปัญหาขนาดของห้องสมุดคับแคบ จำนวนที่นั่งอ่านน้อย ผู้ใช้ข้างเคียงส่งเสียงรบกวน จำนวนบุคลากรที่ให้บริการมีไม่เพียงพอ การประชาสัมพันธ์ของห้องสมุดยังไม่ครอบคลุมว่าห้องสมุดมีบริการอะไรบ้าง และไม่มีแผนผังแสดงส่วนต่าง ๆ ภายในห้องสมุด

อุไรวรรณ พะมณี (2535 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ความพึงพอใจและความต้องการของอาจารย์และนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในการใช้บริการห้องสมุดของคณะ งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการใช้บริการห้องสมุด ความพึงพอใจ และความต้องการบริการห้องสมุดคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยของอาจารย์และนิสิต ผลการวิจัยสรุปได้ว่า อาจารย์มาใช้ห้องสมุดสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เพื่อใช้บริการยืม-คืน โดยรู้จักวิธีการใช้ห้องสมุดจากการศึกษาในระดับ ปริญญาตรี ส่วนนิสิตมาใช้ห้องสมุดมากกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์ ในช่วงเวลาที่ต้องการค้นคว้า และในวันที่ ไม่มีชั่วโมงเรียนเพื่ออ่านและค้นวิทยานิพนธ์ โดยรู้จักวิธีใช้ห้องสมุดด้วยตนเองในการค้นเรื่องที่ต้องการนั้น ทั้งอาจารย์และนิสิตใช้บัตรรายการโดยอาจารย์ใช้สิ่งพิมพ์ และเอกสารเพื่อประกอบการสอน นิสิตใช้เพื่อ ทำรายงานประกอบการเรียน และอาจารย์ให้ความสำคัญกับหนังสือภาษาอังกฤษ ส่วนนิสิตให้ความสำคัญกับหนังสือภาษาไทย ทั้งนี้ภาษาของสิ่งพิมพ์ที่ผู้ใช้ใช้มากที่สุด คือ ภาษาไทย

ปัญหาการใช้ห้องสมุดของอาจารย์และนิสิตที่จัดอยู่ในระดับมาก คือ หนังสือทั่วไปอยู่ในสภาพเก่าและชำรุด เนื้อหาไม่ทันสมัย หนังสืออ้างอิงมีเนื้อหาไม่ทันสมัย วารสารฉบับใหม่จัดบริการล่าช้ามาก เครื่องคอมพิวเตอร์สำหรับค้นฐานข้อมูลมีจำนวนน้อยและขาดบรรณารักษ์ประจำงานบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า

ความพึงพอใจและความต้องการ ผู้ใช้บริการทุกกลุ่มพึงพอใจต่อบริการยืม-คืนสูงกว่าบริการอื่น ๆ และพึงพอใจบุคลากรฝ่ายนี้มากกว่าบุคลากรฝ่ายอื่น นอกจากนี้ผู้ใช้ทุกกลุ่มมีความต้องการบริการสืบค้นฐานข้อมูลต่าง ๆ บริการข่าวสารการศึกษา รวมทั้งฐานข้อมูล CD-ROM บริการอื่น ๆ ที่ผู้ใช้ต้องการให้ห้องสมุดจัดบริการ คือ บริการหมุนเวียนวารสารให้อาจารย์ในภาควิชา บริการรวบรวมบรรณานุกรมเฉพาะเรื่อง บริการพิมพ์รายชื่อวิทยานิพนธ์และการขยายเวลาเปิดบริการถึง 21.00 น.

ฉันทจิต หาญเมษิณ (2543 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการใช้ห้องสมุดของพนักงานธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ห้องสมุดของพนักงานธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่ ในด้านวัตถุประสงค์ ประเภทบริการ วิธีการใช้บริการ ประเภททรัพยากรสารสนเทศ ความถี่ในการใช้ ช่วงเวลาที่ใช้ ภาษาสารสนเทศที่ใช้ รวมทั้งวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะในการใช้ห้องสมุดของพนักงานธนาคารไทยพาณิชย์

ดำเนินการวิจัยโดยใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ พนักงานธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่ ที่เข้าใช้ห้องสมุด จำนวน 356 คน ได้รับแบบสอบถามคืนทั้งสิ้น 356 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.00 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS/PC สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า พนักงานธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่ ส่วนใหญ่ใช้ห้องสมุดเพื่อวัตถุประสงค์ในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มพูนความรู้ ประเภทบริการห้องสมุดที่ใช้ คือ บริการยืม-คืน หนังสือ/ตำรา วิธีการที่พนักงานเคยใช้บริการห้องสมุดคือ การติดต่อด้วยตนเองประเภททรัพยากรสารสนเทศที่ใช้ คือ วารสารใหม่ พนักงานมีความถี่ในการใช้ห้องสมุดไม่แน่นอน ช่วงเวลาส่วนใหญ่ที่เข้าใช้ห้องสมุดคือ ช่วงพักกลางวัน 11.30 - 13.30 น. และภาษาสารสนเทศที่ใช้คือ ภาษาไทย

ปัญหาในการใช้ห้องสมุดของพนักงาน พบว่า ทั้งพนักงานระดับบริหารและระดับปฏิบัติการมีปัญหาในระดับปานกลาง ในด้านเวลาทำการของห้องสมุด และด้านเครื่องมือช่วยค้น และมีปัญหาระดับน้อยในเรื่องอาคารสถานที่ ครุภัณฑ์ ด้านสื่อสิ่งพิมพ์และไม่ตีพิมพ์ และด้านบุคลากร

ข้อเสนอแนะในการใช้ห้องสมุดของพนักงาน ส่วนใหญ่พนักงานมีข้อเสนอแนะว่าควรขยายเวลาเปิดให้บริการ รองลงมาคือ ควรขึ้นชั้นให้บริการหนังสือวารสารฉบับปัจจุบันเร็วขึ้น และควรเปิดบริการนอกเวลาในวันทำการปกติ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป คือ ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการใช้และไม่ใช้ห้องสมุดของพนักงานธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่

มนีรัตน์ พรกุลวัฒน์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการใช้บริการ ปัญหา และความต้องการของผู้ใช้ห้องสมุดองค์การสหประชาชาติในประเทศไทย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้ ปัญหา และความต้องการใช้บริการห้องสมุดองค์การสหประชาชาติในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ใช้ที่เป็นบุคคลภายในและบุคคลภายนอก จำนวน 260 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียววิธีการของเชฟเฟ้ และสถิติ t-test ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่เข้ามาใช้บริการห้องสมุดส่วนมากเป็นบุคคลภายนอก เป็นเพศหญิงที่มีช่วงอายุ 30 ปี หรือต่ำกว่า มีการศึกษาระดับปริญญาโท และเป็นนิสิตนักศึกษา ส่วนผู้ภายในส่วนใหญ่เป็นเจ้าหน้าที่ทั่วไป ผู้ใช้ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นคว้าหนังสือ และเอกสารสิ่งพิมพ์ ต่าง ๆ ซึ่งมีความถี่ในการใช้ไม่แน่นอน และจะใช้ห้องสมุดเมื่อต้องการข้อมูล ส่วนใหญ่หาหนังสือโดยสอบถามบรรณารักษ์ และสามารถค้นหาข้อมูลได้บ้างบางส่วน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยยืมหนังสือในห้องสมุด สิ่งที่มีประโยชน์และใช้มากที่สุด ได้แก่ หนังสือ เอกสารวิชาการ หนังสือรายปี สถิติ ตามลำดับ ส่วนใหญ่ใช้เอกสาร หนังสือทางด้านสถิติ และการค้า และการลงทุน

สภาพทั่วไปของห้องสมุดในด้านอาคารสถานที่ผู้ใช้มีความเห็นว่า ห้องสมุดตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ใช้บริการได้สะดวก แสงสว่างภายในห้องสมุดมีเพียงพอ มีการถ่ายเทของอากาศดีและบริเวณห้องสมุดสะอาด ด้านวัสดุครุภัณฑ์ ได้แก่ ชั้นเก็บหนังสือให้ความสะดวกในการหยิบใช้ มีความเหมาะสมเป็นระเบียบ สะดวกในการค้นหา ด้านบริการของห้องสมุดโดยรวมเป็นที่พอใจของผู้ใช้

ปัญหาในการใช้บริการของห้องสมุดส่วนใหญ่มีปัญหาที่ระยะเวลาเปิดให้บริการน้อยเกินไป และระเบียบข้อบังคับมากเกินไป มีความยุ่งยาก ส่วนปัญหาอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลางและน้อย

ความต้องการใช้บริการห้องสมุดองค์การสหประชาชาติ โดยรวมพบว่า ผู้ใช้มีความต้องการให้ขยายเวลาการให้บริการมากขึ้น เพิ่มบริการรวบรวมรายชื่อหนังสือและวารสารบางประเภท ให้บริการถ่ายเอกสารราคาประหยัด จัดหาหนังสือใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ รวมทั้งบอกรับวารสารภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น

ผลการเปรียบเทียบการใช้ ปัญหา และความต้องการใช้บริการห้องสมุดองค์การสหประชาชาติ

ของผู้ใช้ที่มีสถานภาพต่างกัน พบว่า 1) ผู้ใช้ภายในมีการใช้มากกว่าผู้ใช้อย่างนอก ในขณะที่ผู้ใช้อย่างนอกมีปัญหาในการใช้มากกว่าผู้ใช้ภายใน 2) ผู้ใช้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาเอก หรือสูงกว่ามีการใช้ และมีความต้องการใช้บริการน้อยกว่าระดับการศึกษาอื่น ๆ ส่วนผู้ใช้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาโทมีปัญหาในการใช้บริการน้อยกว่าระดับการศึกษาอื่น ๆ 3) ผู้ใช้อย่างนอกที่มีอาชีพข้าราชการทั่วไปมีการใช้มากกว่าอาจารย์ และนิสิต นักศึกษา และพนักงานบริษัทเอกชนมีการใช้มากกว่าอาจารย์ ข้าราชการ และอาชีพอื่น ๆ ในด้านปัญหาพบว่า นิสิตนักศึกษามีปัญหาในการใช้บริการมากกว่าอาจารย์ พนักงานบริษัทเอกชน และข้าราชการ ส่วนข้าราชการ และอาชีพอื่น ๆ มีปัญหาในการใช้มากกว่าอาจารย์และพนักงานบริษัทเอกชน ในด้านความต้องการพบว่า พนักงานบริษัทเอกชนมีความต้องการใช้มากกว่ากลุ่มอาชีพ ส่วนนิสิตนักศึกษาและอาชีพอื่น ๆ มีความต้องการใช้มากกว่าอาจารย์และข้าราชการ และข้าราชการก็มีความต้องการใช้มากกว่าอาจารย์

วิภาภรณ์ รัตนวิวงศ์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการใช้และไม่ใช้ บริการห้องสมุดของพนักงานธนาคารกสิกรไทย สำนักงานใหญ่ราชบุรีบูรณะ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการใช้และไม่ใช้บริการห้องสมุด และศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการใช้และไม่ใช้บริการ ห้องสมุด รวมทั้งศึกษาความคิดเห็นปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้บริการห้องสมุดของพนักงานธนาคาร กสิกรไทย สำนักงานใหญ่ราชบุรีบูรณะ โดยมีสมมติฐานว่า เวลาในการเปิดให้บริการ ประเภททรัพยากร สารสนเทศของห้องสมุด และบริการของห้องสมุดมีความสัมพันธ์ต่อการใช้และไม่ใช้บริการห้องสมุดของพนักงาน ธนาคาร การดำเนินการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม โดยแจกให้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานธนาคารที่ปฏิบัติงานในธนาคารกสิกรไทย สำนักงานใหญ่ราชบุรีบูรณะ ที่เข้ามาใช้บริการห้องสมุด จำนวน 370 ฉบับ สถิติที่ใช้ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และ ค่าไคสแควร์

ผลการวิจัยพบว่า พนักงานธนาคารที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เข้าใช้บริการห้องสมุดมากกว่าสัปดาห์ละครั้งในช่วงเวลาเย็น เพื่ออ่านสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ในห้องสมุด และใช้วิธีค้นหาทรัพยากรสารสนเทศของ ห้องสมุดโดยการเดินหาตามชั้น ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดที่ใช้ คือ หนังสือทั่วไป บริการที่ใช้คือ บริการยืม-คืนทรัพยากรห้องสมุด ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการใช้และไม่ใช้บริการห้องสมุดคือ ช่วงเวลาเปิดให้ บริการ ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดและบริการของห้องสมุด พนักงานธนาคารส่วนใหญ่ เห็นว่าบริการห้องสมุดเหมาะสมแล้ว ปัญหาที่ผู้ใช้ส่วนใหญ่ประสบคือ ไม่มีเครื่องถ่ายเอกสารในห้องสมุด และได้ เสนอแนะให้ห้องสมุดจัดหาทรัพยากรสารสนเทศเพิ่มมากขึ้น และปรับปรุงทรัพยากรสารสนเทศให้ทันสมัย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งงานวิจัยต่างประเทศและงานวิจัยในประเทศอาจสรุปได้ว่า มีผู้ศึกษา เกี่ยวกับสภาพการใช้ห้องสมุดอย่างแพร่หลาย เนื่องจากสภาพของห้องสมุดแต่ละแห่ง ตลอดจนผู้ใช้แต่ละกลุ่มมี ลักษณะที่แตกต่างกัน จึงทำให้การศึกษาในด้านนี้ยังเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับห้องสมุด โดยเฉพาะกับห้องสมุดเฉพาะ ที่มีการให้บริการทรัพยากรสารสนเทศที่มีลักษณะเฉพาะด้าน เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปปรับปรุงบริการต่าง ๆ ให้ เหมาะสมและตรงตามความต้องการของผู้ใช้มากยิ่งขึ้น

การศึกษางานวิจัยในต่างประเทศสรุปได้ว่า เป็นงานวิจัยที่ศึกษาความพึงพอใจในการใช้ห้องสมุด วัตถุประสงค์เพื่อเป็นการสำรวจงานด้านบริการเป็นหลัก โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ใน การวิจัยคือ กลุ่มผู้ใช้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานที่ห้องสมุดสังกัดอยู่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม จากการศึกษาความพึงพอใจในการใช้ห้องสมุดพบว่า ผู้ใช้ส่วนใหญ่ไม่มีความพึงพอใจในการใช้ห้องสมุดเท่าใดนัก อีกทั้งห้องสมุดเองยังมีปัญหาในเรื่องการขาดแคลนเจ้าหน้าที่ งบประมาณไม่เพียงพอ และหนังสือและวารสารที่ ให้บริการไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้ใช้อีกด้วย ผลที่ได้จากการวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปปรับปรุง

พัฒนาการให้บริการห้องสมุดต่อไป

การศึกษางานวิจัยในประเทศสรุปได้ว่า งานวิจัยทั้งหมดเป็นการศึกษาสภาพการใช้ห้องสมุดในด้านการให้บริการห้องสมุด ความพึงพอใจในการใช้ห้องสมุด ปัญหาในการให้บริการห้องสมุด และความต้องการบริการห้องสมุด วัตถุประสงค์เพื่อเป็นการสำรวจงานด้านบริการเป็นหลัก โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ กลุ่มผู้ใช้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานที่ห้องสมุดสังกัดอยู่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม เมื่อทำการศึกษาสภาพการใช้ห้องสมุดเป็นรายด้านพบว่า ผู้ใช้ส่วนใหญ่จะใช้วัสดุสารสนเทศที่เป็นภาษาไทยเป็นส่วนมาก โดยวัสดุสารสนเทศที่ใช้บริการมากคือ หนังสือทั่วไป วารสาร และหนังสือพิมพ์ ผู้ใช้ส่วนใหญ่เลือกวัสดุสารสนเทศที่มีเนื้อหาวิชาเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของผู้ใช้ และเพื่อเพิ่มพูนความรู้เป็นหลัก ทางด้านความพึงพอใจในการใช้ห้องสมุดพบว่า ผู้ใช้ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการให้บริการยืม-คืนของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ด้านปัญหาการให้บริการพบว่า ผู้ใช้ส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องที่นั่งอ่านหนังสือซึ่งมีจำนวนไม่เพียงพอกับจำนวนผู้มาใช้บริการ ปัญหาเรื่องเวลาการเปิดให้บริการห้องสมุดที่น้อยเกินไป ปัญหาเรื่องสภาพของวัสดุสารสนเทศที่เก่า ชำรุด และมีเนื้อหาที่ล้าสมัย ส่วนในด้านความต้องการบริการห้องสมุดพบว่า ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ต้องการบริการถ่ายเอกสารราคาประหยัด ต้องการบริการจัดทำรายชื่อหนังสือใหม่ ต้องการบริการรวบรวมบรรณานุกรมเฉพาะเรื่อง ต้องการให้ห้องสมุดขยายเวลาการให้บริการ และต้องการให้ห้องสมุดจัดหาวัสดุสารสนเทศที่ทันสมัยเพิ่มขึ้นทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ผลที่ได้จากการวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาการให้บริการห้องสมุดต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา ที่เข้ารับการศึกษาในสถาบันการศึกษาของกองทัพอากาศ ปีการศึกษา 2545 และเป็นหน่วยงานที่อยู่ในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงกับหอสมุดกองทัพอากาศ จำนวนของประชากรมีทั้งสิ้น 582 คน ดังนี้

1.1 วิทยาลัยการทัพอากาศ	จำนวน 85 คน
1.2 โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ	จำนวน 120 คน
1.3 โรงเรียนนายทหารอากาศอาวุโส	จำนวน 96 คน
1.4 โรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูง	จำนวน 180 คน
1.5 โรงเรียนรวมสายวิทยาการ	จำนวน 101 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษาที่เข้ารับการศึกษาในสถาบันการศึกษาของกองทัพอากาศ ปีการศึกษา 2545 จากข้อ 1 จำนวน 234 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 87) ตามสถาบัน ได้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเท่ากับจำนวนชั้นต่ำที่กำหนดไว้ในตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครชีและมอร์แกน ดังนี้

2.1 วิทยาลัยการทัพอากาศ	จำนวน 34 คน
2.2 โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ	จำนวน 48 คน
2.3 โรงเรียนนายทหารอากาศอาวุโส	จำนวน 39 คน
2.4 โรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูง	จำนวน 72 คน
2.5 โรงเรียนรวมสายวิทยาการ	จำนวน 41 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามการให้บริการหอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา สถาบันต่าง ๆ ของกองทัพอากาศ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร วารสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพการให้บริการ ปัญหาการให้บริการ ความต้องการให้บริการ รวมทั้งเหตุผลที่ไม่เข้าใช้บริการห้องสมุดเฉพาะและห้องสมุดคณะ

วิชาในระดับอุดมศึกษา นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร วารสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุดในสถาบันการศึกษาของกองทัพอากาศ และผู้วิจัยได้ทำการศึกษาดูงานเกี่ยวกับการบริการต่าง ๆ ของหอสมุดกองทัพอากาศด้วยตนเอง เพื่อกำหนดเป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถามการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา สถาบันต่าง ๆ ของกองทัพอากาศ

2. สร้างแบบสอบถามจากข้อมูลที่ได้ศึกษาจากข้อ 1 โดยนำข้อมูลที่ได้จากข้อ 1 และข้อ 2 มาสร้างแบบสอบถามการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา สถาบันต่าง ๆ ของกองทัพอากาศ ได้แบบสอบถามมี 6 ตอน ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบสอบถามเกี่ยวกับเหตุผลที่ไม่เข้าใช้หรือเข้าใช้หอสมุดกองทัพอากาศน้อย แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการใช้หอสมุดกองทัพอากาศ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการใช้หอสมุดกองทัพอากาศ แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศ และแบบสอบถามข้อเสนอแนะในงานบริการของหอสมุดกองทัพอากาศ

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและความเหมาะสมในการใช้ถ้อยคำ แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องยิ่งขึ้น

4. นำแบบสอบถามการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา สถาบันต่าง ๆ ของกองทัพอากาศ ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท ในเรื่องของข้อคำถามบางข้อให้มีความชัดเจนในคำถามยิ่งขึ้น ดังนี้ ในเรื่องของการใช้ถ้อยคำของข้อคำถามบางข้อ ได้แก่ ในแบบสอบถามสภาพการใช้หอสมุดกองทัพอากาศได้มีการเปลี่ยนถ้อยคำของข้อคำถามในเรื่อง “ใช้ห้องสมุดที่อื่น” มาเป็น “ได้ไปใช้ห้องสมุดที่อื่นซึ่งได้ข้อมูลความรู้เพียงพอแล้ว” และในแบบสอบถามความต้องการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศได้มีการเปลี่ยนถ้อยคำของข้อคำถามในเรื่อง “บริการกฤตภาค” มาเป็น “บริการตัดบทความข่าวสารจากหนังสือพิมพ์มาเก็บไว้” นอกจากนี้ยังได้มีการลดจำนวนข้อคำถามในแบบสอบถามเหตุผลที่ไม่เข้าใช้หรือเข้าใช้หอสมุดกองทัพอากาศน้อยบางข้อ ได้แก่ ข้อคำถามในเรื่องอาจารย์ผู้สอนไม่ชักถามหรือให้อภิปรายเรื่องที่สอนในห้องเรียนจึงไม่ต้องศึกษาค้นคว้าจากหอสมุดกองทัพอากาศ ข้อคำถามเรื่องความรู้ที่ได้รับในชั่วโมงเรียนเพียงพอกับความต้องการจึงไม่ต้องศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากหอสมุดกองทัพอากาศ และข้อคำถามเรื่องมีตำราประกอบการเรียนของตนเองเพียงพอ นำแบบสอบถามที่แก้ไขเรียบร้อยแล้วเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท เพื่อขอความเห็นชอบให้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการควบคุมปริญญาโทไปทดลองใช้กับข้าราชการทหารอากาศที่จบการศึกษาในสถาบันการศึกษาของกองทัพอากาศไปแล้วและยังเข้าใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศจำนวน 20 คน เพื่อหาค่าความเที่ยงเชิงประจักษ์ (Face validity) ในการตรวจสอบความชัดเจนของข้อคำถามที่สร้างขึ้นนั้นมีความชัดเจน อ่านแล้วเข้าใจ สามารถตอบคำถามได้ตรงความต้องการหรือไม่ ผลการทดลองใช้แบบสอบถามพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทุกคนมีความเข้าใจในคำถาม ข้อคำถามมีความชัดเจนทุกข้อและสามารถตอบคำถามได้ตรงกับความต้องการ นอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แนะนำบริการที่ต้องการให้หอสมุดกองทัพอากาศมีให้บริการเพิ่มเติมจากแบบสอบถาม คือ บริการการประชาสัมพันธ์หอสมุดกองทัพอากาศ

5. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้กับข้าราชการทหารอากาศที่จบการศึกษาในสถาบันการศึกษาของกองทัพอากาศไปแล้วและยังเข้าใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศมาแก้ไขปรับปรุงให้ข้อคำถามมีความชัดเจนยิ่งขึ้น แล้วทำการเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท เพื่อตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท เพื่อขอความเห็นชอบให้นำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บข้อมูล

6. นำแบบสอบถามการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา ที่ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตรแล้ว มาให้นายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษาที่ศึกษาในสถาบันการศึกษาของกองทัพอากาศได้แก่ วิทยาลัยการทัพอากาศ โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ โรงเรียนนายทหารอากาศอาวุโส โรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูง และโรงเรียนรวมสายวิทยาการ เป็นผู้ตอบ

รายละเอียดของแบบสอบถาม

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 6 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม และคำถามนำเรื่องปริมาณการเข้าใช้หอสมุดกองทัพอากาศ ข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับเหตุผลที่เข้าใช้น้อยหรือไม่เข้าใช้หอสมุดกองทัพอากาศ ข้อคำถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 19 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการใช้หอสมุดกองทัพอากาศ ข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 2 ข้อ และข้อคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 52 ข้อย่อย

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการใช้หอสมุดกองทัพอากาศ ข้อคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 51 ข้อย่อย

ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศ ข้อคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

ตอนที่ 6 แบบสอบถามข้อเสนอแนะในงานบริการของหอสมุดกองทัพอากาศ เป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด จำนวน 6 ข้อ

7. ผู้วิจัยดำเนินการทำสำเนาแบบสอบถามจำนวน 300 ชุด เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้บัญชาการกองบัญชาการฝึกศึกษาทหารอากาศ ในการเก็บข้อมูลจากนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษาที่ศึกษาในสถาบันต่าง ๆ ของกองทัพอากาศ จากนั้นผู้วิจัยได้ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของสถาบันต่าง ๆ เพื่อขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถามและรับคืนแบบสอบถามตามสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละสถาบัน โดยใช้ระยะเวลาในการแจกแบบสอบถามตั้งแต่วันที่ 8 มกราคม - 21 กุมภาพันธ์ 2546 ซึ่งได้รับแบบสอบถามครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ รวมทั้งสิ้น 234 ชุด

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้แบบสอบถามคืนมาทั้งหมด ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the Social Sciences / Personal Computer Plus) ตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ คำนวณค่าร้อยละเสนอในรูปแบบตารางไขว้

2. นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับเหตุผลที่ไม่เข้าใช้หรือเข้าใช้หอสมุดกองทัพอากาศน้อย ปัญหาในการใช้หอสมุด และความต้องการใช้บริการหอสมุด ที่เป็นข้อคำถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คำนวณหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดคะแนนคำตอบในแต่ละระดับ ดังนี้

มีระดับของเหตุผล / ปัญหา / ความต้องการ มากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5
มีระดับของเหตุผล / ปัญหา / ความต้องการ มาก	มีค่าเท่ากับ	4
มีระดับของเหตุผล / ปัญหา / ความต้องการ ปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3
มีระดับของเหตุผล / ปัญหา / ความต้องการ น้อย	มีค่าเท่ากับ	2
มีระดับของเหตุผล / ปัญหา / ความต้องการ น้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1

สำหรับการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ถือเกณฑ์ ดังนี้

4.51 - 5.00	หมายถึง	มีระดับของเหตุผล / ปัญหา / ความต้องการมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	มีระดับของเหตุผล / ปัญหา / ความต้องการมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง	มีระดับของเหตุผล / ปัญหา / ความต้องการปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	มีระดับของเหตุผล / ปัญหา / ความต้องการน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	มีระดับของเหตุผล / ปัญหา / ความต้องการน้อยที่สุด

3. นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3 เกี่ยวกับสภาพการใช้หอสมุดกองทัพอากาศ ที่เป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบ มาดำเนินการดังนี้

3.1 นำข้อมูลความเห็นต่อความสำคัญของหอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา คำนวณหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดคะแนนคำตอบในแต่ละระดับ ดังนี้

สำคัญมากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5
สำคัญ	มีค่าเท่ากับ	4
สำคัญปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3
สำคัญน้อย	มีค่าเท่ากับ	2
สำคัญน้อยที่สุดหรือไม่สำคัญเลย	มีค่าเท่ากับ	1

สำหรับการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ถือเกณฑ์ ดังนี้

4.51 - 5.00	หมายถึง	มีความสำคัญมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	มีความสำคัญมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง	มีความสำคัญปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	มีความสำคัญน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	มีความสำคัญน้อยที่สุด

3.2 นำข้อมูลปริมาณสารสนเทศที่สามารถค้นหาได้ในรอบปี คำนวณหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดคะแนนคำตอบในแต่ละระดับ ดังนี้

ค้นหาได้ทุกครั้ง	มีค่าเท่ากับ	5
ค้นหาได้บ่อยครั้ง	มีค่าเท่ากับ	4
ค้นหาได้บางครั้ง	มีค่าเท่ากับ	3
ค้นหาได้น้อยครั้ง	มีค่าเท่ากับ	2
ค้นหาได้น้อยครั้งที่สุดหรือค้นหาไม่ได้เลย	มีค่าเท่ากับ	1

สำหรับการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ถือเกณฑ์ ดังนี้

- 4.51 - 5.00 หมายถึง มีปริมาณการค้นหาสารสนเทศได้มากที่สุด
- 3.51 - 4.50 หมายถึง มีปริมาณการค้นหาสารสนเทศได้มาก
- 2.51 - 3.50 หมายถึง มีปริมาณการค้นหาสารสนเทศได้ปานกลาง
- 1.51 - 2.50 หมายถึง มีปริมาณการค้นหาสารสนเทศได้น้อย
- 1.00 - 1.50 หมายถึง มีปริมาณการค้นหาสารสนเทศได้ต่ำสุด

4. เปรียบเทียบปัญหาการใช้บริการ ความต้องการใช้บริการ และเหตุผลที่ไม่เข้าใช้หรือเข้าใช้หอสมุด กองทัพอากาศน้อยของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา จำแนกตามตัวแปรสถาบัน โดยใช้ F-test

5. นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 6 เกี่ยวกับข้อเสนอแนะในงานบริการของหอสมุดกองทัพอากาศ มาสรุป โดยแยกเป็น 3 ส่วน คือ

- 5.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการให้บริการ
- 5.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับอาคารสถานที่
- 5.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- 6.1 ค่าร้อยละ (Percentage)
- 6.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)
- 6.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
- 6.4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way Analysis of Variance - ANOVA)

หรือ F-test

6.5 สถิติทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของ Sheffe' สำหรับข้อที่พบนัยสำคัญที่ข้อ 6.4

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ ในการแปลความหมายที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนคน
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลบวกกำลังสองของคะแนน
df	แทน	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณา F-distribution
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
วทอ.	แทน	วิทยาลัยการทัพอากาศ
ร.ร. สธ.	แทน	โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ
ร.ร.นอส.	แทน	โรงเรียนนายทหารอากาศอาวุโส
ร.ร.นฝ.	แทน	โรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูง
ร.ร.รวมสายฯ	แทน	โรงเรียนรวมสายวิทยาการ

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. สภาพการให้บริการหอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษาสถาบันต่าง ๆ ของกองทัพอากาศ
3. ปัญหาในการให้บริการหอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษาสถาบันต่าง ๆ ของกองทัพอากาศ
4. เปรียบเทียบปัญหาในการให้บริการหอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา จำแนกตามสถาบันต่าง ๆ ของกองทัพอากาศ
5. ความต้องการให้บริการหอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษาสถาบันต่าง ๆ ของกองทัพอากาศ
6. เปรียบเทียบความต้องการให้บริการหอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา จำแนกตามสถาบันต่าง ๆ ของกองทัพอากาศ
7. เหตุผลที่ไม่เข้าใช้หรือเข้าใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศน้อยของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษาสถาบันต่าง ๆ ของกองทัพอากาศ

8. เปรียบเทียบเหตุผลที่ไม่เข้าใช้หรือเข้าใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศน้อยของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา จำแนกตามสถาบันต่าง ๆ ของกองทัพอากาศ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏผลดังตาราง 1-3

ตาราง 1 จำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่างนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา จำแนกตามสถาบัน

สถาบันการศึกษา	จำนวนนายทหารนักเรียน และนายทหารนักศึกษา	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ
วิทยาลัยการทัพอากาศ	85	34	15.00
โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ	120	48	20.00
โรงเรียนนายทหารอากาศอาวุโส	96	39	17.00
โรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูง	180	72	31.00
โรงเรียนรวมสายวิทยาการ	101	41	17.00
รวม	582	234	100.00

จากตาราง 1 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนายทหารนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูง (ร้อยละ 31.00)

ตาราง 2 จำนวนนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษาจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา

เพศ	ชาย		หญิง		รวมทั้งหมด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ						
20 - 30 ปี	17	7.30	2	0.84	19	8.14
31 - 40 ปี	99	42.30	18	7.69	117	49.99
41 - 50 ปี	75	32.10	21	8.97	96	41.07
51 - 60 ปี	1	0.40	1	0.40	2	0.80
รวม	192	82.10	42	17.90	234	100.00
ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	24	10.30	3	1.30	27	11.60
ปริญญาตรี	142	60.70	28	11.90	170	72.60
สูงกว่าปริญญาตรี	26	11.10	11	4.70	37	15.80
รวม	192	82.10	42	17.90	234	100.00

จากตาราง 2 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 82.10) อายุระหว่าง 31-40 ปี (ร้อยละ 49.99) ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ชั้นปริญญาตรี (ร้อยละ 72.60)

ตาราง 3 ปริมาณการเข้าใช้หอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา

ปริมาณการเข้าใช้หอสมุด	สถาบันการศึกษา										รวม	ร้อยละ
	วิทยาลัย		โรงเรียนเสนาธิการ		โรงเรียนนายทหารอากาศ		โรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูง		โรงเรียนรวมสายวิทยาการ			
	การทัพอากาศ		ทหารอากาศ		อาวุธ							
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
มากกว่า 30 ครั้งต่อเดือน	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ตั้งแต่ 17 - 30 ครั้งต่อเดือน	1	0.46	8	3.41	3	1.27	2	0.87	1	0.46	15	6.47
ตั้งแต่ 4 - 16 ครั้งต่อเดือน	12	5.14	27	11.52	17	7.25	2	0.87	11	4.70	69	29.48
ไม่เกิน 3 ครั้งต่อเดือน	11	4.70	9	3.84	14	5.97	25	10.68	14	5.97	73	31.16
ไม่เคยเข้าใช้หอสมุด	11	4.70	5	2.13	4	1.71	43	18.38	14	5.97	77	32.89
รวม	35	15.00	49	20.90	38	16.2	72	30.80	40	17.10	234	100.00

จากตาราง 3 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างนายทหารฯ ส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าใช้หอสมุดมีร้อยละ 32.89 และเข้าใช้ไม่เกิน 3 ครั้งต่อเดือน ซึ่งถือว่าใช้น้อยอีกร้อยละ 31.16 รวมสองกลุ่มนี้มีร้อยละ 64.05 ส่วนกลุ่มผู้เข้าใช้ส่วนใหญ่เข้าใช้ 4 - 16 ครั้งต่อเดือน มีร้อยละ 29.48 เมื่อแยกตามสถาบันการศึกษากลุ่มที่ไม่เข้าใช้หรือใช้น้อยเป็นกลุ่มจากโรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูงมีร้อยละ 29.06

2. สภาพการใช้หอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา ปรากฏผล
ดังตาราง 4

ตาราง 4 สภาพการใช้หอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา

N = 84

ระดับสภาพการใช้หอสมุด	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. ความเห็นต่อความสำคัญของหอสมุดกองทัพอากาศ	4.27	0.73	มาก
2. การได้รับความรู้เรื่องการใช้หอสมุดกองทัพอากาศ			
2.1 ศึกษาด้วยตัวเอง	3.82	0.88	ปานกลาง
2.2 ศึกษาจากหนังสือการใช้ห้องสมุดทั่วไป	3.06	1.00	ปานกลาง
2.3 ศึกษาจากเว็บไซต์ของหอสมุดกองทัพอากาศ	2.47	1.15	น้อย
2.4 บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่แนะนำ	3.35	1.09	ปานกลาง
2.5 ผู้อื่นแนะนำ (เช่น ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน ผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นต้น)	2.88	1.09	ปานกลาง
2.6 จากประสบการณ์การใช้ห้องสมุดจากสถานศึกษาที่ผ่านเคยศึกษา	3.45	0.92	ปานกลาง
3. จุดมุ่งหมายในการเข้าใช้หอสมุดกองทัพอากาศ			
3.1 เพื่อเข้าไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมตามที่ผู้สอนแนะนำ	3.63	0.91	มาก
3.2 เพื่ออ่านเรื่องราวที่น่าสนใจจากวารสารและสิ่งพิมพ์	3.70	0.83	มาก
3.3 เพื่อศึกษาค้นคว้า และการทำรายงาน	4.19	0.77	มาก
3.4 เพื่อค้นหาข้อมูลประกอบการทำวิจัย / วิทยานิพนธ์	3.85	1.14	มาก
3.5 เพื่ออ่านเพิ่มพูนความรู้	3.83	0.80	มาก
3.6 เพื่อติดตามข่าวสารให้ทันต่อเหตุการณ์	3.44	0.96	ปานกลาง
3.7 เพื่อความบันเทิง และการพักผ่อน	2.88	1.07	ปานกลาง
3.8 เพื่อหาข้อมูลประกอบการอ่านหนังสือสอบ	2.53	1.09	ปานกลาง
3.9 เพื่อยืม – คืนหนังสือของหอสมุดกองทัพอากาศ	4.12	1.00	มาก
4. การค้นหาวัสดุสารสนเทศ			
4.1 สอบถามบรรณารักษ์	3.32	1.03	ปานกลาง
4.2 เดินดูตามชั้นหนังสือ	3.75	0.89	มาก
4.3 ให้เพื่อนช่วยหาให้	2.41	1.09	น้อย
4.4 ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นผู้หาให้	1.74	0.93	น้อย
4.5 สืบค้นจากตู้บัตรรายการ	2.68	1.28	ปานกลาง
4.6 สืบค้นจากคอมพิวเตอร์	3.74	1.12	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

ระดับสภาพการใช้หอสมุด	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
5. ประเภทของวัสดุสารสนเทศที่ใช้			
5.1 หนังสือความรู้ทั่วไปภาษาไทย	3.65	1.09	มาก
5.2 หนังสือความรู้ทั่วไปภาษาอังกฤษ	2.32	1.15	น้อย
5.3 หนังสืออ้างอิงภาษาไทย	3.41	1.22	ปานกลาง
5.4 หนังสืออ้างอิงภาษาอังกฤษ	2.19	1.15	น้อย
5.5 วารสารภาษาไทย	3.27	1.04	ปานกลาง
5.6 วารสารภาษาอังกฤษ	2.13	1.49	น้อย
5.7 หนังสือพิมพ์ภาษาไทย	3.25	1.28	ปานกลาง
5.8 หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ	2.02	1.03	น้อย
5.9 เอกสารวิจัย และวิทยานิพนธ์	3.74	1.31	มาก
5.10 เอกสารราชการ	2.76	1.15	ปานกลาง
5.11 เทปคาสเซ็ท	1.56	0.85	น้อย
5.12 วีดิทัศน์	1.63	0.90	น้อย
5.13 ซีดี วีซีดี และดีวีดี	1.68	0.97	น้อย
6. ประเภทบริการที่ใช้			
6.1 บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า	3.12	1.13	ปานกลาง
6.2 บริการยืม – คืนหนังสือ	4.21	0.95	มาก
6.3 บริการวารสารและหนังสือพิมพ์	3.06	1.13	ปานกลาง
6.4 บริการหนังสือทั่วไป	3.49	0.92	ปานกลาง
6.5 บริการหนังสืออ้างอิง	3.43	1.16	ปานกลาง
6.6 บริการเอกสารวิจัยและวิทยานิพนธ์	3.51	1.38	มาก
6.7 บริการเอกสารราชการ	2.60	1.11	ปานกลาง
6.8 บริการยืมระหว่างห้องสมุด	2.19	1.35	น้อย
6.9 บริการถ่ายเอกสาร	2.49	1.29	น้อย
6.10 บริการโสตทัศนูปกรณ์	1.93	0.96	น้อย
6.11 บริการอินเทอร์เน็ต	1.78	0.95	น้อย
6.12 บริการแนะนำการใช้หอสมุดกองทัพอากาศ	2.34	1.01	น้อย
6.13 บริการห้องใช้สอยประสม	1.93	1.10	น้อย
6.14 บริการสืบค้นฐานข้อมูลหนังสือด้วยคอมพิวเตอร์	3.09	1.29	ปานกลาง
7. ปริมาณสารสนเทศที่สามารถค้นหาได้ในรอบปี	3.76	0.84	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

ระดับสภาพการใช้หอสมุด	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
8. การแก้ปัญหาในการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศ			
8.1 ถามบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ให้บริการตอบคำถามและช่วยกันค้นคว้า	3.96	0.89	มาก
8.2 ถามเพื่อนหรือผู้เข้าใช้หอสมุดกองทัพอากาศคนอื่น ๆ	2.89	1.02	ปานกลาง
8.3 ศึกษาค้นคว้าและแก้ปัญหาด้วยตนเอง	3.72	0.87	มาก
8.4 ออกจากหอสมุดกองทัพอากาศเพราะไม่ทราบว่าจะแก้ปัญหาอย่างไร	1.57	0.84	น้อย

จากตาราง 4 แสดงว่า นายทหารฯ กลุ่มผู้เข้าใช้หอสมุดกองทัพอากาศมีความเห็นต่อความสำคัญของหอสมุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$)

ด้านการได้รับความรู้เรื่องการใช้หอสมุดพบว่า นายทหารฯ ได้รับความรู้ในระดับปานกลางจากการศึกษาด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.82$) จากประสบการณ์การใช้ห้องสมุดจากสถานศึกษาที่ได้เคยศึกษา ($\bar{X} = 3.45$) และจากบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่แนะนำ ($\bar{X} = 3.35$)

จุดมุ่งหมายในการเข้าใช้หอสมุดพบว่า นายทหารฯ มีจุดมุ่งหมายในการเข้าใช้ในระดับมาก 6 ข้อ ดังนี้ เพื่อศึกษาค้นคว้าและทำรายงาน ($\bar{X} = 4.19$) เพื่อยืม-คืนหนังสือ ($\bar{X} = 4.12$) เพื่อค้นหาข้อมูลประกอบการทำวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ ($\bar{X} = 3.85$) เพื่ออ่านเพิ่มพูนความรู้ ($\bar{X} = 3.83$) เพื่ออ่านเรื่องราวที่น่าสนใจจากวารสารและหนังสือพิมพ์ ($\bar{X} = 3.70$) เพื่อเข้าไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมตามที่คุณสอนแนะนำ ($\bar{X} = 3.63$)

ด้านวิธีการค้นหาวัดสารสนเทศพบว่า นายทหารฯ ใช้วิธีการค้นหาในระดับมาก 2 วิธี คือ เดินดูตามชั้นหนังสือ ($\bar{X} = 3.75$) และสืบค้นจากคอมพิวเตอร์ ($\bar{X} = 3.74$)

ประเภทของวัสดุสารสนเทศที่ใช้พบว่า นายทหารฯ มีการใช้วัสดุสารสนเทศในระดับมากอยู่ 2 ประเภท คือ เอกสารวิจัย และวิทยานิพนธ์ ($\bar{X} = 3.74$) และหนังสือความรู้ทั่วไปภาษาไทย ($\bar{X} = 3.65$) ส่วนวัสดุสารสนเทศที่ใช้ในระดับปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป คือ หนังสืออ้างอิงภาษาไทย ($\bar{X} = 3.41$) วารสารภาษาไทย ($\bar{X} = 3.27$) และหนังสือพิมพ์ภาษาไทย ($\bar{X} = 3.25$)

ประเภทบริการที่ใช้พบว่า นายทหารฯ มีการใช้บริการในระดับมาก 2 ข้อ คือ บริการยืม-คืนหนังสือ ($\bar{X} = 4.21$) และบริการเอกสารวิจัยและวิทยานิพนธ์ ($\bar{X} = 3.51$) และบริการที่ใช้ในระดับปานกลางมี 6 ประเภท คือ บริการหนังสือทั่วไป ($\bar{X} = 3.49$) บริการหนังสืออ้างอิง ($\bar{X} = 3.43$) บริการตอบคำถามและช่วยกันค้นคว้า ($\bar{X} = 3.12$) บริการสืบค้นฐานข้อมูลหนังสือด้วยคอมพิวเตอร์ ($\bar{X} = 3.09$) บริการวารสารและหนังสือพิมพ์ ($\bar{X} = 3.06$) และบริการเอกสารราชการ ($\bar{X} = 2.60$)

โดยรวมปริมาณสารสนเทศที่นายทหารฯ สามารถค้นหาได้ในรอบปีอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$)

การแก้ปัญหาในการใช้บริการหอสมุดพบว่า เมื่อพบปัญหาในการใช้บริการนายทหารฯ ใช้วิธีการแก้ปัญหาในระดับมาก 2 วิธี คือ สอบถามบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ให้บริการตอบคำถามและช่วยกันค้นคว้า ($\bar{X} = 3.96$) และศึกษาค้นคว้าและแก้ปัญหาด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.72$)

3. ปัญหาในการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา
ปรากฏผลดังตาราง 5

ตาราง 5 ปัญหาในการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา

ระดับของปัญหา	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
ปัญหาด้านการบริการ			
1. บริการตอบคำถามและช่วยกันค้นคว้า			
1.1 เจ้าหน้าที่ตอบคำถามได้ไม่ตรงตามความต้องการ	2.16	0.95	น้อย
1.2 เจ้าหน้าที่ใช้เวลาในการหาคำตอบ	2.26	0.92	น้อย
1.3 โต๊ะบริการตอบคำถามตั้งอยู่ในบริเวณที่ไม่สะดวกในการเข้าใช้	1.94	0.96	น้อย
รวม	2.12	0.80	น้อย
2. บริการยืม – คืน			
2.1 ไม่ทราบระเบียบการยืม – คืนหนังสือ	1.68	0.84	น้อย
2.2 ระยะเวลาที่ให้ยืมหนังสือน้อย (ยืมได้ไม่เกิน 7 วัน)	2.82	1.40	ปานกลาง
2.3 จำนวนเล่มหนังสือที่ให้ยืมน้อยไม่เพียงพอกับความต้องการ (ยืมได้ครั้งละ 3 เล่ม)	3.14	1.37	ปานกลาง
2.4 ค่าปรับหนังสือที่ส่งเกินกำหนดแพงเกินไป (ค่าปรับ 5 บาท/เล่ม/วัน)	2.45	1.37	น้อย
2.5 การให้บริการยืม – คืนล่าช้า	2.02	1.07	น้อย
2.6 ขั้นตอนการยืม – คืนยุ่งยาก	1.76	1.01	น้อย
รวม	2.31	0.78	น้อย
3. บริการวารสารและหนังสือพิมพ์			
3.1 จำนวนวารสารที่มีให้บริการไม่เพียงพอกับการใช้	2.50	1.19	น้อย
3.2 จำนวนวารสารทางด้านการทหารการบินที่มีให้บริการไม่เพียงพอกับการใช้	2.39	1.11	น้อย
3.3 จำนวนหนังสือพิมพ์ที่มีให้บริการไม่เพียงพอกับการใช้	2.40	1.25	น้อย
3.4 ไม่มีเครื่องมือช่วยค้นหาวารสารฉบับล่วงหน้า	2.47	1.14	น้อย
3.5 วารสารใหม่ออกให้บริการล่าช้า	2.58	1.15	ปานกลาง
รวม	2.47	0.94	น้อย
4. บริการหนังสือทั่วไป			
4.1 จำนวนหนังสือไม่เพียงพอกับความต้องการ	2.74	1.14	ปานกลาง
4.2 จำนวนหนังสือเฉพาะสาขาวิชาไม่เพียงพอกับความต้องการ	2.88	1.18	ปานกลาง
4.3 จำนวนหนังสือที่ใช้เพื่อประกอบการเรียนไม่เพียงพอกับความต้องการ	2.87	1.18	ปานกลาง
4.3 จำนวนหนังสือทางด้านการทหารและการบินไม่เพียงพอกับความต้องการ	2.69	1.12	ปานกลาง

ตาราง 5 (ต่อ)

ระดับของปัญหา	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
4.5 หาหนังสือเล่มที่ต้องการไม่พบเสมอ	2.62	1.07	ปานกลาง
4.6 หนังสือที่ให้บริการล้าสมัย	2.51	1.06	ปานกลาง
4.7 หนังสืออยู่ในสภาพเก่า ชำรุดเสียหาย	2.03	0.98	น้อย
รวม	2.62	0.89	ปานกลาง
5. บริการหนังสืออ้างอิง			
5.1 จำนวนหนังสืออ้างอิงทางด้านการทหาร และการบินไม่เพียงพอกับความต้องการ	2.45	1.11	น้อย
5.2 หาหนังสืออ้างอิงเล่มที่ต้องการไม่พบเสมอ	2.33	1.04	น้อย
5.3 ไม่ได้รับความสะดวกในการเข้าใช้ หนังสืออ้างอิง	1.96	0.92	น้อย
5.4 ไม่มีเครื่องมือช่วยค้นหนังสืออ้างอิง	2.03	0.96	น้อย
5.5 หนังสืออยู่ในสภาพที่เก่าชำรุดเสียหาย	1.81	0.85	น้อย
รวม	2.12	0.76	น้อย
6. บริการเอกสารวิจัย และวิทยานิพนธ์			
6.1 จำนวนเอกสารวิจัย และวิทยานิพนธ์ทางด้านการทหาร และการบินไม่เพียงพอกับความต้องการ	2.32	1.10	น้อย
6.2 ไม่ได้รับความสะดวกในการเข้าใช้เอกสารวิจัย และวิทยานิพนธ์	1.78	0.92	น้อย
6.3 ไม่ได้รับความสะดวกในการใช้คู่มือรายชื่อเอกสารวิจัย และวิทยานิพนธ์	1.87	1.00	น้อย
6.4 หาเอกสารวิจัย และวิทยานิพนธ์เล่มที่ต้องการไม่พบเสมอ	2.04	1.08	น้อย
6.5 เอกสารวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่มีไม่สามารถนำไปใช้เพื่อการประกอบรายงาน หรือเอกสารวิจัยได้	2.01	1.07	น้อย
รวม	2.00	0.88	น้อย
7. บริการเอกสารราชการ (เอกสารที่หน่วยงานต่าง ๆ ของกองทัพอากาศจัดทำขึ้น)			
7.1 จำนวนเอกสารราชการไม่เพียงพอกับความต้องการ	2.12	0.97	น้อย
7.2 ไม่ได้รับความสะดวกในการเข้าใช้เอกสารราชการ	1.85	0.84	น้อย
7.3 หาเอกสารราชการที่ต้องการไม่พบเสมอ	2.07	0.96	น้อย
7.4 ไม่มีเครื่องมือช่วยค้นเอกสารราชการ	1.97	0.92	น้อย
รวม	2.00	0.82	น้อย

ตาราง 5 (ต่อ)

ระดับของปัญหา	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
8.3 ภายในห้องสมุดไม่มีป้ายบอกตำแหน่งที่ตั้งและแนะนำบริการต่าง ๆ การสืบค้นฐานข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์	2.28	1.06	น้อย
9. บริการสืบค้นฐานข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์			
9.1 จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอกับการใช้	2.87	1.27	ปานกลาง
9.2 วิธีสืบค้นข้อมูลยุ่งยาก	2.24	1.00	น้อย
9.3 ข้อมูลบนหน้าจอคอมพิวเตอร์พิมพ์ผิดพลาตบ่อยครั้ง	1.99	0.92	น้อย
รวม	2.16	0.92	น้อย
9.4 นำข้อมูลที่ได้ไปค้นหาหนังสือที่ต้องการไม่พบเสมอ	2.23	1.13	น้อย
9.5 เครื่องคอมพิวเตอร์ไม่อยู่ในสภาพพร้อมให้บริการ	2.07	1.04	น้อย
รวม	2.28	0.86	น้อย
รวมปัญหาทางด้านการบริการ	2.23	0.61	น้อย
ปัญหาด้านอาคารสถานที่			
10. อาคารสถานที่			
10.1 หอสมุดกองทัพอากาศตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ไม่สะดวกในการเข้าใช้	1.68	1.02	น้อย
10.2 ที่นั่งอ่านหนังสือไม่เพียงพอกับความต้องการ	1.74	0.99	น้อย
10.3 เครื่องปรับอากาศภายในหอสมุดกองทัพอากาศเสียบ่อย	1.60	0.88	น้อย
10.4 ภายในหอสมุดกองทัพอากาศมีเสียงดังรบกวน	1.66	1.00	น้อย
10.5 ไม่ได้รับความสะดวกในการขอเข้าใช้ห้องประชุมหอสมุดกองทัพอากาศ	1.66	0.98	น้อย
รวมปัญหาทางด้านอาคารสถานที่	1.67	0.80	น้อย
ปัญหาด้านเจ้าหน้าที่			
11. เจ้าหน้าที่			
11.1 เจ้าหน้าที่หอสมุดกองทัพอากาศมีจำนวนน้อยให้บริการไม่เพียงพอ	2.22	1.14	น้อย
11.2 เจ้าหน้าที่หอสมุดกองทัพอากาศปฏิบัติงานล่าช้า	1.93	0.98	น้อย
11.3 เจ้าหน้าที่หอสมุดกองทัพอากาศไม่สุภาพ	1.68	0.85	น้อย
รวมปัญหาด้านเจ้าหน้าที่	1.94	0.83	น้อย
รวมปัญหาทุกด้าน	1.95	0.66	น้อย

จากตาราง 5 แสดงว่า นายทหารฯ มีปัญหาในการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.95$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการบริการ ด้านอาคารสถานที่ และด้านเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับน้อยเช่นกัน ($\bar{X} = 2.23, 1.67$, และ 1.94 ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่เป็นปัญหาในระดับปานกลางมีดังนี้

- เรื่องบริการยืม-คืน มีปัญหาจำนวนเล่มหนังสือที่ให้ยืมน้อยไม่เพียงพอกับความต้องการ ($\bar{X} = 3.14$) และระยะเวลาที่ให้ยืมหนังสือน้อย ($\bar{X} = 2.85$)
- เรื่องบริการวารสารและหนังสือพิมพ์ มีปัญหาวารสารใหม่ออกล่าช้า ($\bar{X} = 2.58$)
- เรื่องบริการหนังสือทั่วไป มีปัญหาจำนวนหนังสือเฉพาะสาขาวิชาไม่เพียงพอกับความต้องการ ($\bar{X} = 2.88$) จำนวนหนังสือที่ใช้เพื่อประกอบการเรียนไม่เพียงพอกับความต้องการ ($\bar{X} = 2.87$) จำนวนหนังสือไม่เพียงพอกับความต้องการ ($\bar{X} = 2.74$) จำนวนหนังสือทางด้านการทหารและการบินไม่เพียงพอกับความต้องการ ($\bar{X} = 2.69$) หาหนังสือเล่มที่ต้องการไม่พบเสมอ ($\bar{X} = 2.62$) หนังสือที่ให้บริการล้าสมัย ($\bar{X} = 2.51$)
- เรื่องบริการสืบค้นฐานข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ มีปัญหาจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอกับการใช้ ($\bar{X} = 2.87$)

4. เปรียบเทียบปัญหาในการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและ
นายทหารนักศึกษา จำแนกตามสถาบันการศึกษาของกองทัพอากาศ ปรากฏผลดังตาราง 6

ตาราง 6 เปรียบเทียบปัญหาในการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหาร-
นักศึกษา จำแนกตามสถาบันการศึกษาของกองทัพอากาศ

ปัญหาในการใช้หอสมุด	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
ปัญหาด้านการบริการ					
1. บริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า					
1.1 เจ้าหน้าที่ตอบคำถามได้ไม่ตรงตาม ความต้องการ	ระหว่างกลุ่ม	4	3.96	0.99	1.09
	ภายในกลุ่ม	79	71.70	0.91	
	รวม	83	75.66		
1.2 เจ้าหน้าที่ใช้เวลาในการหาคำตอบ	ระหว่างกลุ่ม	4	2.74	0.68	0.80
	ภายในกลุ่ม	79	67.49	0.85	
	รวม	83	70.23		
1.3 โต๊ะบริการตอบคำถามตั้งอยู่ในบริเวณที่ ไม่สะดวกในการเข้าใช้	ระหว่างกลุ่ม	4	4.47	1.12	1.22
	ภายในกลุ่ม	79	72.23	0.91	
	รวม	83	76.70		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	4	3.10	0.77	1.21
	ภายในกลุ่ม	79	50.63	0.64	
	รวม	83	53.73		
2. บริการยืม-คืน					
2.1 ไม่ทราบระเบียบการยืม – คืนหนังสือ	ระหว่างกลุ่ม	4	5.03	1.25	1.86
	ภายในกลุ่ม	79	53.29	0.67	
	รวม	83	58.32		
2.2 ระยะเวลาที่ให้ยืมหนังสือน้อย (ยืมได้ ไม่เกิน 7 วัน)	ระหว่างกลุ่ม	4	13.81	3.45	1.81
	ภายในกลุ่ม	79	150.51	1.90	
	รวม	83	164.32		
2.3 จำนวนเล่มหนังสือที่ให้ยืมน้อยไม่ เพียงพอกับความต้องการ (ยืมได้ครั้งละ 3 เล่ม)	ระหว่างกลุ่ม	4	6.87	1.72	0.91
	ภายในกลุ่ม	79	149.41	1.89	
	รวม	83	156.28		
2.4 ค่าปรับหนังสือที่ส่งเกินกำหนดแพงเกิน ไป (ค่าปรับ 5 บาท/เล่ม/วัน)	ระหว่างกลุ่ม	4	3.25	0.81	0.42
	ภายในกลุ่ม	79	153.56	1.94	
	รวม	83	156.81		

ตาราง 6 (ต่อ)

ปัญหาในการใช้หอสมุด	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
2.5 การให้บริการยืม-คืนล่าช้า	ระหว่างกลุ่ม	4	12.81	3.04	2.87*
	ภายในกลุ่ม	79	83.77	1.06	
	รวม	83	95.95		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	4	7.16	1.79	1.81
	ภายในกลุ่ม	79	78.07	0.99	
	รวม	83	85.23		
3. บริการวารสารและหนังสือพิมพ์					
3.1 จำนวนวารสารที่มีให้บริการไม่เพียงพอกับการใช้	ระหว่างกลุ่ม	4	2.07	0.52	0.35
	ภายในกลุ่ม	79	116.93	1.48	
	รวม	83	119.00		
3.2 จำนวนวารสารทางด้านการทหารการบินที่มีให้บริการไม่เพียงพอกับการใช้	ระหว่างกลุ่ม	4	4.89	1.22	0.99
	ภายในกลุ่ม	79	97.14	1.23	
	รวม	83	102.03		
3.3 จำนวนหนังสือพิมพ์ที่มีให้บริการไม่เพียงพอกับการใช้	ระหว่างกลุ่ม	4	3.69	1.22	0.57
	ภายในกลุ่ม	79	126.54	1.60	
	รวม	83	130.23		
3.4 ไม่มีเครื่องมือช่วยค้นหาวารสารฉบับล่วงหน้า	ระหว่างกลุ่ม	4	7.67	1.92	1.49
	ภายในกลุ่ม	79	101.28	1.28	
	รวม	83	108.95		
3.5 วารสารใหม่ออกให้บริการล่าช้า	ระหว่างกลุ่ม	4	7.67	1.91	1.47
	ภายในกลุ่ม	79	102.74	1.30	
	รวม	83	110.41		
4. บริการหนังสือทั่วไป					
4.1 จำนวนหนังสือไม่เพียงพอกับความต้องการ	ระหว่างกลุ่ม	4	16.41	4.10	3.53*
	ภายในกลุ่ม	79	91.82	1.16	
	รวม	83	108.23		
4.2 จำนวนหนังสือเฉพาะสาขาวิชาไม่เพียงพอกับความต้องการ	ระหว่างกลุ่ม	4	14.24	3.56	2.74*
	ภายในกลุ่ม	79	102.57	1.30	
	รวม	83	116.81		
4.3 จำนวนหนังสือที่ใช้เพื่อประกอบการเรียนไม่เพียงพอกับความต้องการ	ระหว่างกลุ่ม	4	12.05	3.01	2.30
	ภายในกลุ่ม	79	103.51	1.31	
	รวม	83	115.56		

ตาราง 6 (ต่อ)

ปัญหาในการใช้หอสมุด	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
4.4 จำนวนหนังสือทางด้านการทหารและ การบินไม่เพียงพอกับความต้องการ	ระหว่างกลุ่ม	4	14.16	3.54	3.04*
	ภายในกลุ่ม	79	91.79	1.16	
	รวม	83	105.95		
4.5 หาหนังสือเล่มที่ต้องการไม่พบเสมอ	ระหว่างกลุ่ม	4	12.64	3.16	3.00*
	ภายในกลุ่ม	79	83.17	1.05	
	รวม	83	95.81		
4.6 หนังสือที่ให้บริการล้าสมัย	ระหว่างกลุ่ม	4	7.99	2.00	1.85
	ภายในกลุ่ม	79	84.99	1.07	
	รวม	83	92.98		
4.7 หนังสืออยู่ในสภาพเก่า ชำรุดเสียหาย	ระหว่างกลุ่ม	4	5.16	1.29	1.34
	ภายในกลุ่ม	79	75.73	0.96	
	รวม	83	80.89		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	4	9.99	2.50	3.50*
	ภายในกลุ่ม	79	56.39	0.71	
	รวม	83	66.38		
5. บริการหนังสืออ้างอิง					
5.1 จำนวนหนังสืออ้างอิงทางด้านการทหาร และการบินไม่เพียงพอกับความต้องการ	ระหว่างกลุ่ม	4	4.61	1.15	0.92
	ภายในกลุ่ม	79	98.20	1.24	
	รวม	83	102.81		
5.2 หาหนังสืออ้างอิงเล่มที่ต้องการไม่พบ เสมอ	ระหว่างกลุ่ม	4	15.39	3.85	4.04**
	ภายในกลุ่ม	79	75.27	0.95	
	รวม	83	90.66		
5.3 ไม่ได้รับความสะดวกในการเข้าใช้ หนังสืออ้างอิง	ระหว่างกลุ่ม	4	11.31	2.83	3.75**
	ภายในกลุ่ม	79	59.58	0.75	
	รวม	83	70.89		
5.4 ไม่มีเครื่องมือช่วยค้นหาหนังสืออ้างอิง	ระหว่างกลุ่ม	4	8.55	2.14	2.47
	ภายในกลุ่ม	79	68.34	0.86	
	รวม	83	76.89		
5.5 หนังสืออยู่ในสภาพที่เก่า ชำรุดเสียหาย	ระหว่างกลุ่ม	4	5.15	1.29	1.82
	ภายในกลุ่ม	79	55.80	0.70	
	รวม	83	60.95		

ตาราง 6 (ต่อ)

ปัญหาในการใช้หอสมุด	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
รวม	ระหว่างกลุ่ม	4	7.51	1.87	3.63**
	ภายในกลุ่ม	79	40.82	0.51	
	รวม	83	48.33		
6. บริการเอกสารวิจัย และวิทยานิพนธ์					
6.1 จำนวนเอกสารวิจัย และวิทยานิพนธ์ ทางด้านการทหาร และการบินไม่เพียง พอกับความต้องการ	ระหว่างกลุ่ม	4	6.45	1.61	1.35
	ภายในกลุ่ม	79	93.87	1.19	
	รวม	83	100.32		
6.2 ไม่ได้รับความสะดวกในการเข้าใช้ เอกสารวิจัยและวิทยานิพนธ์	ระหว่างกลุ่ม	4	6.90	1.72	2.15
	ภายในกลุ่ม	79	63.24	0.80	
	รวม	83	70.14		
6.3 ไม่ได้รับความสะดวกในการใช้คู่มือ รายชื่อเอกสารวิจัยและวิทยานิพนธ์	ระหว่างกลุ่ม	4	7.42	1.85	1.92
	ภายในกลุ่ม	79	76.14	0.96	
	รวม	83	83.56		
6.4 หาเอกสารวิจัย และวิทยานิพนธ์เล่มที่ ต้องการไม่พบเสมอ	ระหว่างกลุ่ม	4	15.53	3.88	3.72**
	ภายในกลุ่ม	79	82.28	1.04	
	รวม	83	97.81		
6.5 เอกสารวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่มีไม่ สามารถนำไปใช้เพื่อการประกอบ รายงานหรือเอกสารวิจัยได้	ระหว่างกลุ่ม	4	14.24	3.56	3.48*
	ภายในกลุ่ม	79	80.74	1.02	
	รวม	83	94.98		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	4	7.78	1.94	2.72*
	ภายในกลุ่ม	79	56.41	0.71	
	รวม	83	64.19		
7. บริการเอกสารราชการ (เอกสารที่หน่วยงาน ต่าง ๆ ของกองทัพอากาศจัดทำขึ้น)					
7.1 จำนวนเอกสารราชการไม่เพียงพอกับ ความต้องการ	ระหว่างกลุ่ม	4	7.99	1.99	2.22
	ภายในกลุ่ม	79	70.82	0.89	
	รวม	83	78.81		
7.2 ไม่ได้รับความสะดวกในการเข้าใช้ เอกสารราชการ	ระหว่างกลุ่ม	4	3.45	0.86	1.24
	ภายในกลุ่ม	79	54.83	0.69	
	รวม	83	58.28		
7.3 หาเอกสารราชการที่ต้องการไม่พบเสมอ	ระหว่างกลุ่ม	4	6.84	1.71	1.91
	ภายในกลุ่ม	79	70.73	0.89	
	รวม	83	77.57		

ตาราง 6 (ต่อ)

ปัญหาในการใช้หอสมุด	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
7.4 ไม่มีเครื่องมือช่วยค้นเอกสารราชการ	ระหว่างกลุ่ม	4	5.17	1.29	1.57
	ภายในกลุ่ม	79	64.78	0.82	
	รวม	83	69.95		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	4	4.91	1.23	1.87
	ภายในกลุ่ม	79	51.83	0.65	
	รวม	83	56.74		
8. บริการแนะนำการใช้หอสมุดกองทัพอากาศ					
8.1 ไม่มีคู่มือแนะนำการใช้หอสมุดกองทัพ อากาศ	ระหว่างกลุ่ม	4	3.52	0.88	0.75
	ภายในกลุ่ม	79	92.04	1.16	
	รวม	83	95.56		
8.2 เจ้าหน้าที่แนะนำการใช้หอสมุดกองทัพ อากาศได้ไม่ชัดเจนเข้าใจยาก	ระหว่างกลุ่ม	4	3.49	0.87	0.85
	ภายในกลุ่ม	79	80.51	1.02	
	รวม	83	84.00		
8.3 ภายในห้องสมุดไม่มีป้ายบอกตำแหน่งที่ ตั้งและแนะนำบริการต่าง ๆ	ระหว่างกลุ่ม	4	2.94	0.73	0.64
	ภายในกลุ่ม	79	90.20	1.14	
	รวม	83	93.14		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	4	3.13	0.78	0.92
	ภายในกลุ่ม	79	67.20	0.85	
	รวม	83	70.33		
9. บริการสืบค้นฐานข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์					
9.1 จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอ กับการใช้	ระหว่างกลุ่ม	4	20.08	5.02	3.49*
	ภายในกลุ่ม	79	113.48	1.43	
	รวม	83	133.56		
9.2 วิธีสืบค้นข้อมูลยุ่งยาก	ระหว่างกลุ่ม	4	2.88	0.72	0.71
	ภายในกลุ่ม	79	80.35	1.01	
	รวม	83	82.23		
9.3 ข้อมูลบนหน้าจอคอมพิวเตอร์พิมพ์ ผิดพลาดบ่อยครั้ง	ระหว่างกลุ่ม	4	4.00	1.00	1.18
	ภายในกลุ่ม	79	66.98	0.85	
	รวม	83	70.98		
9.4 นำข้อมูลที่ได้ไปค้นหาหนังสือที่ต้องการ ไม่พบเสมอ	ระหว่างกลุ่ม	4	11.71	2.93	2.42
	ภายในกลุ่ม	79	95.52	1.21	
	รวม	83	107.23		

ตาราง 6 (ต่อ)

ปัญหาในการใช้หอสมุด	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
9.5 เครื่องคอมพิวเตอร์ไม่อยู่ในสภาพพร้อม ให้บริการ	ระหว่างกลุ่ม	4	5.28	1.32	1.23
	ภายในกลุ่ม	79	84.29	1.06	
	รวม	83	89.57		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	4	6.65	1.66	2.39
	ภายในกลุ่ม	79	54.88	0.69	
	รวม	83	61.53		
รวมปัญหาด้านการบริการ	ระหว่างกลุ่ม	4	3.90	0.97	0.03
	ภายในกลุ่ม	79	27.74	0.35	
	รวม	83	31.64		
ปัญหาด้านอาคารสถานที่					
10. อาคารสถานที่					
10.1 หอสมุดกองทัพอากาศตั้งอยู่ในพื้นที่ ที่ไม่สะดวกในการเข้าใช้	ระหว่างกลุ่ม	4	3.25	0.81	0.77
	ภายในกลุ่ม	79	83.07	1.05	
	รวม	83	86.32		
10.2 ที่นั่งอ่านหนังสือไม่เพียงพอกับความ ต้องการ	ระหว่างกลุ่ม	4	4.75	1.19	1.21
	ภายในกลุ่ม	79	77.48	0.98	
	รวม	83	82.23		
10.3 เครื่องปรับอากาศภายในหอสมุด กองทัพอากาศเสียบ่อย	ระหว่างกลุ่ม	4	3.93	0.98	1.29
	ภายในกลุ่ม	79	60.10	0.76	
	รวม	83	64.03		
10.4 ภายในหอสมุดกองทัพอากาศมีเสียง ดังรบกวน	ระหว่างกลุ่ม	4	3.41	0.85	0.85
	ภายในกลุ่ม	79	79.25	1.00	
	รวม	83	82.66		
10.5 ไม่ได้ความสะดวกในการขอเข้าใช้ ห้องประชุมหอสมุดกองทัพอากาศ	ระหว่างกลุ่ม	4	5.35	1.33	1.40
	ภายในกลุ่ม	79	75.31	0.95	
	รวม	83	80.66		
รวมปัญหาด้านอาคารสถานที่	ระหว่างกลุ่ม	4	3.33	0.83	1.32
	ภายในกลุ่ม	79	49.84	0.63	
	รวม	83	53.17		

ตาราง 6 (ต่อ)

ปัญหาในการใช้หอสมุด	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ปัญหาด้านเจ้าหน้าที่					
11. ปัญหาด้านเจ้าหน้าที่					
11.1 เจ้าหน้าที่หอสมุดกองทัพอากาศมีจำนวนน้อยให้บริการไม่เพียงพอ	ระหว่างกลุ่ม	4	4.63	1.15	0.87
	ภายในกลุ่ม	79	104.07	1.31	
	รวม	83	108.70		
11.2 เจ้าหน้าที่หอสมุดกองทัพอากาศปฏิบัติงานล่าช้า	ระหว่างกลุ่ม	4	6.52	1.63	1.76
	ภายในกลุ่ม	79	73.05	0.92	
	รวม	83	79.57		
11.3 เจ้าหน้าที่หอสมุดกองทัพอากาศไม่สุภาพ	ระหว่างกลุ่ม	4	4.25	1.06	1.49
	ภายในกลุ่ม	79	56.07	0.71	
	รวม	83	60.32		
รวมปัญหาด้านเจ้าหน้าที่	ระหว่างกลุ่ม	4	4.06	1.01	1.48
	ภายในกลุ่ม	79	53.90	0.68	
	รวม	83	57.96		
รวมปัญหาทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	4	3.33	0.83	1.98
	ภายในกลุ่ม	79	33.16	0.42	
	รวม	83	36.49		

$$F_{(.05; df 4, 79)} = 2.48$$

$$F_{(.01; df 4, 79)} = 3.56$$

จากตาราง 6 แสดงว่า นายทหารฯ ที่สังกัดสถาบันการศึกษาต่างกัันมีปัญาในการใช้หอสมุดกองทัพอากาศโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 1 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านไม่แตกต่างกันเช่นกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้านพบว่า นายทหารฯ ด้านการบริการยืม-คืนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องการให้บริการยืม-คืนล่าช้า

ในข้อการบริการหนังสือทั่วไปโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อย่อยพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องจำนวนหนังสือไม่เพียงพอกับความต้งการ จำนวนหนังสือเฉพาะสาขาวิชาไม่เพียงพอกับความต้งการ จำนวนหนังสือทางด้านการทหารและการบินไม่เพียงพอกับความต้งการ และหาหนังสือเล่มที่ต้งการไม่พบเสมอ

ด้านบริการหนังสืออ้างอิงโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในเรื่องการหาหนังสืออ้างอิงเล่มที่ต้องการไม่พบเสมอ ไม่ได้รับความสะดวกในการเข้าใช้หนังสืออ้างอิง

เพื่อให้ทราบว่านายทหารฯ ที่สังกัดสถาบันการศึกษาที่ต่างกัน คู่ใดมีปัญหาในการใช้บริการหอสมุดแตกต่างกัน จึงนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ Sheffe' โดยตั้งค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปรากฏผลดังตาราง 7

ตาราง 7 เปรียบเทียบปัญหาด้านบริการหนังสืออ้างอิงในเรื่องการหาหนังสืออ้างอิงไม่พบตามตัวแปรสถาบันการศึกษา ตามตัวแปรที่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

บริการหนังสืออ้างอิง							
3.2 หาหนังสืออ้างอิงเล่มที่ต้องการไม่พบ		วทอ.	ร.ร.	ร.ร.	ร.ร.	ร.ร.	
	$\bar{X}$		รวมสายฯ	นอส	สธ.	นฝ.	
		1.69	1.83	2.30	2.65	3.25	
	วทอ.	1.69	-	0.14	0.61	0.96	1.56*
	ร.ร.รวมสายฯ	1.83	-	-	0.47	0.82	1.42*
	ร.ร.นอส.	2.30			-	0.35	0.95
	ร.ร. สธ.	2.65	-	-	-	-	0.60
	ร.ร.นฝ.	3.25			-	-	-

จากตาราง 7 แสดงว่านายทหารฯ โรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูงมีปัญหาในการหาหนังสืออ้างอิงไม่พบมากกว่านายทหารฯ วิทยาลัยการทัพอากาศ และโรงเรียนรวมสายวิทยาการ ส่วนข้ออื่น ๆ เมื่อนำมาทดสอบรายคู่ไม่พบความแตกต่าง

5. ความต้องการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา ปรากฏผลดังตาราง 8

ตาราง 8 ความต้องการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา

ความต้องการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. ต้องการให้มีบริการยืมระหว่างห้องสมุดกับห้องสมุดสถาบัน อุดมศึกษาต่าง ๆ	3.54	1.04	มาก
2. ต้องการให้มีบริการยืมระหว่างห้องสมุดกับหน่วยงานราชการ (เช่น ห้องสมุดกระทรวงกลาโหม ห้องสมุดทหารบก เป็นต้น)	3.69	1.05	มาก
3. ต้องการให้มีบริการตัดบทความข่าวจากหนังสือพิมพ์มาเก็บไว้	3.68	1.06	มาก
4. ต้องการให้เพิ่มรายชื่อวารสารทางด้านวิชาการ (เช่น วารสารทาง ด้านคอมพิวเตอร์ วารสารทางด้านสังคมศาสตร์ เป็นต้น)	3.74	0.93	มาก
5. ต้องการให้เพิ่มรายชื่อหนังสือพิมพ์ภาษาไทยที่มีให้บริการ	3.38	1.12	มาก
6. ต้องการให้เพิ่มรายชื่อหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษที่มีให้บริการ	3.03	1.18	ปานกลาง
7. ต้องการให้มีการสืบค้นสารสนเทศของหอสมุดกองทัพอากาศใน รูปแบบออนไลน์	3.84	1.06	มาก
8. ต้องการสืบค้นฐานข้อมูลทางด้านทหาร และการบินจากซีดีรอม	3.81	1.04	มาก
9. ต้องการให้มีบริการรวบรวมบรรณานุกรมเฉพาะเรื่อง	3.74	0.90	มาก
10. ต้องการให้มีบริการตรวจชำระวารสารภาษาไทย และภาษาอังกฤษ	3.53	1.01	มาก
11. ต้องการให้มีบริการจัดทำบรรณานุกรม และสาระสังเขปเอกสารวิจัย	3.64	0.95	มาก
12. ต้องการให้มีบริการข่าวสารทันสมัย	4.08	0.86	มาก
13. ต้องการให้ขยายเวลาในการเปิด – ปิดหอสมุดกองทัพอากาศ	3.84	1.15	มาก
14. ต้องการให้หอสมุดกองทัพอากาศเปิดให้บริการในวันเสาร์และ วันอาทิตย์	3.95	1.19	มาก
15. ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารของหอสมุดกองทัพอากาศ ไปยังหน่วยงานภายในกองทัพอากาศ	4.26	0.89	มาก
รวม	3.71	0.72	มาก

จากตาราง 8 แสดงว่า นายทหารฯ มีความต้องการใช้บริการต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากที่ทางหอสมุด
จัดให้บริการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีความต้องการบริการอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ย
ตั้งแต่ 3.80 ขึ้นไปมี 6 ข้อ คือ ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารของหอสมุด ($\bar{X} = 4.26$) ต้องการให้มี
บริการข่าวสารทันสมัย ($\bar{X} = 4.08$) ต้องการให้หอสมุดเปิดให้บริการในวันเสาร์และอาทิตย์ ($\bar{X} = 3.95$)
ต้องการให้ขยายเวลาในการเปิด-ปิดหอสมุด ($\bar{X} = 3.84$) ต้องการให้มีการสืบค้นสารสนเทศของหอสมุดใน
รูปแบบออนไลน์ ($\bar{X} = 3.84$) และต้องการสืบค้นฐานข้อมูลทางด้านทหารและการบินจากซีดีรอม ($\bar{X} = 3.81$)

6. เปรียบเทียบความต้องการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและ
นายทหารนักศึกษา จำแนกตามสถาบันการศึกษาของกองทัพอากาศ ปรากฏผลดังตาราง 9

ตาราง 9 เปรียบเทียบความต้องการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหาร-
นักศึกษา จำแนกตามสถาบันการศึกษาของกองทัพอากาศ

ความต้องการใช้บริการหอสมุด	แหล่งความ แปรปรวน	Df	SS	MS	F
1. ต้องการให้มีบริการยืมระหว่างห้องสมุดกับ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ	ระหว่างกลุ่ม	4	8.63	2.15	2.07
	ภายในกลุ่ม	79	82.18	1.04	
	รวม	83	90.81		
2. ต้องการให้มีบริการยืมระหว่างห้องสมุดกับ หน่วยงานราชการ (เช่น ห้องสมุดกระทรวง กลาโหม ห้องสมุดทหารบก เป็นต้น)	ระหว่างกลุ่ม	4	6.26	1.56	1.44
	ภายในกลุ่ม	79	85.69	1.08	
	รวม	83	91.95		
3. ต้องการให้มีบริการตัดบทความข่าวจาก หนังสือพิมพ์มาเก็บไว้	ระหว่างกลุ่ม	4	6.13	1.53	1.37
	ภายในกลุ่ม	79	88.19	1.11	
	รวม	83	94.32		
4. ต้องการให้เพิ่มรายชื่อวารสารทางด้าน วิชาการ (เช่น วารสารทางด้านคอมพิวเตอร์ วารสารทางด้านสังคมศาสตร์ เป็นต้น)	ระหว่างกลุ่ม	4	2.65	0.66	0.75
	ภายในกลุ่ม	79	69.58	0.88	
	รวม	83	72.23		
5. ต้องการให้เพิ่มรายชื่อหนังสือพิมพ์ ภาษาไทยที่มีให้บริการ	ระหว่างกลุ่ม	4	1.79	0.44	0.34
	ภายในกลุ่ม	79	104.02	1.31	
	รวม	83	105.81		
6. ต้องการให้เพิ่มรายชื่อหนังสือพิมพ์ ภาษาอังกฤษที่มีให้บริการ	ระหว่างกลุ่ม	4	12.94	3.23	2.46
	ภายในกลุ่ม	79	103.95	1.31	
	รวม	83	116.89		
7. ต้องการให้มีการสืบค้นสารสนเทศของ หอสมุดกองทัพอากาศในรูปแบบออนไลน์	ระหว่างกลุ่ม	4	4.81	1.20	1.08
	ภายในกลุ่ม	79	88.17	1.11	
	รวม	83	92.98		
8. ต้องการสืบค้นฐานข้อมูลทางด้านการทหาร และการบินจากซีดีรอม	ระหว่างกลุ่ม	4	7.93	1.98	1.88
	ภายในกลุ่ม	79	83.02	1.05	
	รวม	83	90.95		
9. ต้องการให้มีบริการรวบรวมบรรณานุกรม เฉพาะเรื่อง	ระหว่างกลุ่ม	4	8.67	2.17	2.87*
	ภายในกลุ่ม	79	59.56	0.75	
	รวม	83	68.23		

ตาราง 9 (ต่อ)

ความต้องการใช้บริการหอสมุด	แหล่งความ แปรปรวน	Df	SS	MS	F
10. ต้องการให้มีบริการบรรณานุกรมภาษาไทย และภาษาอังกฤษ	ระหว่างกลุ่ม	4	6.97	1.74	1.76
	ภายในกลุ่ม	79	77.92	0.98	
	รวม	83	84.89		
11. ต้องการให้มีบริการจัดทำบรรณานุกรม และ สาระสังเขปเอกสารวิจัย	ระหว่างกลุ่ม	4	8.53	2.13	2.52*
	ภายในกลุ่ม	79	66.75	0.84	
	รวม	83	75.28		
12. ต้องการให้มีบริการข่าวสารทันสมัย	ระหว่างกลุ่ม	4	3.27	0.82	1.09
	ภายในกลุ่ม	79	59.14	0.75	
	รวม	83	62.41		
13. ต้องการให้ขยายเวลาในการเปิด – ปิด หอสมุดกองทัพอากาศ	ระหว่างกลุ่ม	4	9.99	2.50	1.95
	ภายในกลุ่ม	79	100.99	1.27	
	รวม	83	110.98		
14. ต้องการให้หอสมุดกองทัพอากาศเปิด ให้บริการในวันเสาร์และวันอาทิตย์	ระหว่างกลุ่ม	4	4.53	1.13	0.79
	ภายในกลุ่ม	79	113.04	1.43	
	รวม	83	117.57		
15. ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร ของหอสมุดกองทัพอากาศไปยังหน่วยงาน ภายในกองทัพอากาศ	ระหว่างกลุ่ม	4	4.02	1.00	1.27
	ภายในกลุ่ม	79	62.21	0.78	
	รวม	83	66.23		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	4	3.87	0.96	1.94
	ภายในกลุ่ม	79	39.38	0.50	
	รวม	83	43.25		

$$F_{(.05; df 4, 79)} = 2.48$$

$$F_{(.01; df 4, 79)} = 3.56$$

จากตาราง 9 แสดงว่า นายทหารฯ ที่สังกัดสถาบันต่างกันมีความต้องการใช้บริการหอสมุดโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 2 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องการต้องการให้มีบริการรวบรวมบรรณานุกรมเฉพาะเรื่อง และต้องการให้มีบริการจัดทำบรรณานุกรมและสาระสังเขปเอกสารวิจัย แต่เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ปรากฏว่าไม่พบความแตกต่าง

7. เหตุผลที่ไม่เข้าใช้และใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศน้อย ของนายทหารนักเรียนและ
นายทหารนักศึกษา ปรากฏผลดังตาราง 10

ตาราง 10 เหตุผลที่ไม่เข้าใช้และใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศน้อยของนายทหารนักเรียนและนายทหาร
นักศึกษา

เหตุผลที่ไม่เข้าใช้และใช้บริการหอสมุดน้อย	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. ไม่ทราบว่ามีหอสมุดกองทัพอากาศ	1.85	1.19	น้อย
2. ไม่ทราบระเบียบการใช้หอสมุดกองทัพอากาศ	2.35	1.18	น้อย
3. หอสมุดกองทัพอากาศตั้งอยู่ในทำเลที่ไม่สะดวกในการเข้าใช้	2.27	1.23	น้อย
4. สถานที่คับแคบ ไม่จุใจให้เข้าใช้หอสมุดกองทัพอากาศ	1.90	1.04	น้อย
5. ไม่สะดวกกับเวลาเปิด – ปิดทำการของหอสมุดกองทัพอากาศ	2.69	1.27	ปานกลาง
6. ไม่มีความรู้ในการค้นหาหนังสือวารสารและหรือสารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ ด้วยตนเอง	2.46	1.27	น้อย
7. ไม่มีเวลามาหอสมุดกองทัพอากาศ	4.00	1.12	มาก
8. ติดตามความเคลื่อนไหวเหตุการณ์ข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ จากแหล่งสารสนเทศอื่น เช่น วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต	3.84	1.03	มาก
9. คิดว่าหอสมุดกองทัพอากาศมีวัสดุสารสนเทศที่ไม่ตรงกับความต้องการ	2.45	1.11	น้อย
10. มีหนังสือส่วนตัวที่มีข้อมูลความรู้เพียงพอกับการใช้ประโยชน์	2.84	1.08	ปานกลาง
11. ได้ไปใช้ห้องสมุดที่อื่นซึ่งได้ข้อมูลความรู้เพียงพอแล้ว	2.08	0.93	น้อย
12. ทราบจากบุคคลที่เคยเข้าใช้หอสมุดกองทัพอากาศถึงบริการหนังสือวารสาร วัสดุสารสนเทศต่าง ๆ ที่หอสมุดมีไม่ตรงกับความต้องการของตนเอง	1.79	0.96	น้อย
13. ทราบจากบุคคลที่เคยเข้าใช้หอสมุดกองทัพอากาศถึงสิ่งแวดล้อมภายในหอสมุดที่ไม่เอื้ออำนวยในการเข้าไปใช้ เช่น เสียงดัง ที่นั่งเพื่ออ่านหนังสือไม่เพียงพอ อากาศภายในหอสมุดร้อนหรือหนาวเกินไป	1.79	0.96	น้อย
14. อาจารย์ผู้สอนไม่ได้กำหนดให้อ่านเอกสารประกอบการเรียนเพิ่มเติม	2.36	1.10	น้อย
15. อาจารย์ผู้สอนไม่ได้บอกหัวข้อเนื้อหาที่ใช้เรียนในรายวิชาไว้ล่วงหน้า จึงไม่จำเป็นต้องใช้หอสมุดกองทัพอากาศเพื่อการศึกษาค้นคว้าล่วงหน้า	2.48	1.14	น้อย
16. อาจารย์ผู้สอนให้รายละเอียดในเรื่องที่สอนได้อย่างเข้าใจไม่จำเป็นต้องศึกษาเพิ่มเติมจากหอสมุดกองทัพอากาศ	2.73	1.01	ปานกลาง
17. อาจารย์ผู้สอนไม่ได้ใช้เหตุการณ์ในปัจจุบันประยุกต์เข้ากับบทเรียนจึงไม่ต้องติดตามข่าวสาร ความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ในปัจจุบันจากวัสดุตีพิมพ์ในหอสมุดกองทัพอากาศ	2.36	1.03	น้อย

ตาราง 10 (ต่อ)

เหตุผลที่ไม่เข้าใช้และใช้บริการหอสมุดน้อย	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
18. อาจารย์ผู้สอนไม่ได้มอบหมายให้ทำเอกสารวิจัยหรือรายงาน จึงไม่มีความจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุดกองทัพอากาศ	2.44	1.23	น้อย
19. อาจารย์ผู้สอนให้ความสำคัญกับเอกสารประกอบการเรียน/ตำราเรียนของตนเองและการบรรยายในชั้นเรียนเป็นหลักจึงไม่ต้องไปค้นคว้าเพิ่มเติมจากหอสมุดกองทัพอากาศ	2.69	1.20	ปานกลาง
รวม	2.53	0.57	ปานกลาง

จากตาราง 10 แสดงว่า เหตุผลการไม่ใช้บริการหอสมุดโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ไม่มีเวลามาหอสมุดกองทัพอากาศ ($\bar{X} = 4.00$) และติดตามเหตุการณ์ข่าวสารข้อมูลจากแหล่งสารสนเทศอื่น ($\bar{X} = 3.84$) อยู่ในระดับมาก รองลงมาในระดับปานกลางคือ มีหนังสือส่วนตัวที่มีข้อมูลความรู้เพียงพอกับการใช้ประโยชน์ ($\bar{X} = 2.84$) อาจารย์ผู้สอนให้รายละเอียดในเรื่องที่สอนได้อย่างเข้าใจไม่จำเป็นต้องศึกษาเพิ่มเติมจากหอสมุด ($\bar{X} = 2.73$) ไม่สะดวกกับเวลาเปิด-ปิดทำการของหอสมุด ($\bar{X} = 2.69$) และอาจารย์ผู้สอนให้ความสำคัญกับเอกสารประกอบการเรียนหรือตำราเรียนของตนเองและการบรรยายในชั้นเรียนเป็นหลักจึงไม่ต้องไปค้นคว้าเพิ่มเติมจากหอสมุด ($\bar{X} = 2.69$)

8. เปรียบเทียบเหตุผลที่ไม่เข้าใช้และใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศน้อย ของนายทหาร
นักเรียนและนายทหารนักศึกษา จำแนกตามสถาบันการศึกษากองทัพอากาศ ปรากฏผลดังตาราง 11

ตาราง 11 เปรียบเทียบเหตุผลที่ไม่เข้าใช้และใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศน้อย ของนายทหารนักเรียนและ
นายทหารนักศึกษา จำแนกตามสถาบันการศึกษากองทัพอากาศ

เหตุผลที่ไม่เข้าใช้และใช้บริการหอสมุดน้อย	แหล่งความ แปรปรวน	Df	SS	MS	F
1. ไม่ทราบว่ามีหอสมุดกองทัพอากาศ	ระหว่างกลุ่ม	4	7.70	1.92	1.37
	ภายในกลุ่ม	145	203.07	1.40	
	รวม	149	210.77		
2. ไม่ทราบระเบียบการใช้หอสมุดกองทัพอากาศ	ระหว่างกลุ่ม	4	6.98	1.74	1.24
	ภายในกลุ่ม	145	203.29	1.40	
	รวม	149	210.27		
3. หอสมุดกองทัพอากาศตั้งอยู่ในทำเลที่ไม่สะดวก ในการเข้าใช้	ระหว่างกลุ่ม	4	4.66	1.15	0.75
	ภายในกลุ่ม	145	223.13	1.54	
	รวม	149	227.79		
4. สถานที่คับแคบ ไม่สนใจให้เข้าใช้หอสมุดกองทัพ อากาศ	ระหว่างกลุ่ม	4	2.04	0.51	0.45
	ภายในกลุ่ม	145	161.46	1.11	
	รวม	149	163.50		
5. ไม่สะดวกกับเวลาเปิด – ปิดทำการของหอสมุด กองทัพอากาศ	ระหว่างกลุ่ม	4	3.55	0.88	0.53
	ภายในกลุ่ม	145	240.34	1.65	
	รวม	149	243.89		
6. ไม่มีความรู้ในการค้นหาหนังสือวารสารและหรือ สารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ ด้วยตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	4	2.88	0.72	0.43
	ภายในกลุ่ม	145	240.45	1.65	
	รวม	149	243.33		
7. ไม่มีเวลามาหอสมุดกองทัพอากาศ	ระหว่างกลุ่ม	4	4.96	1.24	0.97
	ภายในกลุ่ม	145	184.03	1.27	
	รวม	149	188.99		
8. ติดตามความเคลื่อนไหวเหตุการณ์ข่าวสารข้อมูล ต่าง ๆ จากแหล่งสารสนเทศอื่น เช่น วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต	ระหว่างกลุ่ม	4	3.52	0.88	0.81
	ภายในกลุ่ม	145	156.64	1.08	
	รวม	149	160.16		
9. คิดว่าหอสมุดกองทัพอากาศมีวัสดุสารสนเทศที่ ไม่ตรงกับความต้องการ	ระหว่างกลุ่ม	4	9.63	2.40	1.98
	ภายในกลุ่ม	145	175.54	1.21	
	รวม	149	185.17		

ตาราง 11 (ต่อ)

เหตุผลที่ไม่เข้าใช้และใช้บริการหอสมุดน้อย	แหล่งความ แปรปรวน	Df	SS	MS	F
10. มีหนังสือส่วนตัวที่มีข้อมูลความรู้เพียงพอกับการใช้ประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	4	3.10	0.77	0.65
	ภายในกลุ่ม	145	171.06	1.18	
	รวม	149	174.16		
11. ได้ไปใช้ห้องสมุดที่อื่นซึ่งได้ข้อมูลความรู้เพียงพอแล้ว	ระหว่างกลุ่ม	4	0.14	0.03	0.02
	ภายในกลุ่ม	145	207.33	1.43	
	รวม	149	207.47		
12. ทราบจากบุคคลที่เคยเข้าใช้หอสมุดกองทัพอากาศถึงบริการหนังสือวารสาร วัสดุสารสนเทศต่าง ๆ ที่หอสมุดมีไม่ตรงกับความต้องการของตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	4	1.88	0.47	0.53
	ภายในกลุ่ม	145	127.16	0.87	
	รวม	149	129.04		
13. ทราบจากบุคคลที่เคยเข้าใช้หอสมุดกองทัพอากาศถึงสิ่งแวดล้อมภายในหอสมุดที่ไม่เอื้ออำนวยในการเข้าไปใช้ เช่น เสียงดัง ที่นั่งเพื่ออ่านหนังสือไม่เพียงพอ อากาศภายในหอสมุดร้อนหรือหนาวเกินไป	ระหว่างกลุ่ม	4	1.08	0.27	0.28
	ภายในกลุ่ม	145	137.51	0.94	
	รวม	149	138.59		
14. อาจารย์ผู้สอนไม่ได้กำหนดให้อ่านเอกสารประกอบการเรียนเพิ่มเติม	ระหว่างกลุ่ม	4	9.59	2.39	2.01
	ภายในกลุ่ม	145	172.97	1.19	
	รวม	149	182.56		
15. อาจารย์ผู้สอนไม่ได้บอกหัวข้อเนื้อหาที่ใช้เรียนในรายวิชาไว้ล่วงหน้าจึงไม่จำเป็นต้องใช้หอสมุดกองทัพอากาศเพื่อการศึกษาค้นคว้าล่วงหน้า	ระหว่างกลุ่ม	4	2.49	0.62	0.46
	ภายในกลุ่ม	145	192.98	1.33	
	รวม	149	195.47		
16. อาจารย์ผู้สอนให้รายละเอียดในเรื่องที่สอนได้อย่างเข้าใจไม่จำเป็นต้องศึกษาเพิ่มเติมจากหอสมุดกองทัพอากาศ	ระหว่างกลุ่ม	4	3.22	0.80	0.77
	ภายในกลุ่ม	145	150.11	1.03	
	รวม	149	153.33		
17. อาจารย์ผู้สอนไม่ได้ใช้เหตุการณ์ในปัจจุบันประยุกต์เข้ากับบทเรียนจึงไม่ต้องติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ในปัจจุบันจากวัสดุตีพิมพ์ในหอสมุดกองทัพอากาศ	ระหว่างกลุ่ม	4	0.28	0.07	0.06
	ภายในกลุ่ม	145	160.28	1.10	
	รวม	149	160.56		
18. อาจารย์ผู้สอนไม่ได้มอบหมายให้ทำเอกสารวิจัยหรือรายงาน จึงไม่มีความจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุดกองทัพอากาศ	ระหว่างกลุ่ม	4	43.70	10.92	8.64**
	ภายในกลุ่ม	145	183.26	1.26	
	รวม	149	226.96		

ตาราง 11 (ต่อ)

เหตุผลที่ไม่เข้าใช้และใช้บริการหอสมุดน้อย	แหล่งความแปรปรวน	Df	SS	MS	F
19. อาจารย์ผู้สอนให้ความสำคัญกับเอกสารประกอบ การเรียนรู้ตำราเรียนของตนเองและการบรรยาย ในชั้นเรียนเป็นหลักจึงไม่ต้องไปค้นคว้าเพิ่มเติม จากหอสมุดกองทัพอากาศ	ระหว่างกลุ่ม	4	22.23	5.55	4.16**
	ภายในกลุ่ม	145	193.66	1.33	
	รวม	149	215.89		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	4	0.78	0.19	0.59
	ภายในกลุ่ม	145	48.02	0.33	
	รวม	149			

$$F_{(.05; df 4, 145)} = 2.43$$

$$F_{(.01; df 4, 145)} = 3.44$$

จากตาราง 11 แสดงว่า นายทหารฯ ที่สังกัดสถาบันต่างกัน มีเหตุผลในการไม่ใช้หอสมุดโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 3 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในเรื่องอาจารย์ผู้สอนไม่ได้มอบหมายให้ทำเอกสารวิจัยหรือรายงานจึงไม่มีความจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าจากหอสมุด และอาจารย์ผู้สอนให้ความสำคัญกับเอกสารประกอบการเรียนหรือตำราเรียนของตนเองและการบรรยายในชั้นเรียนเป็นหลักจึงไม่ต้องไปค้นคว้าเพิ่มเติมจากหอสมุด

เพื่อให้ทราบว่านายทหารฯ สถาบันการศึกษาที่ต่างกันคู่ใด มีเหตุผลในการไม่ใช้หอสมุดแตกต่างกัน จึงนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ Sheffe' โดยตั้งค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปรากฏผลดังตาราง 12-13

ตาราง 12 เปรียบเทียบเหตุผลที่ไม่เข้าใช้และใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศน้อย ในเรื่องอาจารย์ผู้สอนไม่ได้มอบหมายให้ทำเอกสารวิจัยหรือรายงานจึงไม่มีความจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าจากหอสมุด

เหตุผลที่ไม่เข้าใช้หรือใช้บริการหอสมุดน้อย							
18. อาจารย์ผู้สอนไม่ได้มอบหมายให้ทำเอกสารวิจัยหรือรายงาน จึงไม่มีความจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าจากหอสมุด		วทอ.	ร.ร.	ร.ร.	ร.ร.	ร.ร.	
		$\bar{X}$	สธ.	นอส.	นฝ.	รวมสายฯ	
		1.77	1.85	2.00	2.50	3.40	
	วทอ.	1.77	-	0.08	0.23	0.73	1.63*
	ร.ร.สธ.	1.85	-	-	0.15	0.65	1.55*
	ร.ร.นอส.	2.00	-	-	-	0.50	1.40*
	ร.ร.นฝ.	2.50	-	-	-	-	0.90
	ร.ร.รวม	3.40	-	-	-	-	-
	สายฯ						

จากตาราง 12 แสดงว่า นายทหารฯ โรงเรียนรวมสายวิทยาการมีเหตุผลที่ไม่เข้าใช้และเข้าใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศน้อยในเรื่องอาจารย์ผู้สอนไม่ได้มอบหมายให้ทำเอกสารวิจัยหรือรายงานจึงไม่มีความจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าจากหอสมุด มากกว่านายทหารฯ อีก 3 สถาบันที่สังกัดวิทยาลัยการทัพอากาศ โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ และโรงเรียนนายทหารอากาศอาวุโส

ตาราง 13 เปรียบเทียบเหตุผลที่ไม่เข้าใช้และใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศน้อย ในเรื่องอาจารย์ผู้สอนให้ความสำคัญกับเอกสารประกอบการเรียนหรือตำราเรียนของตนเองและการบรรยายในชั้นเรียนเป็นหลักจึงไม่ต้องไปค้นคว้าเพิ่มเติมจากหอสมุด

เหตุผลที่ไม่เข้าใช้หรือใช้บริการหอสมุดน้อย							
19. อาจารย์ผู้สอนให้ความสำคัญกับเอกสารประกอบการเรียนหรือตำราเรียนของตนเองและการบรรยายในชั้นเรียนเป็นหลักจึงไม่ต้องไปค้นคว้าเพิ่มเติมจากหอสมุด		ร.ร.	วทอ.	ร.ร.	ร.ร.	ร.ร.	
	$\bar{X}$	สธ.		นอส.	นฝ.	รวมสายฯ	
		2.14	2.22	2.27	2.83	3.25	
	ร.ร.สธ.	2.14	-	0.08	0.13	0.69	1.11*
	วทอ.	2.22	-	-	0.05	0.61	1.03
	ร.ร.นอส.	2.27	-	-	-	0.56	0.98
	ร.ร.นฝ.	2.83	-	-	-	-	0.42
	ร.ร. รวมสายฯ	3.25	-	-	-	-	-

จากตาราง 13 แสดงว่า นายทหารฯ โรงเรียนรวมสายวิทยาการมีเหตุผลที่ไม่เข้าใช้และเข้าใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศน้อยในเรื่องอาจารย์ผู้สอนให้ความสำคัญกับเอกสารประกอบการเรียนหรือตำราเรียนของตนเองและการบรรยายในชั้นเรียนเป็นหลักจึงไม่ต้องไปค้นคว้าเพิ่มเติมจากหอสมุด มากกว่านายทหารฯที่สังกัดโรงเรียนเสนานิการทหารอากาศ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเกี่ยวกับการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา สถาบันต่าง ๆ ของกองทัพอากาศ สรุปผลตามลำดับได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการให้บริการของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา
2. เพื่อศึกษาปัญหาในการใช้บริการของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา
3. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาในการใช้บริการของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษาที่เข้ารับการการศึกษาในสถาบันการศึกษาของกองทัพอากาศ จำแนกตามสถาบันการศึกษาของกองทัพอากาศ
4. เพื่อศึกษาความต้องการใช้บริการของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา
5. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการใช้บริการของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา จำแนกตามสถาบันการศึกษาของกองทัพอากาศ
6. เพื่อศึกษาเหตุผลที่ไม่เข้าใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา
7. เพื่อเปรียบเทียบเหตุผลที่ไม่เข้าใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา จำแนกตามสถาบันการศึกษาของกองทัพอากาศ

สมมติฐานในการวิจัย

1. นายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษาที่เข้าใช้หอสมุดกองทัพอากาศที่ศึกษาในสถาบันต่างกัน มีปัญหาในการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศแตกต่างกัน
2. นายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษาที่เข้าใช้หอสมุดกองทัพอากาศที่ศึกษาในสถาบันต่างกัน มีความต้องการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศแตกต่างกัน
3. นายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษาที่ไม่เข้าใช้หอสมุดกองทัพอากาศที่ศึกษาในสถาบันต่างกัน มีเหตุผลที่ไม่เข้าใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษาที่เข้าใช้บริการและไม่เข้าใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศ โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างไว้จำนวน 234 คน ด้วยตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan)
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 6 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ
ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับเหตุผลที่ไม่เข้าใช้หรือเข้าใช้หอสมุดกองทัพอากาศน้อย ข้อคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ
ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการใช้อหอสมุดกองทัพอากาศ ข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ และข้อคำถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการใช้หอสมุดกองทัพอากาศ ข้อคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศ ข้อคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 6 แบบสอบถามข้อเสนอแนะในงานบริการของหอสมุดกองทัพอากาศ ข้อคำถามเป็นแบบปลายเปิด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้บัญชาการกองบัญชาการฝึกศึกษาทหารอากาศ ในการเก็บข้อมูลจากนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษาที่ศึกษาในสถาบันต่าง ๆ ของกองทัพอากาศ จากนั้นผู้วิจัยได้ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของสถาบันต่าง ๆ เพื่อขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถามและรับคืนแบบสอบถามตามสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละสถาบัน โดยใช้ระยะเวลาในการแจกแบบสอบถามตั้งแต่ 8 มกราคม - 21 กุมภาพันธ์ 2546 ซึ่งได้รับแบบสอบถามครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ รวมทั้งสิ้น 234 ชุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ คำนวณค่าสถิติดังนี้

4.1 หาค่าร้อยละ ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.2 หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับสภาพการใช้หอสมุดกองทัพอากาศ ปัญหาในการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศ ความต้องการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศ และเหตุผลที่ไม่เข้าใช้หรือเข้าใช้หอสมุดกองทัพอากาศน้อย

4.3 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยปัญหาในการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศ ความต้องการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศ และเหตุผลที่ไม่เข้าใช้หรือเข้าใช้หอสมุดกองทัพอากาศน้อย จำแนกตามสถาบันการศึกษาของกองทัพอากาศ โดยใช้ค่าสถิติ F-test ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way Analysis of Variance - ANOVA) กรณีที่พบความแตกต่างจะทดสอบเป็นรายคู่ตามวิธีของ Sheffe'

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจากการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างนายทหารทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 31 - 40 ปี มีระดับการศึกษาชั้นปริญญาตรี โดยรวมนายทหารฯ ไม่เข้าใช้หรือเข้าใช้หอสมุดกองทัพอากาศน้อยมีถึงร้อยละ 64.05 และกลุ่มนายทหารฯ ที่เข้าใช้ส่วนใหญ่จะเข้าใช้หอสมุด 4 - 16 ครั้งต่อเดือน

2. สภาพการใช้หอสมุดกองทัพอากาศ ของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษาพบว่า นายทหารฯ กลุ่มผู้เข้าใช้หอสมุดมีความเห็นว่าห้องสมุดมีความสำคัญในระดับมาก

ด้านการได้รับความรู้เรื่องการใช้หอสมุดพบว่า นายทหารฯ ได้รับความรู้ในระดับปานกลางจากการศึกษาด้วยตนเอง รองลงมาคือจากประสบการณ์การใช้ห้องสมุดจากสถานศึกษาที่ได้เคยศึกษา และจากบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่แนะนำ

จุดมุ่งหมายในการเข้าใช้หอสมุดพบว่า นายทหารฯ มีจุดมุ่งหมายในการเข้าใช้ในระดับมาก 5 ข้อ คือ เพื่อศึกษาค้นคว้าและทำรายงาน เพื่อยืม-คืนหนังสือ เพื่อค้นหาข้อมูลประกอบการทำวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ เพื่ออ่านเพิ่มพูนความรู้ เพื่ออ่านเรื่องราวที่น่าสนใจจากวารสารและหนังสือพิมพ์ และเพื่อเข้าไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมตามที่คุณสอนแนะนำ

ด้านวิธีการค้นหาวัสดุสารสนเทศพบว่า นายทหารฯ ใช้วิธีการค้นหาวัสดุสารสนเทศในระดับมาก 2 วิธี คือ เดินดูตามชั้นหนังสือ รองลงมาคือสืบค้นจากคอมพิวเตอร์

ประเภทของวัสดุสารสนเทศที่ใช้พบว่า นายทหารฯ มีการใช้วัสดุสารสนเทศในระดับมาก 2 ประเภท คือ เอกสารวิจัยและวิทยานิพนธ์ รองลงมาคือหนังสือความรู้ทั่วไปภาษาไทย ส่วนวัสดุสารสนเทศที่นายทหารฯ ใช้ในระดับปานกลาง คือ หนังสืออ้างอิงภาษาไทย วารสารภาษาไทย หนังสือพิมพ์ภาษาไทย และเอกสารราชการ

ประเภทบริการที่ใช้พบว่า นายทหารฯ มีการใช้บริการในระดับมาก 2 ข้อ คือ บริการยืม-คืน หนังสือ รองลงมาคือบริการเอกสารวิจัยและวิทยานิพนธ์ และบริการที่ใช้ในระดับปานกลางมี 6 ประเภท คือ บริการหนังสือทั่วไป บริการหนังสืออ้างอิง บริการตอบคำถามและช่วยกันค้นคว้า บริการสืบค้นฐานข้อมูลหนังสือด้วยคอมพิวเตอร์ บริการวารสารและหนังสือพิมพ์ และบริการเอกสารราชการ

โดยรวมปริมาณสารสนเทศที่นายทหารฯ สามารถค้นหาได้ในรอบปีพบว่า นายทหารฯ สามารถค้นหาสารสนเทศที่ต้องการได้ในระดับมาก

การแก้ปัญหาในการใช้บริการหอสมุดพบว่า เมื่อพบปัญหาในการใช้บริการนายทหารฯ ใช้วิธีการแก้ปัญหาในระดับมาก 2 วิธี คือ สอบถามบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการตอบคำถามและช่วยกันค้นคว้า รองลงมาคือศึกษาค้นคว้าและแก้ปัญหาด้วยตนเอง

3. ปัญหาในการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศ ของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษาพบว่า ปัญหาด้านการใช้บริการของนายทหารฯ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการบริการ ด้านอาคารสถานที่ และด้านเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับน้อยเช่นกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีบริการ 4 ข้อที่เป็นปัญหาในระดับปานกลาง คือ ด้านบริการยืม-คืน ประสบปัญหาในเรื่องจำนวนเล่มหนังสือที่ให้ยืมน้อยไม่เพียงพอกับความต้องการ รองลงมาคือระยะเวลาที่ให้ยืมหนังสือน้อย ด้านบริการวารสารและหนังสือพิมพ์ประสบปัญหาเรื่องวารสารใหม่ที่ออกล่าช้า ด้านบริการหนังสือทั่วไปที่ให้บริการประสบปัญหาในเรื่องจำนวนหนังสือเฉพาะสาขาวิชาไม่เพียงพอกับความต้องการ รองลงมาคือจำนวนหนังสือที่ใช้เพื่อประกอบการเรียนไม่เพียงพอกับความต้องการ และจำนวนหนังสือทั่วไปไม่เพียงพอกับความต้องการ ด้านบริการสืบค้นฐานข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ประสบปัญหาในเรื่องจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ไม่เพียงพอกับการใช้

4. เปรียบเทียบปัญหาในการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศ ของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา จำแนกตามสถาบันการศึกษาของกองทัพอากาศพบว่า นายทหารฯ ที่สังกัดสถาบันการศึกษาต่างกันมีปัญหาในการใช้หอสมุดกองทัพอากาศโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 1 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นายทหารฯ โรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูงมีปัญหาในเรื่องการหาหนังสืออ้างอิงเล่มที่ต้องการไม่พบเสมอมากกว่านายทหารที่สังกัดวิทยาลัยการทัพอากาศและโรงเรียนรวมสายวิทยาการ

5. ความต้องการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศ ของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษาพบว่า นายทหารฯ มีความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีความต้องการบริการอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.80 ขึ้นไปมี 6 ข้อ คือ ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารของหอสมุด ต้องการให้มีบริการข่าวสารทันสมัย ต้องการให้หอสมุดเปิดให้บริการในวันเสาร์และอาทิตย์ ต้องการให้ขยายเวลาในการเปิด-ปิดหอสมุด ต้องการให้มีการสืบค้นสารสนเทศของหอสมุดในรูปแบบออนไลน์ และต้องการสืบค้นฐานข้อมูลทางด้านการทหารและการบินจากซีดีรอม

6. เปรียบเทียบความต้องการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา จำแนกตามสถาบันการศึกษาของกองทัพอากาศพบว่า นายทหารฯ ที่สังกัดสถาบันต่างกันมีความต้องการใช้บริการหอสมุดโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 2

7. เหตุผลที่ไม่เข้าใช้และใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศน้อย ของนายทหารนักเรียนและนายทหาร นักศึกษาพบว่า นายทหารฯ มีเหตุการณ์ไม่ใช้บริการหอสมุดโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อพบว่า ไม่มีเวลามาหอสมุดกองทัพอากาศ และติดตามเหตุการณ์ข่าวสารข้อมูลจากแหล่งสารสนเทศอื่น อยู่ในระดับมาก รองลงมาในระดับปานกลางคือ มีหนังสือส่วนตัวที่มีข้อมูลความรู้ เพียงพอกับการใช้ประโยชน์ อาจารย์ผู้สอนให้รายละเอียดในเรื่องที่สอนได้อย่างเข้าใจไม่จำเป็นต้องศึกษาเพิ่มเติมจากหอสมุด ไม่สะดวกกับ เวลาเปิด-ปิดทำการของหอสมุด และอาจารย์ผู้สอนให้ความสำคัญกับเอกสารประกอบการเรียนหรือตำราเรียน ของตนเอง และการบรรยายในชั้นเรียนเป็นหลักจึงไม่ต้องไปค้นคว้าเพิ่มเติมจากหอสมุด

8. เปรียบเทียบเหตุผลที่ไม่เข้าใช้และใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศน้อย ของนายทหารนักเรียน และนายทหารนักศึกษา จำแนกตามสถาบันการศึกษากองทัพอากาศพบว่า นายทหารฯ ที่สังกัดสถาบันต่างกัน มี เหตุผลในการไม่ใช้หอสมุดโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 3

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบความแตกต่างดังนี้ นายทหารฯ โรงเรียนรวมสายวิทยาการมีเหตุผลใน การไม่ใช้หอสมุดแตกต่างกันในเรื่องอาจารย์ผู้สอนไม่ได้มอบหมายให้ทำเอกสารวิจัยหรือรายงานจึงไม่มีความ จำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าจากหอสมุดมากกว่านายทหารฯ อีก 3 สถาบันที่สังกัดวิทยาลัยการทัพอากาศ โรงเรียน เสนาธิการทหารอากาศ และโรงเรียนนายทหารอากาศอาวุโส

ในเรื่องอาจารย์ผู้สอนให้ความสำคัญกับเอกสารประกอบการเรียนหรือตำราเรียนของตนเองและ การบรรยายในชั้นเรียนเป็นหลักจึงไม่ต้องไปค้นคว้าเพิ่มเติมจากหอสมุดพบว่า นายทหารฯ โรงเรียนรวมสาย- วิทยาการมีเหตุผลที่ไม่เข้าใช้และเข้าใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศเพราะเรื่องนี้มากกว่านายทหารฯ ที่สังกัด โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปราย คือ

1. สภาพการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศจากการวิจัยพบว่า นายทหารนักเรียนและนายทหาร นักศึกษาโดยรวมมีความเห็นว่า หอสมุดกองทัพอากาศมีความสำคัญต่อนายทหารฯ ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็น เพราะต้องใช้หอสมุดกองทัพอากาศในการศึกษาค้นคว้า

จุดมุ่งหมายในการเข้าใช้หอสมุดของนายทหารฯ พบว่า นายทหารส่วนใหญ่เข้าใช้หอสมุดเพื่อศึกษา ค้นคว้าและทำรายงาน เพื่อยืม-คืนหนังสือ เพื่อค้นหาข้อมูลประกอบการทำวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ เพื่ออ่าน เพิ่มพูนความรู้ เพื่ออ่านเรื่องราวที่น่าสนใจจากวารสารและหนังสือพิมพ์ และเพื่อเข้าไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ตามที่ผู้สอนแนะนำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนายทหารฯ จำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าสารสนเทศที่ตรงกับหลักสูตร การเรียนการสอนของนายทหารฯ เพื่อนำไปใช้ประกอบการเรียนและการทำเอกสารวิจัยหรือรายงานที่อาจารย์ ผู้สอนมอบหมาย โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของสุกัญญา แป้นสุขเย็น (2543 : 75) ที่พบว่านิสิตปริญญาตรี คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีเหตุผลสูงสุดในการใช้ห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์ หอสมุดกลาง และห้องสมุดอื่น ๆ คือ เพื่อค้นคว้าหาข้อมูลประกอบการเขียนรายงาน และงานวิจัยของอุไรวรรณ พะมณี (2535 : บทคัดย่อ) พบว่า นิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เข้าใช้ห้องสมุดของคณะ เพื่อทำรายงาน ประกอบการเรียน

ด้านวิธีการค้นหาวัดสารสนเทศในหอสมุดพบว่า นายทหารฯ ส่วนใหญ่ใช้วิธีการค้นหาวัด สารสนเทศโดยการเดินดูตามชั้นหนังสือ รองลงมาคือสืบค้นจากคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหนังสือที่ เกี่ยวกับวิชาที่เรียนมีจำนวนน้อยจึงสะดวกในการเดินหาตามชั้นด้วยตนเอง ซึ่งคล้ายคลึงกับงานวิจัยของ วิภาภรณ์ รัตนวิวงศ์ (2543 : บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการใช้และไม่ใช้บริการ

ห้องสมุดของพนักงานธนาคารกสิกรไทย สำนักงานใหญ่ราชบุรีบูรณะ ซึ่งลักษณะของห้องสมุดเป็นห้องสมุดเฉพาะ พบว่า พนักงานธนาคารกสิกรไทย สำนักงานใหญ่ ราชบุรีบูรณะ ส่วนใหญ่ใช้วิธีการเดินหาหนังสือตามชั้น

ด้านวิธีการได้รับความรู้ในการใช้ห้องสมุดพบว่า นายทหารฯ มีความรู้ในการใช้ห้องสมุดจากการศึกษาด้วยตนเองและจากประสบการณ์การใช้ห้องสมุดจากสถานศึกษาที่เคยได้รับการศึกษา อาจเป็นเพราะนายทหารฯ มีความคิดว่าการใช้บริการห้องสมุดเป็นเรื่องไม่ยุ่งยาก สามารถเรียนรู้วิธีการใช้ห้องสมุดด้วยตนเองได้ ประกอบกับนายทหารฯ เคยมีประสบการณ์การใช้ห้องสมุดจากที่อื่นมาก่อน อาจจะคิดว่าสามารถนำความรู้หรือประสบการณ์ของตนมาใช้กับห้องสมุดกองทัพอากาศได้ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสุจิตรา อุตมาทิน และพูนสุข ปรียัตถวรวิทย์ (2530 : 50 -56) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับความต้องการในการบริการห้องสมุดของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งมีลักษณะเป็นห้องสมุดเฉพาะอีกเช่นกัน ซึ่งพบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีรู้จักวิธีการใช้ห้องสมุดจากการศึกษาด้วยตนเองและจากเพื่อนแนะนำ

ประเภทของวัสดุสารสนเทศที่ใช้พบว่า นายทหารฯ ส่วนใหญ่มีการใช้วัสดุสารสนเทศในระดับมาก 2 ประเภท คือ เอกสารวิจัยและวิทยานิพนธ์ รองลงมาคือหนังสือความรู้ทั่วไปภาษาไทย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนายทหารฯ จำเป็นต้องทำเอกสารวิจัยหรือรายงานอันเป็นไปตามหลักสูตรการเรียนการสอนของแต่ละสถาบันที่นายทหารฯ สังกัด จึงจำเป็นต้องศึกษาเอกสารวิจัยและวิทยานิพนธ์เพื่อใช้ในการค้นคว้าและนำมาใช้เป็นเอกสารอ้างอิงในผลงานวิจัยหรือรายงานของตนเอง

การใช้บริการของห้องสมุด นายทหารฯ ส่วนใหญ่ใช้บริการยืม-คืนหนังสือ รองลงมาคือบริการเอกสารวิจัยและวิทยานิพนธ์ ซึ่งเป็นเหตุการณ์ปกติทั่วไปของห้องสมุดทุกแห่งที่มีการให้บริการยืม - คืน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะบริการยืม - คืนหนังสือเป็นบริการพื้นฐานของห้องสมุดที่ควรจัดให้มีบริการ นอกจากนี้ อาจเป็นเพราะนายทหารฯ ส่วนใหญ่เข้าใช้ห้องสมุดในระยะเวลาอันสั้น คือหลังจากการเรียนในชั่วโมงเรียน และช่วงเวลาค่ำกลางวัน จึงต้องการยืมหนังสือเพื่อนำไปศึกษาอย่างละเอียดในที่พักอาศัยแทน ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยสุจิตรา อุตมาทิน และพูนสุข ปรียัตถวรวิทย์ (2530 : 50 -56) ที่กล่าวแล้วข้างต้นพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เข้าใช้ห้องสมุดเพื่อยืม คืน หนังสือและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ อยู่ในระดับมากเช่นกัน

การแก้ปัญหาในการใช้บริการห้องสมุดพบว่า เมื่อพบปัญหาในการใช้บริการส่วนใหญ่นายทหารฯ ใช้วิธีการแก้ปัญหาโดยสอบถามบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า รองลงมาคือศึกษาค้นคว้าและแก้ปัญหาด้วยตนเอง จากผลการวิจัยจะพบว่า แม้นายทหารฯ จะแก้ปัญหาด้วยวิธีการสอบถามบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ อาจเป็นเพราะการสอบถามบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่โดยตรงนายทหารฯ จะได้รับการแก้ไขปัญหาก็ถูกต้องและรวดเร็ว แต่รองลงมานายทหารฯ ยังแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งไม่ทราบว่าวิธีการแก้ปัญหาด้วยวิธีนี้กลุ่มตัวอย่างจะบรรลุผลเพียงใด ทางห้องสมุดควรจัดเจ้าหน้าที่ให้บริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้าที่เป็นกันเองกับผู้ใช้ เพื่อให้ทราบว่าปัญหาของนายทหารฯ ได้รับการแก้ไขคล่องหรือไม่ ซึ่งเป็นวิธีที่ดีกว่าให้นายทหารฯ แก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

2. ปัญหาในการใช้บริการห้องสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษาสถาบันต่าง ๆ ของกองทัพอากาศพบว่า นายทหารฯ ส่วนใหญ่มีปัญหาในการใช้บริการในระดับปานกลาง คือด้านบริการยืม - คืนพบว่า นายทหารฯ ประสบปัญหาในเรื่องจำนวนเล่มหนังสือที่ให้ยืมน้อยไม่เพียงพอกับความต้องการ รองลงมาคือระยะเวลาที่ให้ยืมหนังสือน้อย อาจเป็นเพราะสามารถยืมหนังสือได้เพียง 3 เล่มต่อสัปดาห์เท่านั้น ซึ่งอาจมีความจำเป็นต้องใช้หนังสือเป็นจำนวนมากในการอ่านประกอบการเรียน การทำเอกสารวิจัยหรือรายงาน ทำให้นายทหารฯ ไม่ได้รับความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า ประกอบกับกำหนดเวลาที่ยืม

หนังสือเพียงหนึ่งสัปดาห์จึงส่งผลให้นายทหารฯ ไม่สามารถศึกษาตัวเล่มหนังสือของหนังสือที่ยืมไปอย่างลึกซึ้งได้

ด้านบริการวารสารและหนังสือพิมพ์พบว่า นายทหารฯ ประสบปัญหาเรื่องวารสารใหม่ที่ออกล่าช้า ปัญหานี้อาจจะเกิดจากการบอกรับวารสารและหนังสือพิมพ์ชื่อเรื่องละฉบับ ทำให้วารสารและหนังสือพิมพ์ที่มีผู้ต้องการอ่านมากเกิดปัญหาในเรื่องวารสารและหนังสือพิมพ์ไม่ได้อยู่ที่ชั้นวางหนังสือ เนื่องจากมีผู้นำไปอ่านก่อน จึงทำให้ผู้ที่มาทีหลังและต้องการอ่านวารสารและหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นหาวารสารและหนังสือพิมพ์ที่ต้องการไม่พบ

ด้านบริการหนังสือทั่วไปที่ให้บริการพบว่า นายทหารฯ ประสบปัญหาในเรื่องจำนวนหนังสือเฉพาะสาขาวิชาไม่เพียงพอกับความต้องการ รองลงมาคือจำนวนหนังสือที่ใช้เพื่อประกอบการเรียนไม่เพียงพอกับความต้องการ และจำนวนหนังสือไม่เพียงพอกับความต้องการ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าทางหอสมุดขาดงบประมาณในการจัดซื้อหนังสือมาให้บริการ รวมทั้งอาจเกิดจากนายทหารฯ ไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งซื้อหนังสือรวมกันกับหอสมุด

ด้านบริการสืบค้นฐานข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์พบว่า นายทหารฯ ประสบปัญหาในเรื่องจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ไม่เพียงพอกับการใช้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบันมีเครื่องคอมพิวเตอร์ให้บริการสืบค้นฐานข้อมูลเพียง 2 เครื่อง อันเนื่องจากหอสมุดมีงบประมาณในการจัดสรรคอมพิวเตอร์ได้เพียงเท่านี้ ดังนั้นในช่วงเวลาที่คนเข้ามาใช้หอสมุดมาก เช่น ในช่วงพักกลางวันก็อาจทำให้เกิดปัญหาเรื่องเครื่องคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอกับการใช้ได้

3. เปรียบเทียบปัญหาในการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศ ของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา จำแนกตามสถาบันการศึกษาของกองทัพอากาศพบว่า นายทหารฯ มีปัญหาในเรื่องการหาหนังสืออ้างอิงเล่มที่ต้องการไม่พบเสมอ โดยนายทหารฯ โรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูงมีปัญหาตกว่านายทหารฯ ที่สังกัดวิทยาลัยการทัพอากาศ และโรงเรียนรวมสายวิทยาการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนายทหารฯ โรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูงมีปริมาณการเข้าใช้บริการหอสมุดน้อยกว่านายทหารฯ สถาบันอื่น ๆ ดังนั้นนายทหารฯ ที่สังกัดโรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูงอาจมีความรู้ในการค้นหาหนังสืออ้างอิงน้อยกว่านายทหารฯ สังกัดวิทยาลัยการทัพอากาศ และโรงเรียนรวมสายวิทยาการที่มีปริมาณการเข้าใช้หอสมุดมากกว่า นายทหารฯ จึงมีความชำนาญในการใช้บริการต่าง ๆ ของหอสมุด นอกจากนี้อาจเป็นเพราะไม่มีเครื่องมือช่วยค้นเอกสารอ้างอิง ทำให้ผู้ใช้ไม่ได้รับความสะดวกในการสืบค้นหนังสืออ้างอิงเล่มที่ต้องการ

4. ความต้องการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา สถาบันต่าง ๆ ของกองทัพอากาศพบว่า นายทหารฯ มีความต้องการบริการอยู่ในระดับมาก คือ ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารของหอสมุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหอสมุดขาดการประชาสัมพันธ์บริการต่าง ๆ ที่หอสมุดมีไปยังหน่วยงานภายในกองทัพอากาศ โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่แวดล้อมหอสมุด ทำให้ นายทหารฯ ไม่ทราบว่าหอสมุดได้จัดให้มีบริการอะไรบ้าง หรือมีบริการอะไรที่เหมาะสมกับการเข้ามาใช้เพื่อค้นคว้าหาความรู้ตรงตามที่ศึกษาหรือที่ตนเองสนใจเป็นส่วนตัว นอกจากนี้อาจเป็นเพราะหอสมุดไม่มีงบประมาณในการจัดการประชาสัมพันธ์ให้เข้าถึงหน่วยงานต่าง ๆ ของกองทัพอากาศได้ ประกอบกับขาดเจ้าหน้าที่ที่จะทำงานทางด้านนี้ด้วย จึงต้องเป็นหน้าที่ของนายทหารฯ ที่จะต้องเข้ามาสอบถามบริการต่าง ๆ ที่ทางหอสมุดจัดให้บริการด้วยตนเอง ผลการวิจัยนี้คล้ายคลึงกับงานวิจัยของปิยวรรณ ทิพย์วงศ์ (2535 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาความต้องการการบริการห้องสมุดของนักศึกษาวิทยาลัยการพยาบาล สังกัดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนพบว่า การประชาสัมพันธ์ของห้องสมุดยังไม่ครอบคลุมว่าห้องสมุดมีบริการอะไรบ้าง และไม่มีแผนผังแสดงส่วนต่าง ๆ ภายในห้องสมุด

นายทหารส่วนใหญ่มีความต้องการให้มีบริการข่าวสารทันสมัย อาจจะเป็นเพราะนายทหารฯ ต้องการได้รับข่าวสารที่ใหม่ ทันเหตุการณ์ และทันเวลาอย่างรวดเร็ว เพื่อนำไปใช้ประกอบการเรียน การทำ

เอกสารวิจัยหรือรายงาน และใช้ในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วย

นายทหารฯ ส่วนใหญ่ต้องการให้หอสมุดเปิดให้บริการในวันเสาร์และอาทิตย์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะด้วยเวลาในวันราชการ นายทหารฯ ไม่สามารถใช้หอสมุดได้เพียงพอกับความต้องการ เนื่องจากต้องเรียนหนังสือ และปฏิบัติราชการ ทำให้เวลาเข้ามาใช้ก็เพียงช่วงพักกลางวันเท่านั้น จึงต้องการให้หอสมุดขยายเวลาเพื่อให้สามารถเข้าใช้หอสมุดได้อย่างเต็มที่ จากการสัมภาษณ์บรรณารักษ์ (ธำรงค์ โพธิ์แก้ว, 2545 : สัมภาษณ์) พบว่า ได้เคยมีการเปิดให้บริการในวันหยุดราชการ คือ วันเสาร์ที่ 19 มกราคม 2545 และเสาร์ที่ 26 มกราคม 2545 เปิดให้บริการตั้งแต่ 09.00 น. – 13.00 น. แต่ไม่คึกคักเนื่องจากมีผู้มาใช้บริการน้อย โดยเสาร์แรกมีผู้มาใช้บริการ 4 คน และเสาร์ที่สองมีผู้มาใช้บริการ 3 คน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทางหอสมุดขาดการประชาสัมพันธ์ในเรื่องนี้เท่าที่ควร นอกจากนี้อาจเป็นเพราะนายทหารฯ ไม่ได้ติดตามข่าวสารที่ทางหอสมุดประชาสัมพันธ์ไว้ภายในหอสมุด

นายทหารฯ ส่วนใหญ่มีความต้องการให้ขยายเวลาในการเปิด-ปิดหอสมุด ทั้งนี้อาจเพราะว่านายทหารฯ ส่วนใหญ่ไม่สะดวกในการมาใช้บริการในเวลาที่หอสมุดเปิดให้บริการในปัจจุบัน ซึ่งตรงกับเวลาทำการของทางราชการ ทำให้นายทหารฯ หาเวลาใช้บริการได้ยากยิ่งเนื่องจากต้องเข้าเรียนและปฏิบัติราชการ จากการสัมภาษณ์บรรณารักษ์ (ธำรงค์ โพธิ์แก้ว, 2545 : สัมภาษณ์) พบว่า ได้เคยทดลองเปิดให้บริการหลังเวลาราชการ ตั้งแต่ 16.00 – 18.00 น. เป็นเวลา 2 เดือน แต่ต้องยกเลิกไปเนื่องจากมีผู้มาใช้บริการจำนวนน้อย นอกจากนี้อาจเป็นเพราะหอสมุดขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี ทำให้ผู้ใช้ไม่ทราบว่ามีบริการทดลองเปิดให้บริการในเวลาดังกล่าวจึงไม่ได้เข้ามาใช้บริการก็เป็นได้

5. เปรียบเทียบความต้องการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา จำแนกตามสถาบันการศึกษาของกองทัพอากาศพบว่า นายทหารฯ ที่สังกัดสถาบันต่างกันมีความต้องการใช้บริการหอสมุดโดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านายทหารฯ มีความต้องการให้หอสมุดจัดบริการต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากที่หอสมุดมีให้บริการเหมือนกัน

6. เหตุผลที่ไม่เข้าใช้และใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศน้อยของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา สถาบันต่าง ๆ ของกองทัพอากาศพบว่า นายทหารส่วนใหญ่มีเหตุผลการไม่ใช้บริการหอสมุดเนื่องจากไม่มีเวลามาหอสมุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเวลาทำการหอสมุดกองทัพอากาศตรงกับเวลาราชการ ดังนั้นนายทหารฯ จึงไม่ได้รับความสะดวกในเรื่องเวลาในการเข้าใช้บริการหอสมุด

ในเรื่องนายทหารส่วนใหญ่ติดตามเหตุการณ์ข่าวสารข้อมูลจากแหล่งสารสนเทศอื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะด้วยปัจจุบันเป็นยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ทันสมัย ทันเหตุการณ์ โดยผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์ วิทยุ เคเบิลโทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต ทำให้การศึกษาค้นคว้าไม่จำกัดอยู่เฉพาะที่ห้องสมุดหรือหนังสือเท่านั้น ดังนั้นนายทหารฯ จึงมีทางเลือกที่จะเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากแหล่งอื่นแทนการเข้ามาใช้หอสมุด

7. เปรียบเทียบเหตุผลที่ไม่เข้าใช้และใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศน้อย ของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา จำแนกตามสถาบันการศึกษาของกองทัพอากาศพบว่า นายทหารฯ โรงเรียนรวมสายวิทยาการมีเหตุผลที่ไม่เข้าใช้และใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศน้อยในเรื่องอาจารย์ผู้สอนไม่ได้มอบหมายให้ทำเอกสารวิจัยหรือรายงานจึงไม่มีความจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าจากหอสมุดมากกว่านายทหารฯ ที่สังกัดอีก 3 สถาบัน คือ วิทยาลัยการทัพอากาศ โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ และโรงเรียนนายทหารอากาศอาวุโส ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในหลักสูตรการเรียนการสอนโรงเรียนรวมสายวิทยาการไม่จำเป็นต้องทำเอกสารวิจัย ซึ่งนายทหารฯ ที่สังกัดวิทยาลัยการทัพอากาศและโรงเรียนเสนาธิการต้องทำเอกสารวิจัยที่เป็นไปตามหลักสูตรการเรียนการสอน และในส่วนของนายทหารฯ ที่สังกัดโรงเรียนนายทหารอากาศอาวุโสอาจได้รับมอบหมายให้ทำ

รายงานจากอาจารย์ผู้สอนทำให้เหตุผลในเรื่องนี้เป็นเหตุผลส่วนน้อยที่จะไม่เข้าใช้หอสมุด นอกจากนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียนรวมสายวิทยาการที่ไม่มีการให้ทำเอกสารวิจัยหรือรายงาน จึงเป็นเหตุผลที่ไม่เข้าใช้และเข้าใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศน้อย

ในเรื่องอาจารย์ผู้สอนให้ความสำคัญกับเอกสารประกอบการเรียนหรือตำราเรียนของตนเองและการบรรยายในชั้นเรียนเป็นหลักจึงไม่ต้องไปค้นคว้าเพิ่มเติมจากหอสมุดพบว่า โรงเรียนรวมสายวิทยาการมีเหตุผลที่ไม่เข้าใช้และเข้าใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศน้อยในเรื่องนี้มากกว่านายทหารฯ โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนรวมสายวิทยาการมีการเรียนการสอนที่เน้นตัวอาจารย์ผู้สอนเป็นศูนย์กลาง รวมทั้งอาจเป็นเพราะอาจารย์ผู้สอนมีตำราเรียน เอกสารประกอบการเรียน หรือวัสดุสารสนเทศอื่น ๆ ที่ครอบคลุมวิชาเรียนที่ตนสอนแล้ว จึงไม่มีความจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากหอสมุดกองทัพอากาศ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะต่อหอสมุดกองทัพอากาศ

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า นายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษาต้องการให้หอสมุดกองทัพอากาศมีการประชาสัมพันธ์บริการต่าง ๆ ของทางหอสมุดไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ภายในหอสมุด โดยเฉพาะหน่วยงานทางด้านการศึกษาของกองทัพอากาศอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นทางหอสมุดควรมีแผนการปรับปรุงการประชาสัมพันธ์หอสมุดให้ถึงกลุ่มผู้ใช้ที่เป็นเป้าหมายหลักให้ได้ เพื่อให้ผู้ใช้กลุ่มดังกล่าวทราบถึงกิจกรรมต่าง ๆ ของหอสมุด ซึ่งอาจจะทำให้มีผู้ใช้หอสมุดเพิ่มมากขึ้น

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า นายทหารฯ ต้องการให้หอสมุดจัดให้บริการที่เน้นเฉพาะด้าน เช่น บริการข่าวสารทันสมัย บริการสืบค้นฐานข้อมูลเฉพาะเรื่องในด้านการทหารและการบิน เป็นต้น ดังนั้นทางหอสมุดควรพิจารณาจัดให้บริการต่าง ๆ ที่ผู้ใช้ร้องขอ เพราะบริการเหล่านี้จะทำให้ผู้ใช้ได้รับประโยชน์เป็นอย่างยิ่ง เช่น จัดให้บริการข่าวสารทันสมัย ซึ่งเป็นบริการแจ้งข่าวสารหรือสารสนเทศใหม่ ๆ ที่ทางหอสมุดได้รับ ไปยังหน่วยงานหรือกลุ่มผู้ใช้ที่สังกัดในหน่วยงานเดียวกันกับห้องสมุด เพื่อให้ผู้ใช้สามารถติดตามสารสนเทศใหม่ ๆ ได้ทันเวลา และช่วยให้ผู้ใช้ติดตามความก้าวหน้าของความรู้ในสาขาวิชาที่ตนสนใจได้เป็นอย่างดี จัดให้บริการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ โดยเฉพาะฐานข้อมูลที่มีเนื้อหาเฉพาะทางด้านการทหารและการบิน เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ซึ่งเป็นนายทหารอากาศและสอดคล้องกับหน่วยงานกองทัพอากาศซึ่งเป็นหน่วยงานที่หอสมุดสังกัดอยู่ นอกจากนี้ผู้ใช้ยังได้รับสารสนเทศที่ทันสมัย ตรงกับความต้องการของตนเองมากที่สุดอีกด้วย

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า นายทหารฯ ต้องการให้หอสมุดขยายเวลาเปิดให้บริการ เพื่อรองรับผู้ใช้ที่ไม่สะดวกมาใช้หอสมุดในวันและเวลาราชการได้มีโอกาสเข้ามาใช้หอสมุด ดังนั้นทางหอสมุดควรทำการสำรวจถึงความต้องการของผู้ใช้ในเรื่องช่วงเวลาที่ต้องการให้ทางหอสมุดขยายเวลาเปิดให้บริการ โดยอาจจะมีการออกแบบสอบถามเกี่ยวกับการขยายเวลาเปิดให้บริการว่าแบบใดจึงจะเหมาะสมและทดลองขยายเวลาเปิดให้บริการในเวลาดังกล่าว ซึ่งก่อนที่จะดำเนินการทดลองนี้หอสมุดควรทำการประชาสัมพันธ์ไปยังหน่วยต่าง ๆ อย่างทั่วถึงด้วย จากนั้นนำผลที่ได้มาสรุปว่าคุ้มทุนหรือไม่ ซึ่งควรพิจารณาตามความเหมาะสมและความเป็นไปได้ รวมถึงเรื่องค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นจากการขยายเวลาด้วย ซึ่งวิธีนี้จะเป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้ทางหอสมุดทราบถึงความต้องการของผู้ใช้ และสามารถขยายช่วงเวลาเปิดให้บริการได้เหมาะสมและตรงตามความต้องการของผู้ใช้อย่างแท้จริง

1.4 จากการวิจัยพบว่า นายทหารฯ ต้องการให้หอสมุดเพิ่มวัสดุสารสนเทศประเภทสิ่งพิมพ์ เช่น วารสารวิชาการ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น ดังนั้นหอสมุดควรเปิดโอกาสให้ผู้ใช้ คือ นายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา ได้มีโอกาสเสนอแนะการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศเข้าหอสมุด โดยการจัดหาบัญชีรายชื่อหนังสือ

ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรให้ผู้ข้อเสนอแนะว่าควรพิจารณาข้อเล่มใด ซึ่งวิธีเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้หอสมุดสามารถจัดหาทรัพยากรสารสนเทศได้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้

2. ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบต่อหอสมุดกองทัพอากาศ

จากผลการวิจัยพบว่า นายทหารฯ ต้องการให้เพิ่มงบประมาณเพื่อจัดการเรื่องเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ให้มีประสิทธิภาพและมีจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์เพียงพอกับความต้องการ นอกจากนี้นายทหารฯ ยังต้องการให้มีการจัดหาวัสดุสารสนเทศทางด้านการทหารและการบินทั้งที่เป็นสิ่งตีพิมพ์และไม่ตีพิมพ์ ดังนั้นทางหน่วยงานที่รับผิดชอบหอสมุดกองทัพอากาศควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ ฐานข้อมูลซีดีรอมหรือฐานข้อมูลออนไลน์ที่เกี่ยวข้องกับการทหารและการบิน ให้เพียงพอกับความต้องการของผู้ใช้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ใช้ในการสืบค้นสารสนเทศเฉพาะด้านเป็นอย่างยิ่ง อีกทั้งยังทำให้ผู้ใช้ได้รับสารสนเทศที่ทันสมัย ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับการทำงานทางด้านการทหาร เพราะอาชีพทหารเป็นอาชีพที่ต้องก้าวทันต่อสถานการณ์โลก ก้าวทันเทคโนโลยี โดยเฉพาะในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการทหารและการบิน โดยสารสนเทศยิ่งทันสมัย ถูกต้องและเชื่อถือได้นี้ จะนำมาซึ่งประโยชน์ในการทำหน้าที่ปกป้องและพัฒนาประเทศชาติของทหารอากาศไทยเป็นอย่างสูง

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาการใช้สารสนเทศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา สถาบันต่าง ๆ ของกองทัพอากาศ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กาญจนา พุทธิมนต์. (2529). ความสนใจในการอ่านและการใช้ห้องสมุดของนักเรียนนายเรือ. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ฉันทจิต หาญเผชิญ. (2543). การใช้ห้องสมุดของพนักงานธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- ชนิตดา โกวิทวาทิ. (2531). ความต้องการของนิสิตอักษรศาสตร์ในการใช้บริการห้องสมุดคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ดุริณี ณ ลำปาง (2522). การสำรวจสภาพและการใช้ห้องสมุดธนาคารกลางและธนาคารพาณิชย์ใน กรุงเทพมหานคร. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์. (2522). หลักบรรณารักษศาสตร์เบื้องต้น. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.
- ธำรงค์ โพธิ์แก้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วาทีณี เขมากรโรทัย เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่หอสมุดกองทัพอากาศ เมื่อวันที่ 15 มกราคม 2545.
- ประยงค์ พัฒนกิจจำรูญ. (2540). "บทบาทบรรณารักษ์ห้องสมุดเฉพาะสมัยใหม่," *ชมรมนิสิตวิชาบรรณารักษศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. 14(13) : 47.
- ปิยวรรณ ทิพย์วงศ์. (2535). ความต้องการบริการห้องสมุดของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิมพ์ร่ำไพ เปรมสมิทธิ์. (2535, มิถุนายน). "การประเมินประสิทธิภาพบริการห้องสมุด," *วิทยบริการ*. 14(1) : 33.
- พูนสิน หัสดี. (2529). การใช้บริการห้องสมุดวิชาการของข้าราชการกรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- มณีรัตน์ พรกุลวัฒน์. (2543). การใช้บริการ ปัญหา และความต้องการของผู้ใช้ห้องสมุดองค์การสหประชาชาติในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- โรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูง. (2545). หลักสูตรโรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูง. กรุงเทพฯ : โรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูง สถาบันวิชาการทหารอากาศชั้นสูง กองบัญชาการฝึกศึกษาทหารอากาศ.
- โรงเรียนนายทหารอากาศอาวุโส. (2545). หลักสูตรฝ่ายอำนวยการทหารอากาศ โรงเรียนนายทหารอากาศ-อาวุโส กรุงเทพฯ : โรงเรียนนายทหารอากาศอาวุโส สถาบันวิชาการทหารอากาศชั้นสูง กองบัญชาการฝึกศึกษาทหารอากาศ.

- โรงเรียนรวมสายวิทยาการ. (2545). คู่มือการศึกษาโรงเรียนรวมสายวิทยาการ. กรุงเทพฯ : โรงเรียนรวมสายวิทยาการ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ กองบัญชาการฝึกศึกษาทหารอากาศ.
- โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ. (2545). หลักสูตรโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ. กรุงเทพฯ : โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ สถาบันวิชาการทหารอากาศชั้นสูง กองบัญชาการฝึกศึกษาทหารอากาศ.
- ละออง แก้วเกาะจาก. (2536). ห้องสมุดเฉพาะ. นครศรีธรรมราช : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช.
- วิทยาลัยการทัพอากาศ. (2545). คำแนะนำ และหลักสูตรวิทยาลัยการทัพอากาศ. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยการทัพอากาศ สถาบันวิชาการทหารอากาศชั้นสูง กองบัญชาการฝึกศึกษาทหารอากาศ.
- วิภาภรณ์ รัตน์วิวงศ์. (2543). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการใช้และไม่ใช้บริการห้องสมุดของพนักงานธนาคารกสิกรไทย สำนักงานใหญ่ราชบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย. (2537). มาตรฐานห้องสมุด. กรุงเทพฯ : สมาคมฯ.
- สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย. ชมรมห้องสมุดเฉพาะ. (2544). ประกาศสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย เรื่องมาตรฐานห้องสมุดเฉพาะ พ.ศ. 2544. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : http://www.tiac.or.th/slg/slg_standard44.pdf. สืบค้นเมื่อ 27 กันยายน 2545.
- สุกัญญา แป้นสุขเย็น. (2543 : 75). พฤติกรรมการใช้ห้องสมุดของนิสิตปริญญาตรี คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุจิตรา อุตมวาทีน และพูนสุข ปรี๊ดวรุฒิ. (2530). รายงานการวิจัยเรื่องความต้องการในบริการห้องสมุดของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : ห้องสมุดเศรษฐศาสตร์ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุวรรณ อภัยวงศ์. (2542). เอกสารประกอบการสอนรายวิชาสารนิเทศเพื่อการศึกษาชั้นคว่ำ. มหาสารคาม : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏมหาสารคาม.
- อัญชลี อนันตศิริ. (2533). ความต้องการและการใช้สารนิเทศของนักศึกษาและอาจารย์ประจำวิทยาลัยการทัพอากาศ. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- . (2543, สิงหาคม). "หอสมุดกองทัพอากาศเฉลิมพระเกียรติ 6 พระชนมพรรษา," สารข่าวฟ้า. 40 (1765) : 16.
- . เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วาทีน เขมมาโรทัย เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่หอสมุดกองทัพอากาศ เมื่อ 13 มิถุนายน 2545.
- อุไรวรรณ พะมณี. (2535). ความพึงพอใจและความต้องการของอาจารย์และนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในการใช้บริการห้องสมุดของคณะ. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- Bierbaum, Esther Green. (1993). *Special Libraries in Action : Cases and Crises*. Colorado : Libraries Unlimited.
- Brodman, Estelle. (1974). "Special Libraries," *Encyclopedia Americana*, V.17. p. 349. New York : Americana Corporation.

- Chernik, Barbara E. (1982). *Introduction to Library Services for Library Technicians*. Colorado.: Libraries Unlimited.
- Christianson, Elin B.; King, David E.; & Ahrensfield, Janet L. (1991). *Special Libraries : a Guide for Management*. 3rd ed. Washington, DC : Special Libraries Association.
- Gates, Jean Key. (1994). *Guide to the Use of Libraries and Information Sources*. 7th ed. New York : McGraw-Hill.
- Krejcie, Robert V.; & Morgan, Daryle W. (1970, Autumn). "Determining Sample Size for Research Activities," *Journal of Educational and Psychological Measurement*. 30 : 607.
- Rashid, Haseeb Fadhel. (1985). "Factors Affecting User Satisfaction in a Madical Library and a Comparison with Other Types of Libraries (Performance Measures, Services, Collection Development Policy)," *Dissertation Abstracts Online*. (Online). Available: <http://thailis.uni.net.th/Dao/detail.nsp>. Retrieved September 5, 2002.
- Shipps, Harold Southard, Jr. (1970, May). "Evaluation of United States Air Force Base Library Supporting Undergraduate and Graduate Education Programs in Collaboration with Civil Colleges and University," *Dissertation Abstracts*. 30 : 5009-A.
- Tameem, Jamal Abbas. (1991). "User Satisfaction in a Government Library : a Case Study of the Ministry of Foreign Affairs in Saudi Arabia (Library Services)," *Dissertation Abstracts Online*. (Online). Available : <http://thailis.uni.net.th/Dao/detail.nsp>. Retrieved September 5, 2002.
- Tee, Edward Lim Huck. (1970). *Libraries in West Malaysia and Singapore*. Kualalumpur : University of Malaya library.
- White, Herbert S. (1984). *Managing the Special Library*. New York : Knowledge Industry Publication.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

1. จดหมายจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้บัญชาการกองบัญชาการฝึกศึกษาทหารอากาศ
เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการวิจัย
2. จดหมายจากผู้วิจัยถึงกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ที่ ทม 1012/ ๙๔๔3

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๕ ธันวาคม 2545

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อการศึกษาวิจัย

เรียน ผู้บัญชาการกองบัญชาการฝึกศึกษาทหารอากาศ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาววาทินี เขมากโรทัย นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง "การใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหาร นักศึกษา สถาบันต่างๆ ของกองทัพอากาศ" โดยมี รองศาสตราจารย์พว พันธ์เมฆา และ อาจารย์พวงผกา คงอุทัยกุล เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษาที่ศึกษาในวิทยาลัยการทัพอากาศ โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ โรงเรียนนายทหารอากาศอาวุโส โรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูง และโรงเรียนรวมสายวิทยาการ และหอสมุดกองทัพอากาศ จำนวน 234 คน ตอบแบบสอบถามสภาพการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษาสถาบันต่างๆ ของกองทัพอากาศ ในระหว่างเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ 2546

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาววาทินี เขมากโรทัย ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

โทรสาร. 02-258-4119

ที่ ทม 1012/

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

8 มกราคม 2546

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เรียน นายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา

เนื่องด้วยดิฉัน นางสาววาทีณี เขมากโรทัย กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเรียบเรียงวิทยานิพนธ์เรื่อง “การใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา สถาบันต่าง ๆ ของกองทัพอากาศ” อันเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาชั้นปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถามที่แนบมานี้

ดิฉันจึงใคร่ขอรบกวนเวลาจากท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามชิ้นนี้ตามความเป็นจริง คำตอบของท่านจะถือเป็นความลับ จะนำเสนอผลโดยภาพรวม และจะไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านไม่ว่าในกรณีใด ๆ

ดิฉันหวังในความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณในความร่วมมือของท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาววาทีณี เขมากโรทัย)

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง

สภาพการให้บริการหอสมุดกองทัพอากาศของนายทหารนักเรียนและนายทหารนักศึกษา สถาบันต่าง ๆ ของกองทัพอากาศ

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพทั่วไปในการให้บริการ ปัญหาในการใช้ และความต้องการใช้บริการของหอสมุดกองทัพอากาศ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาบริการหอสมุดกองทัพอากาศให้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้ ตลอดจนเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานภายในกองทัพอากาศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

แบบสอบถามมีทั้งหมด 6 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับเหตุผลที่ไม่เข้าใช้หรือเข้าใช้หอสมุดกองทัพอากาศน้อย
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการใช้หอสมุดกองทัพอากาศ
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการใช้หอสมุดกองทัพอากาศ
- ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศ
- ตอนที่ 6 แบบสอบถามข้อเสนอแนะในงานบริการของหอสมุดกองทัพอากาศ

คำอธิบายศัพท์ที่ใช้ในแบบสอบถาม

วัสดุสารสนเทศ หมายถึง ประเภทของสื่อต่าง ๆ ที่เป็นที่ยึดสารสนเทศ ที่มีบริการอยู่ในหอสมุดกองทัพอากาศได้แก่ หนังสือ วารสาร รายงาน หนังสือพิมพ์ เอกสารงานวิจัย เอกสารราชการ โสตทัศนวัสดุ

บริการยืมระหว่างห้องสมุด หมายถึง บริการที่จัดขึ้นเพื่อช่วยให้ผู้ใช้สามารถยืมวัสดุสารสนเทศของห้องสมุด แห่งอื่น ๆ ซึ่งตกลงให้ความร่วมมือกันได้ โดยทางหอสมุดกองทัพอากาศได้ทำการร่วมมือกับ 3 ห้องสมุดคือ ห้องสมุดการบินไทย ห้องสมุดสถาบันการบินพลเรือน และห้องสมุดการทำอากาศยานในการจัดให้บริการนี้

บริการบรรณนิเวศน์ หมายถึง บริการที่จัดทำเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ห้องสมุดในการค้นหาคำถามหรือเรื่องที่ต้องการได้อย่างรวดเร็ว โดยบรรณนิเวศน์จะให้รายละเอียดเกี่ยวกับชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง ชื่อวารสาร วันที่พิมพ์วารสาร ฉบับที่ของวารสาร หัวเรื่อง หรือรายการอื่น ๆ ที่มีความสำคัญในการบอกว่าบทความที่ต้องการอยู่ที่ใดในเล่มใด หน้าใดของวารสาร

บริการจัดทำบรรณานุกรมและสารสังเขป หมายถึง บริการรวบรวมรายชื่อหนังสือในรายวิชาต่าง ๆ ที่ผู้ใช้ต้องการ มีรายการทางบรรณานุกรมพร้อมเรื่องย่อโดยทำการสรุปเนื้อหาสำคัญของหนังสือ วารสาร และเอกสารสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ที่น่าสนใจ

บริการข่าวสารทันสมัย หมายถึง บริการที่ช่วยให้ผู้ใช้ได้รับข่าวสารใหม่ ๆ อย่างรวดเร็ว เช่น การถ่ายสำเนาหน้าสารบัญของวารสารฉบับล่าสุดไว้ให้บริการผู้ใช้ บริการหมุนเวียนวารสารฉบับใหม่ที่ห้องสมุดได้รับไปให้ผู้ใช้ที่แจ้ง ความจำนง เป็นต้น

บริการสืบค้นฐานข้อมูลซีดีรอม หมายถึง บริการค้นหาข้อมูลจากฐานข้อมูลที่เป็นแผ่นซีดีรอม ซึ่งลักษณะที่จัดเก็บเป็นข้อมูลรายการบรรณานุกรม สารสังเขป หรือต้นฉบับของบทความวารสาร รายงานการประชุม รายงานวิชาการ รายงานการวิจัย และอื่น ๆ

บริการสืบค้นออนไลน์ หมายถึง บริการสืบค้นสารสนเทศที่มีในหอสมุดกองทัพอากาศโดยใช้คอมพิวเตอร์เชื่อมต่อผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ผู้ใช้สามารถสืบค้นสารสนเทศของหอสมุดกองทัพอากาศได้โดยไม่จำกัดเวลา และสถานที่

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง [] ที่กำหนดให้ตามความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศของท่าน

[] ชาย

[] หญิง

2. อายุของท่าน

[] 20 - 30 ปี

[] 31 - 40 ปี

[] 41 - 50 ปี

[] 51 - 60 ปี

3. ระดับการศึกษาของท่าน

[] ต่ำกว่าปริญญาตรี

[] ปริญญาตรี

[] สูงกว่าปริญญาตรี

4. สถาบันการศึกษาที่ท่านศึกษาในปัจจุบัน

[] วิทยาลัยการทัพอากาศ

[] โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ

[] โรงเรียนนายทหารอากาศอาวุโส

[] โรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูง

[] โรงเรียนรวมสายวิทยาการ

คำถามนำ เรื่อง ปริมาณการเข้าใช้

ปริมาณการเข้าใช้ หมายถึง จำนวนครั้งของการใช้ โดยคำว่าหนึ่งครั้ง หมายถึง การที่ท่านได้เข้าไปใช้ประโยชน์จากบริการต่าง ๆ ของหอสมุดกองทัพอากาศในลักษณะที่เป็นการศึกษาค้นคว้า เช่น การอ่าน การยืมหนังสือ การจด-บันทึกสารสนเทศ การใช้โสตทัศนูปกรณ์ (ทั้งนี้ไม่รวมถึงการเข้าไปพบเพื่อน การเข้าไปใช้ห้องน้ำ การเข้าไปพักเพื่อ หลบร้อน) ซึ่งใน 1 วันท่านอาจเข้าใช้ห้องสมุดมากกว่า 1 ครั้งก็ได้

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง [] ที่กำหนดให้ตามความเป็นจริง

1. ในรอบปีที่ผ่านมาท่านเข้าใช้หอสมุดกองทัพอากาศบ่อยครั้งเพียงใด

[] ก. เข้าใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศมากกว่า 30 ครั้งขึ้นไปต่อเดือน

[] ข. เข้าใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศตั้งแต่ 17 - 30 ครั้งต่อเดือน

[] ค. เข้าใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศตั้งแต่ 4 - 16 ครั้งต่อเดือน

[] ง. เข้าใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศไม่เกิน 3 ครั้งต่อเดือน

[] จ. ไม่เคยเข้าใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศ

ถ้าท่านตอบข้อ ก ข้อ ข และข้อ ค โปรดข้ามไปตอบคำถามในตอนที่ 3 ในหน้า 5 ถ้าท่านตอบข้อ ง และข้อ จ โปรดตอบคำถามตอนที่ 2 ในหน้า 3 ถัดไป

ตอนที่ 2 เหตุผลที่ไม่เข้าใช้หรือเข้าใช้หอสมุดกองทัพอากาศน้อย (สำหรับผู้ที่ตอบคำถามนำข้อ ง และ ข้อ จ)

คำชี้แจง ขอให้ท่านพิจารณาเหตุผลต่อไปนี้ในแต่ละข้อว่าเป็นเหตุผลในระดับใดที่ทำให้ท่านไม่เข้าใช้หรือเข้าใช้ห้องสมุดน้อย โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างด้านขวามือให้ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของท่าน

เหตุผลที่ท่านไม่เข้าใช้หรือเข้าใช้หอสมุดน้อย	ระดับของเหตุผล				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ไม่ทราบว่ามีหอสมุดกองทัพอากาศ.....					
2. ไม่ทราบระเบียบการใช้หอสมุดกองทัพอากาศ					
3. หอสมุดกองทัพอากาศตั้งอยู่ในทำเลที่ไม่สะดวกในการเข้าใช้.....					
4. สถานที่คับแคบ ไม่จุใจให้เข้าใช้หอสมุดกองทัพอากาศ.....					
5. ไม่สะดวกกับเวลาเปิด – ปิดทำการของหอสมุดกองทัพอากาศ...					
6. ไม่มีความรู้ในการค้นหาหนังสือ วารสาร และสารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ ด้วยตนเอง.....					
7. ไม่มีเวลามาหอสมุดกองทัพอากาศ.....					
8. ติดตามความเคลื่อนไหวเหตุการณ์ข่าวสาร ข้อมูลต่าง ๆ จากแหล่งสารสนเทศอื่น เช่น วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต.....					
9. คิดว่าหอสมุดกองทัพอากาศมีวัสดุสารสนเทศที่ไม่ตรงกับความต้องการ.....					
10. มีหนังสือส่วนตัวที่มีข้อมูลความรู้เพียงพอกับการใช้ประโยชน์.....					
11. ได้ไปใช้ห้องสมุดที่อื่นซึ่งได้ข้อมูลความรู้เพียงพอแล้ว.....					
12. ทราบจากบุคคลที่เคยเข้าใช้หอสมุดกองทัพอากาศถึงบริการหนังสือ วารสาร วัสดุสารสนเทศต่าง ๆ ที่หอสมุดไม่ตรงกับความต้องการของตนเอง.....					
13. ทราบจากบุคคลที่เคยเข้าใช้หอสมุดกองทัพอากาศถึงสิ่งแวดล้อมภายในหอสมุดที่ไม่เอื้ออำนวยในการเข้าไปใช้ เช่น เสียงดัง ที่นั่งเพื่ออ่านหนังสือไม่เพียงพอ อากาศภายในหอสมุดร้อนหรือหนาวเกินไป.....					
14. อาจารย์ผู้สอนไม่ได้กำหนดให้อ่านเอกสารประกอบการเรียนเพิ่มเติม.....					
15. อาจารย์ผู้สอนไม่ได้บอกหัวข้อเนื้อหาที่ใช้เรียนในรายวิชาไว้ล่วงหน้าจึงไม่จำเป็นต้องใช้หอสมุดกองทัพอากาศเพื่อการศึกษา ค้นคว้าล่วงหน้า.....					
16. อาจารย์ผู้สอนให้รายละเอียดในเรื่องที่สอนได้อย่างเข้าใจ ไม่จำเป็นต้องศึกษาเพิ่มเติมจากหอสมุดกองทัพอากาศ.....					

เหตุผลที่ท่านไม่เข้าใช้หรือเข้าใช้หอสมุดน้อย	ระดับของเหตุผล				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
17. อาจารย์ผู้สอนไม่ได้ใช้เหตุการณ์ในปัจจุบันประยุกต์เข้ากับบทเรียนจึงไม่ต้องติดตามข่าวสาร ความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ในปัจจุบัน จากวัสดุตีพิมพ์ในหอสมุดกองทัพอากาศ..					
18. อาจารย์ผู้สอนไม่ได้มอบหมายให้ทำเอกสารวิจัยหรือรายงาน จึงไม่มีความจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุดกองทัพอากาศ...					
19. อาจารย์ผู้สอนให้ความสำคัญกับเอกสารประกอบการเรียน/ตำราเรียนของตนเองและการบรรยายในชั้นเรียนเป็นหลักจึงไม่จำเป็นต้องไปค้นคว้าเพิ่มเติมจากหอสมุดกองทัพอากาศ.....					

(กรุณาไปตอบคำถามต่อในตอนหน้า 6 หน้า 12)

ตอนที่ 3 สภาพการใช้ห้องสมุดกองทัพอากาศ (สำหรับผู้ที่ตอบคำถามนำข้อ ก. ข้อ ข และข้อ ค)

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง [] ที่กำหนดให้และในตารางที่มีช่องว่างด้านขวามือให้ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. ท่านเห็นว่าห้องสมุดกองทัพอากาศมีความสำคัญต่อการศึกษาของท่านเพียงใด

[] สำคัญมากที่สุด

[] สำคัญมาก

[] สำคัญปานกลาง

[] สำคัญน้อย

[] สำคัญน้อยที่สุดหรือไม่สำคัญเลย

2. ท่านได้เรียนรู้วิธีการใช้บัตรรายการ คอมพิวเตอร์ในการค้นหาวัสดุสารสนเทศ (หนังสือ เอกสารวิจัย) ในห้องสมุด- กองทัพอากาศได้มากน้อยเพียงใด

วิธีการได้รับความรู้เรื่องการใช้ห้องสมุด	ระดับของการเรียนรู้				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ศึกษาด้วยตนเอง.....					
2. ศึกษาจากหนังสือการใช้ห้องสมุดทั่วไป.....					
3. ศึกษาจากเว็บไซต์ของห้องสมุดกองทัพอากาศ.....					
4. บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่แนะนำ.....					
5. ผู้แนะนำ (เช่น ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน ผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นต้น).....					
6. จากประสบการณ์การใช้ห้องสมุดจากสถานศึกษาที่ท่านได้เคยศึกษา.....					

3. ในการเข้าใช้หอสมุดกองทัพอากาศท่านเข้าใช้โดยมีเหตุผลในการเข้าใช้ต่าง ๆ เหล่านี้มาน้อยเพียงใด

จุดมุ่งหมายในการเข้าใช้หอสมุดกองทัพอากาศ	ระดับของเหตุผล				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. เพื่อเข้าไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมตามที่คุณสอนแนะนำ.....					
2. เพื่ออ่านเรื่องราวที่น่าสนใจจากวารสารและหนังสือพิมพ์.....					
3. เพื่อศึกษาค้นคว้า และการทำรายงาน.....					
4. เพื่อค้นหาข้อมูลประกอบการทำวิจัย / วิทยานิพนธ์.....					
5. เพื่ออ่านเพิ่มพูนความรู้.....					
6. เพื่อติดตามข่าวสารให้ทันต่อเหตุการณ์.....					
7. เพื่อความบันเทิง และการพักผ่อน.....					
8. เพื่อหาข้อมูลเพื่ออ่านหนังสือสอบ.....					
9. เพื่อยืม – คืนหนังสือของหอสมุดกองทัพอากาศ.....					

4. ท่านใช้วิธีการต่าง ๆ ต่อไปนี้เพื่อค้นหาวัสดุสารสนเทศที่ต้องการจากหอสมุดกองทัพอากาศมาน้อยเพียงใด

วิธีการค้นหาวัสดุสารสนเทศ	ระดับของการใช้				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. สอบถามบรรณารักษ์.....					
2. เดินดูตามชั้นหนังสือ.....					
3. ให้เพื่อนช่วยหาให้.....					
4. ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นผู้หาให้.....					
5. สืบค้นจากตู้บัตรรายการ.....					
6. สืบค้นจากคอมพิวเตอร์.....					

5. ในรอบปีที่ผ่านมาท่านได้ใช้ประโยชน์จากวัสดุสารสนเทศในหอสมุดกองทัพอากาศมากน้อยเพียงใด

ประเภทของวัสดุสารสนเทศในหอสมุดกองทัพอากาศที่ท่านใช้	ระดับของปริมาณการใช้				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคยใช้
1. หนังสือความรู้ทั่วไปภาษาไทย.....					
2. หนังสือความรู้ทั่วไปภาษาอังกฤษ.....					
3. หนังสืออ้างอิงภาษาไทย.....					
4. หนังสืออ้างอิงภาษาอังกฤษ.....					
5. วารสารภาษาไทย.....					
6. วารสารภาษาอังกฤษ.....					
7. หนังสือพิมพ์ภาษาไทย.....					
8. หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ.....					
9. เอกสารวิจัย และวิทยานิพนธ์.....					
10. เอกสารราชการ.....					
11. เทปคาสเซ็ท.....					
12. วีดิทัศน์.....					
13. ซีดี วีซีดี และดีวีดี.....					

6. ในรอบปีที่ผ่านมาท่านได้ใช้ประโยชน์จากบริการในหอสมุดกองทัพอากาศมากน้อยเพียงใด

ประเภทบริการในหอสมุดกองทัพอากาศ	ระดับของปริมาณการใช้				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคยใช้
1. บริการตอบคำถามและช่วยกันค้นคว้า.....					
2. บริการยืม – คืนหนังสือ.....					
3. บริการวารสารและหนังสือพิมพ์.....					
4. บริการหนังสือทั่วไป.....					
5. บริการหนังสืออ้างอิง.....					
6. บริการเอกสารวิจัย และวิทยานิพนธ์.....					
7. บริการเอกสารราชการ.....					
8. บริการยืมระหว่างห้องสมุด.....					
9. บริการถ่ายเอกสาร.....					
10. บริการโสตทัศนูปกรณ์.....					
11. บริการอินเทอร์เน็ต.....					
12. บริการแนะนำการใช้หอสมุดกองทัพอากาศ.....					

ตอนที่ 4 ปัญหาในการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศ

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างในตารางที่กำหนดให้ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของท่าน

รายการปัญหา	ระดับของปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เป็นปัญหา
ปัญหาด้านการบริการ					
1. บริการตอบคำถามและช่วยกันค้นคว้า					
1.1 เจ้าหน้าที่ตอบคำถามได้ไม่ตรงตามความต้องการ.....					
1.2 เจ้าหน้าที่ใช้เวลาในการหาคำตอบ.....					
1.3 โต๊ะบริการตอบคำถามตั้งอยู่ในบริเวณที่ไม่สะดวกในการเข้าใช้.....					
2. บริการยืม - คืน					
2.1 ไม่ทราบระเบียบการยืม - คืนหนังสือ.....					
2.2 ระยะเวลาที่ให้ยืมหนังสือน้อย (ยืมได้ไม่เกิน 7 วัน).....					
2.3 จำนวนเล่มหนังสือที่ให้ยืมน้อย ไม่เพียงพอกับความต้องการ (ยืมได้ครั้งละ 3 เล่ม).....					
2.4 ค่าปรับหนังสือที่ส่งเกินกำหนดแพงเกินไป (ค่าปรับ 5 บาท/เล่ม/วัน).....					
2.5 การให้บริการยืม - คืนล่าช้า.....					
2.6 ขั้นตอนการยืม - คืนยุ่งยาก.....					
3. บริการวารสารและหนังสือพิมพ์					
3.1 จำนวนวารสารที่มีให้บริการไม่เพียงพอกับการใช้.....					
3.2 จำนวนวารสารทางด้านการทหาร การบินที่มีให้บริการไม่เพียงพอกับการใช้.....					
3.3 จำนวนหนังสือพิมพ์ที่มีให้บริการไม่เพียงพอกับการใช้.....					
3.4 ไม่มีเครื่องมือช่วยค้นหาวารสารฉบับล่วงหน้า.....					
3.5 วารสารใหม่ออกให้บริการล่าช้า.....					
4. บริการหนังสือทั่วไป					
4.1 จำนวนหนังสือไม่เพียงพอกับความต้องการ.....					
4.2 จำนวนหนังสือเฉพาะสาขาวิชาไม่เพียงพอกับความต้องการ.....					
4.3 จำนวนหนังสือที่ใช้ประกอบการเรียนไม่เพียงพอกับความต้องการ.....					
4.4 จำนวนหนังสือทางด้านการทหาร และการบินไม่เพียงพอกับความต้องการ.....					
4.5 หาหนังสือเล่มที่ต้องการไม่พบเสมอ.....					

รายการปัญหา	ระดับของปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เป็นปัญหา
4.6 หนังสือที่ให้บริการล่าสมัย.....					
4.7 หนังสืออยู่ในสภาพเก่า ชำรุดเสียหาย.....					
5. บริการหนังสืออ้างอิง					
5.1 จำนวนหนังสืออ้างอิงทางด้านการทหาร และการบินไม่เพียงพอกับความต้องการ.....					
5.2 หาหนังสืออ้างอิงเล่มที่ต้องการไม่พบเสมอ.....					
5.3 ไม่ได้รับความสะดวกในการเข้าใช้หนังสืออ้างอิง.....					
5.4 ไม่มีเครื่องมือช่วยค้นหนังสืออ้างอิง.....					
5.5 หนังสืออยู่ในสภาพที่เก่า ชำรุดเสียหาย.....					
6. บริการเอกสารวิจัยและวิทยานิพนธ์					
6.1 จำนวนเอกสารวิจัยและวิทยานิพนธ์ทางด้านการทหาร และการบินไม่เพียงพอกับความต้องการ.....					
6.2 ไม่ได้รับความสะดวกในการเข้าใช้เอกสารวิจัยและวิทยานิพนธ์.....					
6.3 ไม่ได้รับความสะดวกในการใช้คู่มือรายชื่อเอกสารวิจัยและวิทยานิพนธ์.....					
6.4 หาเอกสารวิจัยและวิทยานิพนธ์เล่มที่ต้องการไม่พบเสมอ.....					
6.5 เอกสารวิจัยและวิทยานิพนธ์ที่มีไม่สามารถนำไปใช้เพื่อการประกอบรายงาน หรือเอกสารวิจัยได้.....					
7. บริการเอกสารราชการ (เอกสารที่หน่วยงานต่าง ๆ ของกองทัพ-อากาศจัดทำขึ้น)					
7.1 จำนวนเอกสารราชการไม่เพียงพอกับความต้องการ.....					
7.2 ไม่ได้รับความสะดวกในการเข้าใช้เอกสารราชการ.....					
7.3 หาเอกสารราชการที่ต้องการไม่พบเสมอ.....					
7.4 ไม่มีเครื่องมือช่วยค้นเอกสารราชการ.....					
8. บริการแนะนำการใช้หอสมุดกองทัพอากาศ					
8.1 ไม่มีคู่มือแนะนำการใช้หอสมุดกองทัพอากาศ.....					
8.2 เจ้าหน้าที่แนะนำการใช้หอสมุดกองทัพอากาศได้ไม่ชัดเจนเข้าใจยาก.....					
8.3 ภายในห้องสมุดไม่มีป้ายบอกตำแหน่งที่ตั้งและแนะนำบริการต่าง ๆ.....					

รายการปัญหา	ระดับของปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เป็นปัญหา
9. บริการสืบค้นฐานข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์					
9.1 จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอกับการใช้.....					
9.2 วิธีสืบค้นข้อมูลยุ่งยาก.....					
9.3 ข้อมูลบนหน้าจอคอมพิวเตอร์พิมพ์ผิดพลาดบ่อยครั้ง.....					
9.4 นำข้อมูลที่ได้ไปค้นหาหนังสือที่ต้องการไม่พบเสมอ.....					
9.5 เครื่องคอมพิวเตอร์ไม่อยู่ในสภาพพร้อมให้บริการ.....					
ปัญหาด้านอาคารสถานที่					
10. อาคารสถานที่					
10.1 หอสมุดกองทัพอากาศตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ไม่สะดวกในการเข้าใช้.....					
10.2 ที่นั่งอ่านหนังสือไม่เพียงพอกับความต้องการ.....					
10.3 เครื่องปรับอากาศภายในหอสมุดกองทัพอากาศเสียบ่อย...					
10.4 ภายในหอสมุดกองทัพอากาศมีเสียงดังรบกวน.....					
10.5 ไม่ได้ได้รับความสะดวกในการขอเข้าใช้ห้องประชุมหอสมุดกองทัพอากาศ.....					
ปัญหาด้านเจ้าหน้าที่					
11. เจ้าหน้าที่					
11.1 เจ้าหน้าที่หอสมุดกองทัพอากาศมีจำนวนน้อยให้บริการไม่เพียงพอ.....					
11.2 เจ้าหน้าที่หอสมุดกองทัพอากาศปฏิบัติงานล่าช้า.....					
11.3 เจ้าหน้าที่หอสมุดกองทัพอากาศไม่สุภาพ.....					

ตอนที่ 5 ความต้องการใช้บริการหอสมุดกองทัพอากาศ

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างในตารางที่กำหนดให้ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของท่าน

ประเภทของบริการ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ต้องการให้มีบริการยืมระหว่างห้องสมุดกับห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ.....					
2. ต้องการให้มีบริการยืมระหว่างห้องสมุดกับหน่วยงานราชการ (เช่น ห้องสมุดกระทรวงกลาโหม ห้องสมุดทหารบก เป็นต้น).....					
3. ต้องการให้มีบริการตัดบทความข่าวจากหนังสือพิมพ์มาเก็บไว้.....					
4. ต้องการให้เพิ่มรายชื่อวารสารทางด้านวิชาการ (เช่น วารสารทางด้านคอมพิวเตอร์ วารสารทางด้านสังคมศาสตร์ เป็นต้น).....					
5. ต้องการให้เพิ่มรายชื่อหนังสือพิมพ์ภาษาไทยที่มีให้บริการ.....					
6. ต้องการให้เพิ่มรายชื่อหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษที่มีให้บริการ....					
7. ต้องการให้มีการสืบค้นสารสนเทศของหอสมุดกองทัพอากาศในรูปแบบออนไลน์.....					
8. ต้องการสืบค้นฐานข้อมูลทางการทหาร และการบินจากซีดีรอม.....					
9. ต้องการให้มีบริการรวบรวมบรรณานุกรมเฉพาะเรื่อง.....					
10. ต้องการให้มีบริการตรวจขึ้นวารสารภาษาไทย และภาษาอังกฤษ..					
11. ต้องการให้มีบริการจัดทำบรรณานุกรม และสารสังเขปเอกสารวิจัย.....					
12. ต้องการให้มีบริการข่าวสารทันสมัย.....					
13. ต้องการให้ขยายเวลาในการเปิด – ปิดหอสมุดกองทัพอากาศ.....					
14. ต้องการให้หอสมุดกองทัพอากาศเปิดให้บริการในวันเสาร์และวันอาทิตย์.....					
15. ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารของหอสมุด-กองทัพอากาศไปยังหน่วยงานภายในกองทัพอากาศ.....					

ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะในงานบริการของหอสมุดกองทัพอากาศ

คำชี้แจง โปรดแสดงข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงงานบริการของหอสมุดกองทัพอากาศ

1. ด้านการให้บริการของหอสมุดกองทัพอากาศ

.....

.....

.....

.....

2. ด้านอาคารสถานที่

.....

.....

.....

.....

3. ด้านเจ้าหน้าที่ให้บริการ

.....

.....

.....

.....

4. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ โปรดระบุ

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล

นางสาววาทินี เขมากโรทัย

วัน เดือน ปีเกิด

25 ตุลาคม 2520

สถานที่เกิด

เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

171/2484 หมู่ 2 ถนนพหลโยธิน แขวงคลองถนน

เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร 10220

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2535

มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย

พ.ศ. 2538

มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนสีกัน (วัฒนานันท์อุปถัมภ์)

พ.ศ. 2542

กศ.บ. (บรรณารักษศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พ.ศ. 2546

ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์)

จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ